

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๕

วันอังคารที่ ๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ดิกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๙๖ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านสมาชิกที่เคารพทุกท่าน บัดนี้
มีสมาชิกได้มาลงชื่อประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุม

เรื่องที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม เนื่องจากมีสมาชิก
สภาร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภาแทนตำแหน่งที่ว่าง ตามที่รัฐสภา
ได้ประชุมร่วมกัน เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๐ ได้เลือกตั้งสมาชิกสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ จากบัญชีรายชื่อประเภทผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การ
บริหารราชการแผ่นดิน หรือการร่างรัฐธรรมนูญ แทนตำแหน่งที่ว่าง ๑ ตำแหน่ง
ก็คือท่าน นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ ไม่ทราบว่ายู่ในที่ประชุมหรือไม่ครับ
อยู่นะครับ ในฐานะสมาชิกด้วยกันก็ขอแสดงความยินดีก่อนจะกำหนดที่ บังเอิญสภา
เราได้มีมติว่าให้สมาชิกทุกท่านปัญหาตน ไม่มีข้อบังคับนะครับ ไม่มีรัฐธรรมนูญด้วย
แต่มีมติขอเชิญท่านสมาชิกใหม่ได้กล่าวปัญหาตนตามที่ผมกล่าวนานะครับ

"ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปัญหา) ขอปัญหาว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่
ในการร่างรัฐธรรมนูญด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยคำนึงถึงประโยชน์ของ
ประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ จะไม่อยู่ในอำนาจตีความหมายหรือคิดถึง
ประโยชน์ของบุคคลใด หมู่ใด คณะใดโดยเฉพาะ"

(นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้ขึ้นขึ้นและกล่าวคำปัญหาตนต่อที่ประชุมตามที่ประธาน
สภาร่างรัฐธรรมนูญได้กล่าวนำ)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ขอบคุณครับ เชิญนั่งได้ครับ
ก็ขอแจ้งให้ทราบวาระยะเวลาการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ถึงวันนี้เหลืออีก ๒๐๐ วันถ้วน ๗ เดือนไม่เต็มแล้วนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ พิจารณาตั้งกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็น
และประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดของแต่ละจังหวัดที่ได้เพิ่มเติมมาครบ ก็ขอให้
จังหวัดที่คิดว่าพร้อมแล้วเชิญเลยครับ คุณคณินครับ

นายคณิน บุญสุวรรณ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายคณิน
บุญสุวรรณ สสร. จากจังหวัดชลบุรี ขอเสนอรายชื่อคณะกรรมการวิสามัญ
รับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ จังหวัดชลบุรี ดังต่อไปนี้ครับ

๑. นายคณิน บุญสุวรรณ
๒. รองศาสตราจารย์ดอกเตอร์คุณวุฒิ คนฉลาด
๓. นายแพทย์ฉัตรชัย โรจนมณฑิเยียร
๔. นายเดชา จุฑาเพชร
๕. นายศุภกร ชรรมฆาตา
๖. นายสวัสดิ์ ศรีสวัสดิ์วัฒนา
๗. นายอรรถพล
เหลือชม
๘. นายจีร ชัยศิริ
๙. รองศาสตราจารย์เชาว์ มณีวงษ์
๑๐. นายสุชา สิงห์โตทอง -----

๑๑. นางสาวลักษณ์ พงษ์วัฒนกุล ๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนตรี แยมกสิกร
๑๓. นายธงชัย พิมพ์สกุล ๑๔. นายประชา ทริพย์พิพัฒนา ๑๕. นายแพทย์จรวง
อุคพัทธ์สกุล ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : มีผู้รับรองถูกต้องและครับ
มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอันใหม่ครับ ถ้าไม่มีก็ถือว่าที่ประชุมแห่งนี้มีมติเห็นชอบ
ตามที่ท่านคณินเสนอและครับ สำหรับรายชื่อเรียงตามตัวอักษรก็จะได้ให้
ทางเลขานุการสภาฯ ได้พิมพ์ แล้วก็ประกาศอีกทีหนึ่ง คุณวุฒิพงศ์
ละเชิงเทราครับ

นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง : ผม วุฒิพงศ์ ฉายแสง
สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญจังหวัดละเชิงเทราครับ คณะกรรมาธิการวิสามัญ
รับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์จังหวัดละเชิงเทรา ๑. นายวุฒิพงศ์
ฉายแสง ๒. นายทองศักดิ์ พลภุษาธิวัช ๓. นายนิกร จันทร์รมจิตักษ์
๔. นายประสิทธิ์ แสนสุข ๕. นายวิรัตน์ ศรีวิไลสกุลวงศ์ ๖. นายวันชัย
สืบमान ๗. นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล ๘. นายสุทิน นพเขต
๙. นายสุพจน์ เจียรจรวงศ์รี ๑๐. นายสุวัฒน์ ชนะพิงค์พงษ์
๑๑. นายสวัสดิ์ คำชาย ๑๒. นายสมชาย รื่นเจริญ ๑๓. นายสมพงษ์
เจียรจรวงศ์รี ๑๔. นายอนุสรณ์ รูปนานนท์ ๑๕. นายเอกชัย รูปนานนท์
ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : มีผู้รับรองถูกต้องและครับ
มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอันใหม่ครับ ถ้าไม่มีก็ถือว่าที่ประชุมนี้มีมติเห็นชอบตามที่
ท่านวุฒิพงศ์เสนอและครับ ท่านต่อไปและครับ พันเอก (พิเศษ) อุดม ทวีวัฒน์
จากร้อยเอ็ดครับ

พันเอก (พิเศษ) อุดม ทวีวัฒน์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม พันเอก (พิเศษ) อุดม ทวีวัฒน์ สสร. จากจังหวัดร้อยเอ็ด ขอเสนอ
บุคคลต่อไปนี้เป็นกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์
สภาว่างรัฐธรรมนุญประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ๑. พันเอก (พิเศษ) อุดม ทวีวัฒน์
๒. นายกิตติพงศ์ วีระกุล ๓. นายเกษม มาลัยศรี ๔. นายดำเนิน วรภลสิทธิ์
๕. นายถวิล พิมพ์หินทร์ ๖. นายทวิสิน สอนสมัยสถาบันพัฒนบริหารศาสตร์
๘. นายธีระศักดิ์ ยิ่งรักศรีศักดิ์ ๙. นายบรรจง โพนิตจิระนันท์

๑๐. นายบุญเที่ยง อารีเอื้อ ๑๑. นายปิยะ โสณะชัย ๑๒. นางวัลภา วโรรส
๑๓. นายมงคล ตั้งภักดี ๑๔. นายวิรัตน์ ประราศรี ๑๕. นายสวัสดิ์ นาคศรี
ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้รับรองถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มี
ท่านผู้ใดเห็นเป็นอันนั้นก็ถือว่าสภาอนุมัติตามที่ท่าน พันเอก (พิเศษ) อุดม เสนอแนะครับ
ท่าน พลตำรวจเอก ชำญ รัตนธรรม

พลตำรวจเอก ชำญ รัตนธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม พลตำรวจเอก ชำญ รัตนธรรม สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจาก
จังหวัดตราด ขอเสนอคณะกรรมการวิชาการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและ
ประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดตราด ดังมีรายนามต่อไปนี้ ๑. พลตำรวจเอก ชำญ
รัตนธรรม ๒. นายไผท วิจารณ์ปรีชา ๓. นายปรีชา อัมภอนันต์ ๔. นายสิงหา
สง่าศิลป์ ๕. นายวัฒนา ศิริสาคร ๖. นายไพโรจน์ คุ้มวิวรรณ
๗. นายประเสริฐ ชัยกุล ๘. นางละเอียด เอกสินผล ๙. นายมงคล ฉายอัย
๑๐. นายมนูญ มณีเรือง ๑๑. นายพิทยา มุกสิก ๑๒. นางวิไล เพ็ชร์ลิขิต
๑๓. นายสมปอง สถิตย์เสถียร ๑๔. นายขวัญชัย เรืองประดิษฐ์ และ
๑๕. นายประถม ผิวขาว ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ผู้รับรองถูกต้องครบ
 ถ้าไม่มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอันกัถือว่่าที่ประชุมอนุมัติตามที่ท่าน พลตำรวจเอก ชำญ
 เสนอนะครับ ผมขออภัยนิตหนึ่งครับเดี๋ยวจะลิม ผมลิมมา ๒ ครั้งแล้ว ขอความ
 กรุณาท่าน เพื่อสนมาชีกอข่ำได้นำโทรศัพทที่มีถือเอเข้ามมาใช้ในห้องประชุม ผมจะบอก
 ตั้ง ๒ - ๓ ครั้งแล้วผมก็ลิม อันนี้กัถือว่่าเป็นระเบียบเลขนะครับ ผมไม่ทราบว่่า
 ออกเป็นระเบียบได้หรือเปลว่่า ท่านเลขาชีกการฯ ก็ลองพิจารณาณะครับ
 คุณหมอลีวีวัฒน์ครับ

นายชীরวัฒน์ ร่มไทรทอง : กระผม นายแพทย์ชীরวัฒน์ ร่มไทรทอง
 สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอเสนอกรรมาชีกการวิสามันรับฟัง
 ความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๑. นายแพทย์ชীরวัฒน์ ร่มไทรทอง
 ๒. นายนพคุณ สุขเกษม ๓. นายนิลเพชร สะอาดชื่อ ๔. ดอกเตอร์วิบูลย์ แซ่มชื่น
 ๕. พลตำรวจตรี เวทย์ เพชรบรม ๖. นายสุชุมพงษ์ โง่งคำ ๗. นายจารุวัฒน์
 บุญเพิ่ม ๘. นายโพษิต ชีร์กุล ๙. นายพรม ติชววัน ๑๐. นายสมพล
 เบญจมาศ ๑๑. นายบุญเรือง ถาวรสวัสดิ์ ๑๒. นายวุฒิศักดิ์ ฉายดิลก
 ๑๓. นายพรชัย เขียมสมบัติ ๑๔. นายชীরธร ร่มไทรทอง ๑๕. นายทองคำ
 อุทโท ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ผู้รับรองถูกต้องครับ มีท่านผู้ใด
 เห็นเป็นอันอ่างอื่นใหม่ครับ ถ้าไม่มีก็ไปไปตามที่คุดหมอลีวีวัฒน์เสนอ คุณนิเวศ
 จากอยุธยา เชิญครับ

นายนิเวศ พันธุ์เจริญวรกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
 กระผม นายนิเวศ พันธุ์เจริญวรกุล สสร. จากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กระผม
 ขอเสนอรายนามบุคคลที่เป็นกรรมาชีกการวิสามันรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังต่อไปนี้ ๑. นายนิเวศ พันธุ์เจริญวรกุล ๒. พลตรี มนญ
 ุปรุขจว ๓. นายชยศ เล็กกลาง ๔. นางสาวสมจิต ศรีเสนา ๕. นายชนน
 วรณวิมลรักษ์ ๖. นายสุทัศน์ อดิโรจนสกุล ๗. นายปัญญา น้ำเพชร
 ๘. ร้อยเอก นรชัย จาฉามระ ๙. นางสงสาวนัยนกันสุภาพิง Repetitor นายชวีชัยชัย
 ประสิทธิ์เวชชากูร ๑๐. นายชงชัย กู้ศรีทอง ๑๑. นายดิเรก ชูปะเตมีย์

๑๓. นายเทเวศน์ สงเคราะห์ธรรม ๑๔. นายคุณาวุฒิ เดชเสถียร และ

๑๕. นางวิภา เมธิพงษ์ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาว่าง
รัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ ศาสตราจารย์กระมล ทองธรรมชาติ
รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้รับรองถูกต้อง
นะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่เสนอ เชิญครับ

นายวราพจน์ วงศ์สง่า : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายวราพจน์
วงศ์สง่า สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญจากจังหวัดสกลนคร ขอเรียนเสนอขานาม
คณะกรรมการวิชาการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดสกลนคร
ดังต่อไปนี้ ๑. นายวราพจน์ วงศ์สง่า ๒. นายเจริญ แผงคำอึก ๓. นายทองบัว
อูปบุตร ๔. นายประยอม แก้วคำแสน ๕. นายประเสริฐ จันทชัย ๖. นายผดุงศักดิ์
ถิระวงษ์ ๗. นางสาวเพ็ญศักดิ์ จักขุจินดา ๘. นายวีระ วัคความสุข ๙. นายวีระวัฒน์
นวลมณี ๑๐. นายสถาปน ศิวินันท์ ๑๑. นายสมพงษ์ อากไพรินทร์ ๑๒. นายเสวี
ทวีเดช ๑๓. นายอุจน์ สุทธิวงศ์ ๑๔. นายอภิชาติ ติรสวัสดิชัย ๑๕. เรือโท อุทิศ
นวลมณี ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาข้าราชการธรรมนุญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่
ท่านรพจน์ วงศ์สง่า เสนอนะครับ เชิญครับ

นายจำมุดดี อุมา : เวียนท่านประธานสภาที่เคารพ
กระผม นายจำมุดดี อุมา สสร. จากจังหวัดนราธิวาส ขอเสนอ
คณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ จังหวัดนราธิวาส
ดังต่อไปนี้ ๑. นายจำมุดดี อุมา ๒. นายอุมาร์ ตอฮิบ ๓. นายมุฮัมหมัดยูโซฟ
หะซียูโซ๊ะ ๔. นายอารง เจ๊ะหลง ๕. นายอดิศักดิ์ แวเต๊ะ
๖. นายอนันต์ ไทยสนิท ๗. นางกรรณิกา ดำรงวงศ์ ๘. นายสุนทร
เอียดนุสรณ์ ๙. นายชัยสิทธิ์ สุขสมบูรณ์ ๑๐. นายภิระพงษ์ บุญปลั่งมภ์
๑๑. นายณรงค์ ดีขิง ๑๒. นายมนูชาติย์ หะยีดาโอะ ๑๓. นายชนาวิทย์
ศรีสมบัติ ๑๔. นายมุหะมัด เจ๊ะอาลี ๑๕. นายอัศวิน อิสมะแอ
ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาข้าราชการธรรมนุญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติการตั้ง
คณะกรรมการ ตามที่ท่านจำมุดดี อุมา เสนอนะครับ เชิญครับ

นายพนัส ทศนิยานนท์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม พนัส
ทศนิยานนท์ สสร. จังหวัดตาก ขอเสนอรายชื่อคณะกรรมการวิสามัญ
รับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดตาก ดังต่อไปนี้
๑. นายพนัส ทศนิยานนท์ ๒. นายเจริญ ปันเถิน ๓. นายณรงค์ ชัยแก้ว
๔. นายณรงค์ บุญเพ็ง ๕. นายณัฐวุฒิ ทวีเกื้อกูลกิจ ๖. นายธรรมจักร
กุศลรัตน์ ๗. นายธีรรัตน์ ใจโปร่ง ๘. นายรงค์ ยะค่านะ ๙. นายวีระ
จุฑาศุภต์ ๑๐. นายสมชาติ เพ็ชรประเสริฐ ๑๑. นายสมพงษ์
ไกรวุฒินันท์ ๑๒. นายสวรรค์ ใจมูล ๑๓. นายสรพล โมซิดเสวีวงศ์
๑๔. นายอร่าม กัททาบุญ ๑๕. นายอดร ดันตีสุนทร ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาข้าราชการธรรมนุญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่
ท่านพนัส ทศนิยานนท์ เสนอนะครับ เชิญครับ

นายสมรต ศิริจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม
 สมรต ศิริจันทร์ สสร. จากจังหวัดสมุทรปราการ ขอเสนอรายชื่อกรรมการ
 วิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ของจังหวัดสมุทรปราการ ดังต่อไปนี้ครับ
 ๑. นายสมรต ศิริจันทร์ ๒. นายณัฐ รัตนมาลัย ๓. นายวิชรินทร์ เข่งสมุทร
 ๔. พลเรือตรี สุบิน ชัยนิยม ๕. นายสมพงษ์ สิงห์สมบูรณ์ ๖. นายสมชาย
 อินทรขาว ๗. นายบัญญัติ จันทร์ฉาย ๘. นางรุจี บัณฑิต
 ๙. พลเรือเอก ชวลิต อิศรางกูร ณ อยุธยา ๑๐. นายจตุณ ยังประภากร
 ๑๑. นายณัฐเศรษฐ โพธิ์ศรีทอง ๑๒. นางประภิต ศิลพิพัฒน์ ๑๓. นายจุฑาพงศ์
 รัตนโชติ ๑๔. นายแพทย์นิคม ศิริไชย ๑๕. นายบรรพต จันทร์เจ็ลียว
 ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้รับรอง
 ถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่
 ท่านสมรต ศิริจันทร์ เสนอนะครับ เชิญครับ คุณประวิทย์

นายประวิทย์ ทองศรีนุ่น : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
 นายประวิทย์ ทองศรีนุ่น สสร. จากจังหวัดพัทลุง ขอเสนอรายชื่อนาม
 คณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ของจังหวัดพัทลุง
 ดังต่อไปนี้ ๑. นายประวิทย์ ทองศรีนุ่น ๒. นายนิรันดร์ เดชนรติกล
 ๓. นายผ่อง เล็งอี่ ๔. นายวีระพันธ์ ไตรสุวรรณ -----

๕. นายปิยะ อิมชัย ๖. นายชูศักดิ์ เดชดี ๗. นายโสภณ กลวิวงศ์ ๘. นายสะพรั่ง เพชรภาณี ๙. นายวิโรจน์ อินทร์แก้ว ๑๐. นายสุรพงศ์ อัมพันศิริรัตน์
๑๑. นายเป็รื่อง ประชาชาติ ๑๒. นายไพบุลย์ เกียรติสุขเกษม ๑๓. นายทะยัษนุด
โต๊ะราหนี่ ๑๔. นายอำนวย พงศ์อรุณ ๑๕. นายพิษณุ ตูลสุช ขอผู้รับรองครับ
(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่
ท่านประวิทย์ ทองศรีนุ่น เสนอครับ เชิญครับ

นายเพชร แก่นเมือง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม นายเพชร แก่นเมือง สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญจังหวัดน่าน
ขอเสนอรายชื่อคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์
จังหวัดน่าน จำนวน ๑๕ ท่าน ดังรายนามต่อไปนี้ ๑. นายเพชร แก่นเมือง
๒. นายพูลชัย เนียมวิริยะ ๓. ว่าที่ร้อยตรี สมเดช อภิชัยกุล ๔. นายจำนงค์
ยอดหงษ์ ๕. นางนิรมิต ลีวิริยะ ๖. นายวุฒิชัย โลหะโชติ ๗. นายศุภศิษย์
บำรุงพฤษ์ ๘. นายสมยศ ภิราญคำ ๙. นายสำเร็จ ดำเนินผล ๑๐. นางहरรรษา
แพงส์ร้อย ๑๑. นายถาวร โพธิ์สมบัติ ๑๒. นายสุชาติ พัฒนศิษฏางกูร
๑๓. นายชูชาติ เหลี่ยมวานิช ๑๔. นายสมโภชน์ กุลสุ และ ๑๕. นายสำรวย ฝัดผล
ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่
ท่านเพชร แก่นเมือง เสนอ เชิญครับ

ศาสตราจารย์นายแพทย์ ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี : กราบเรียน
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ศาสตราจารย์ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี สมาชิก
สภาว่างรัฐธรรมนูญจังหวัดพุมธานี ขอเรียนเสนอเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญ
รับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดพุมธานี ดังมีรายนามต่อไปนี้
๑. ศาสตราจารย์ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี ๒. นายปวีดี หิรัญพฤษ์ ๓. นายวิฑูรย์
เจนยุทธนา ๔. นายสมเกียรติ ศรีลัมพ์ ๕. นายชูชัย เอกเบญจพร ๖. นายทรงวุฒิ
วิริยะเพชร ๗. พันจ่าอากาศเอก นคร มีสวัสดิ์ ๘. นายสมคิด จิรานันต์รัตน์
๙. นายธนิต กลั่นขจร ๑๐. นายสกิจจา กรณานนท์ ๑๑. นายจรัม ถาวรจักร
๑๒. นายเขื่อน อินทเลิศ ๑๓. นายยง รุ่งเรืองธัญญา ๑๔. นายอาวัฒน์ สังข์วิริยะ

และ ๑๘. นายประสิทธิ์ แผ่พร ขอผู้รับรองด้วยครับ
(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่
ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี เสนอ เชิญครับ

นายจรัส งามสมัน : ท่านประธานที่เคารพ ผม จรัส งามสมัน
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจังหวัดสตูล ขอเสนอชื่อคณะกรรมการวิสามัญ
รับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดสตูลครับ ๑. นายจรัส งามสมัน
๒. นายโกศล ดวงพิตรา ๓. นายตาด สุเด็น ๔. นายถวัลย์ สุขสง ๕. นายธกฤษณ์
แสงฉาย ๖. นายเนกิบ ตาเดอินทร์ ๗. นายปราโมทย์ สิงหาญ ๘. นายภาณุมาศ
พจนานพิทักษ์ ๙. นางสาววันดี ปานรงค์ ๑๐. นายวิธาน ก้วพานิช ๑๑. นายวินิจ
อิงรัตนการ ๑๒. นายสงวน สุทธิพันธ์ ๑๓. นายสนาน สุวรรณละอง
๑๔. นายสุทรรัตน์ จุลศักดิ์ศรี ๑๕. นายอนุรักษ์ ใญ่ยาชีโป ขอผู้รับรองด้วยครับ
(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องนะครับ ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่ท่านจรัส งามสมัน
แห่งสตูลเสนอครับ เชิญต่อไปเลยครับ

นายประเทือง คำประกอบ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
 นายประเทือง คำประกอบ สสร. จังหวัดนครสวรรค์ ขอเสนอรายชื่อ
 คณะกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ จังหวัด
 นครสวรรค์ ดังนี้ ๑. นายประเทือง คำประกอบ ประธานกรรมาธิการ
 วิสามัญ ๒. ดอกเตอร์จินต์ วิชาตะกลีส ๓. นายনীลชี่ พุคยาภรณ์
 ๔. นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ๕. นายแพทย์ประสิทธิ์ พิฑูรกิจจา
 ๖. นายอุทกขาน อุทกขานะกะ ๗. นายรณพจน์ จัวยศิริ ๘. นายถวิล
 จินนหันธ์ ๙. นายบุญชิต เรไร ๑๐. นายประยว วิจิตรวงศ์
 ๑๑. นายนิพนธ์ เมธาวีทย์ ๑๒. รองศาสตราจารย์สุพล บุญทรง
 ๑๓. นายวอ สระแก้ว ๑๔. นายเสวี มูลมณี ๑๕. รองศาสตราจารย์วิเชียร
 ทวีลาภ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาฯ รัฐธรรมนูญ : มีผู้รับรอง
 ถูกต้อง ถ้าไม่มีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่
 ท่านประเทือง คำประกอบ แห่งจังหวัดนครสวรรค์ เสนอ เชิญครับ

นายพนัส จันทรสุนทร : เวียนประธานสภาที่เคารพ
 กระผม นายพนัส จันทรสุนทร สสร. จังหวัดแพร่ ขอเสนอ
 กรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำ
 จังหวัดแพร่ จำนวน ๑๕ ท่าน ดังมีรายนามดังต่อไปนี้ ๑. นายพนัส
 จันทรสุนทร ๒. นายสามขวัญ พนมขวัญ ๓. นายชาย จารุจินดา
 ๔. นายวรชัย วงศ์วรกุล ๕. นายนพตล วงษ์ฤทธิ ๖. นายอภิรักษ์
 ตั้งศรีอนุกุล ๗. นายอุทุม อมวสิน ๘. นายยงยุทธ สิงถ่วงศ์
 ๙. นายมาลี ชัดแก้ว ๑๐. ร้อยตรี ประหยัด สารจินดาพงศ์
 ๑๑. นายนพพร ตักดาพร ๑๒. นายไพศาล ศรีจันทร์แดง
 ๑๓. นายศิริศักดิ์ ศิริธิชากร ๑๔. นายวิทย์ ประทีกซ์ใจ
 ๑๕. นายสมพร คำชื่น ขอผู้รับรองด้วย

(มีสมาชิกรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้รับรอง
 ถูกต้องนะครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมอนุมัติตามที่
 ท่านพนัส จันทรสุนทร แห่งจังหวัดแพร่ เสนอนะครับ เชิญท่านยุพาครับ
 นางยุพา อุดมศักดิ์ : ท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน สสร.
 จากจังหวัดพิจิตร เนื่องจากมีท่านกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็น
 และประชาสัมพันธ์จังหวัดพิจิตร ขอลาออก ๑ ท่าน ทั้งนี้เนื่องจากท่านมี
 ภารกิจมากทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ดิฉันจึงขอเสนอรายชื่อเพื่อแต่งตั้ง
 แทนคุณบุญเพ็ง ชันทอง ผู้ที่ขอลาออกชื่อ คุณบุญเพ็ง ชันทอง ขอเสนอ
 นายโกเมศ แดงทองดี แทน ขอผู้รับรองด้วยค่ะ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ถือว่า
 ที่ประชุมรับรอง ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นก็เป็นไปตามที่ท่านยุพา เสนอ
 เชิญครับ

ร้อยตรี สมนึก ชูวิเชียร : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 กระผม ร้อยตรี สมนึก ชูวิเชียร สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ จังหวัดเลย
 ขอเสนอรายชื่อคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์
 ประจำจังหวัดเลยเพิ่มเติม ในการประชุมครั้งที่แล้วกระผมเสนอรายชื่อ
 คณะกรรมาธิการชุดดังกล่าวแล้วจำนวน ๑๓ ท่าน จึงขอเสนอรายชื่อ
 เพิ่มเติมอีก ๒ ท่าน คือ ๑. นายแพง ทองปลิว ๒. นายประสงค์
 สุวิชนาพาสา รวม ๑๕ ท่าน ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ที่ประชุม
 รับรองนะครับ มีผู้รับรองถูกต้อง ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่า
 ที่ประชุมอนุมัติตามที่ท่านสมนึกแห่งจังหวัดเลย เสนอกรรมาธิการเพิ่มเติม
 ๒ ท่าน เชิญครับ

นายธีรศักดิ์ กีฬา : กราบเรียนท่านประธาน กระผม
 นายธีรศักดิ์ กีฬา สสร. จากจังหวัดอำนาจเจริญ กระผมได้เรียนเสนอ
 ไปแล้วทั้ง ๑๕ ท่าน และได้รับการแต่งตั้งแล้ว ปรากฏว่าในลำดับที่ ๔

นามสกุลผิดพลาดไป ที่ปรากฏว่าเป็น นายประมวล สุตตา แต่ที่
ตามความเป็นจริงเป็น บุญตา ขออนุญาตเปลี่ยนนามสกุลให้ถูกต้อง
ตามที่ได้เสนอ นอกนั้นคงไว้ตามเดิม ขอขอบคุณ ขอผู้รับรองครับ
(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ครับ ที่ประชุม คงไม่มีอะไรขัดข้องนะครับ เพราะเพียงแต่ถามสกุลให้เป็นไปตามที่เป็นจริงคือ บุญตา มีท่านสมาชิกอื่นจะเสนอรายชื่อเพิ่มเติม เชิญครับ

นายบัวพรม ชีร์กัลยาพันธ์ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม บัวพรม ชีร์กัลยาพันธ์ จากจังหวัดชัยภูมินะครับ ขอแก้เพื่อความถูกต้องนะครับ จากรายงานหน้า ๔ คณะกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความเห็นและประชาสัมพันธ์ ประจำจังหวัดชัยภูมิ ลำดับที่ ๔ ในรายงานนี้เป็นนายผจญ ชนะโรด ที่ถูกต้องเป็น นายประจวบ ชนะโรด ขอแก้ไขเพื่อความถูกต้องครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ท่านเลขาธิการ รับทราบแล้วนะครับ ก็แก้ไขให้ตามที่เป็นจริงนะครับ เชิญครับ

นางพนทิพย์ ลีลาภรณ์ : กราบเรียนท่านประธานคะ ดิฉัน พนทิพย์ ลีลาภรณ์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ จังหวัดสงขลา ขอเรียนแก้ไข รายชื่อในอันดับที่ ๒ ของคณะกรรมการวิสามัญ จังหวัดสงขลา คือ นายจำแลง มงคลนิสรากุล เป็น นายจำแลง มงคลนิสากุล ขอผู้รับรองด้วยค่ะ (มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ครับ ที่ประชุม คงไม่มีอะไรขัดข้องนะครับ ขอแก้ไขนามสกุลเป็นการสะกดผิดพลาดไป ก็ให้ ถูกต้องครับ มีท่านสมาชิกจะขอแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงอะไรหรือไม่ครับ เชิญ พลเอก ปัญญา ครับ

พลเอก ปัญญา สิงห์ศักดิ์ดา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม พลเอก ปัญญา สิงห์ศักดิ์ดา สสร. จังหวัดนครราชสีมา ขออนุญาตแก้คำผิด ชื่อและนามสกุลของคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ ประจำจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งอยู่ในอันดับที่ ๑๗ หมายเลข ๒ นายจันทร์แดง แก้วจาก จันทร์ เป็น จันทร์ น กาวันต์ ครับผม อ่านว่า นายจันทร์แดง คำลือหาญ และรายชื่อหมายเลข ๔ นายสงบ นามสกุล ตั้งวันะพรพจน์ แก้วจาก วันะ เป็น วีระ ครับ ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ก็คงไม่มีท่านผู้ใด ขัดข้องนะครับ เพราะมีการรับรองว่าถูกต้องแล้ว ก็เป็นไปตามที่ท่าน พลเอก ปัญญา เสนอ เชิญครับ

นายประดิ่ง ปรีชญาณกูร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
 กระผม ประดิ่ง ปรีชญาณกูร สสร. จากสุโขทัย ขอแก้คำผิดเล็กน้อยในรายชื่อ
 คณะกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย
 รายแรกที่ขออนุญาตแก้ไข คือ พันตรี สิโรตม์ สุวรรณาคินทร์ นามสกุล
 สุวรรณาคินทร์ มี น สระ ๑ อีกตัวหนึ่งนะครับ ถัดจาก ๗ ไปแล้ว ขอเพิ่ม น
 สระ ๑ นะครับ สุวรรณาคินทร์ ส่วนรายชื่อที่ ๒ ที่ผมขออนุญาตกราบเรียนแก้ไข
 ก็คือ นายสุჭม สาวิบุตร ในรายงานการประชุมพิมพ์เป็น สาวิบุตร นามสกุลท่านเป็น
 สาวิบุตร ขอขอบพระคุณครับ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องครบ ที่ประชุมก็อนุมัติให้มีการแก้ไขสภกตารันต์ให้ถูกต้องตามที่
ท่านประดิ่ง เสนอ เชิญครับ

นายสุทินันท์ จันทระ : ขอขอบคุณท่านประธานครับ กระผม
สุทินันท์ จันทระ สสร. จากจังหวัดชุมพร ผมขออนุญาตแก้ไข คณะกรรมาธิการ
วิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดชุมพร จากท่าน
กรรมาธิการที่ชื่อว่า คุณทวี บุญสิทธิ์ จริง ๆ แล้วขอแก้ไขเป็น คุณทวี
นามสกุล รัตนไชย ครับ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ที่ประชุม
คงไม่ขัดข้อง ตามที่ได้มีการเสนอขอ เชิญครับ

นายพินิจ อัครโกวิทกรณ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม พินิจ อัครโกวิทกรณ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ จังหวัดกระบี่ กระผม
ขออนุญาตแก้ไขคณะกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์
ประจำจังหวัดกระบี่ ในลำดับที่ ๑๓ ครับ นายสฤษพงษ์ เกี่ยวข้อง ขอแก้ไขชื่อ
สภกตารันต์ตกหล่นนะครับ คือหลัง ห มี ฎี ครับ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : มีผู้รับรอง
ถูกต้องนะครับ ที่ประชุมก็ไม่มีอะไรขัดข้อง ~~ก็ให้แก้ไข~~ เชิญครับ

นายวราพจน์ วงศ์สง่า : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วราพจน์
วงศ์สง่า จากสกลนคร กระผมใครขอเสนอเป็นผู้ติดตามการแก้ไขรายนามต่าง ๆ
เหล่านี้ ถ้าหากเป็นการแก้ไขตัวสภกตารันต์แล้วขออนุญาตให้ไปแก้ไขกับ
ฝ่ายเลขาธิการฯ แทนที่จะใช้เวลาของที่ประชุม ยกเว้นการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล
ผมขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : มีที่ประชุมเห็น
เป็นอย่างอื่นไหมครับ ถ้าไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ถือว่าที่ประชุมเห็นด้วย
กับที่นายวราพจน์ เสนอเมื่อกล่าวหาว่าเป็นการแก้ไขตัวสภกตารันต์ หรือว่า
เกี่ยวข้องกับชื่อ ให้ไปขอแก้ไขที่เลขาธิการฯ คงไม่ต้องมาขออนุมัติที่ประชุมนี้ เพื่อ
จะได้ให้รวดเร็วขึ้น ก็ให้เป็นไปตามที่คุณวราพจน์เสนอแนะครับ ท่านสมาชิกจะมี

อะไรเสนอใหม่ครับ ถ้าไม่มี ท่านเลขาธิการฯ จะอ่านใหม่ครับ ไม่ต้องอ่าน
นะครับ ก็คงไม่ต้องอ่านรายชื่อคณะครับ

ต่อไประเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณาแนวทางในการดำเนินงาน
ของสภาร่างรัฐธรรมนูญคณะครับ ตามรายงานของคณะกรรมการกร่าง
รัฐธรรมนูญที่ได้เสนอมาสู่ที่ประชุมวันนี้แล้ว ขอเชิญท่านคณะกรรมการขึ้นมา
ข้างบนเพื่อจะได้ชี้แจงให้สมาชิกได้ทราบอย่างเป็นทางการต่อไปครับ

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ สสร.ก๑/๐๐๔

สภาวาระรัฐธรรมนูญ

ถนนอุทองใน กท ๑๐๓๐๐

๓๐ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

กราบเรียน ประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ

ตามที่ประชุมสภาวาระรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๐ ได้ลงมติ
ตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาวาระรัฐธรรมนูญ นั้น คณะกรรมการ คณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายอานันท์ ปันยารชุน	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายเกษม ศิริสัมพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลตำรวจเอก ปรีมาณ อติเรกสาร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๕. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๗. รองศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ คนที่สอง
๘. นายคณิน บุญสุวรรณ	โฆษกคณะกรรมการ
๙. นายโกเมศ ขวัญเมือง	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ
๑๐. ศาสตราจารย์เขียน ธีระวิทย์	๑๑. นายทองใบ ทองเป่าดี
๑๒. รองศาสตราจารย์วิสุทธิ โพธิ์แท่น	๑๓. พันเอก สมคิด ศรีสังคม
๑๔. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	๑๕. ศาสตราจารย์สุจิต บุญบงการ
๑๖. นายเสวี สุวรรณमानนท์	๑๗. นายเอนก สิทธิประศาสน์

ต่อมา ที่ประชุมสภาวาระรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓ วันอังคารที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐ ได้ตั้งประธาน
คณะกรรมการสามัญประจำสภาวาระรัฐธรรมนูญอีก ๔ คณะ คือ ศาสตราจารย์กรมล ทองธรรมชาติ
นายเดโช สวานานนท์ นายสมเกียรติ อ่อนวิมล และศาสตราจารย์อมร วัชชสิทธิ์ เป็นกรรมการยกร่าง
รัฐธรรมนูญเพิ่มเติม

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

รายงานของคณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

ตามที่ที่ประชุมสภาว่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๐ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ นั้น คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญได้พิจารณาเห็นว่าเพื่อการพิจารณาขยายรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความรวดเร็วและแล้วเสร็จเพื่อเสนอให้สภาว่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอต่อรัฐสภาภายในกำหนดเวลา ๒๕๐ วัน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการจึงได้พิจารณากำหนดขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงานของคณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ และสภาว่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญ/เกี่ยวกับ “สิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของพลเมือง” มาเพื่อสภาว่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณา ปรากฏผลดังนี้

๑. คณะกรรมการได้มีการประชุมพิจารณาจำนวน ๕ ครั้ง และขอเสนอรายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ดังนี้

๑.๑ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงานของคณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ และสภาว่างรัฐธรรมนูญ ดังปรากฏในรายละเอียดเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑

๑.๒ ประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับ “สิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของพลเมือง” ดังปรากฏรายละเอียดในเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๒

อนึ่ง หลักการอื่นที่ไม่ได้กำหนดในเอกสารนี้ จะคำนึงถึงหลักการของรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาหรือข้อเสน่อื่น ๆ ด้วย

๒. ในส่วนของประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับ “การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ” และ “สถาบันการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง” ซึ่งปรากฏอยู่ในขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ในเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑ คณะกรรมการจึงได้นำเสนอผลการพิจารณาในรายละเอียดลักษณะเดียวกับประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของพลเมืองต่อไป

(ศาสตราจารย์วรศักดิ์ สุวรรณเณ)

เลขานุการคณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

LIRT

**ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงาน
ของคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญและสภาว่่างรัฐธรรมนุญ**

เนื่องจากสภาว่่างรัฐธรรมนุญเคยมีมติว่า วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๐ เป็นวันสุดท้ายที่สภาว่่างรัฐธรรมนุญจะลงมติให้เสนอร่างรัฐธรรมนุญต่อรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนุญ จึงสมควรกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาย้อนกลับจ้ากวันดังกล่าว เพื่อให้การยกย่องและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนุญโดยสภาว่่างรัฐธรรมนุญเป็นไปโดยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในเวลา ๒๔๐ วัน ดังนี้

๑. เดือนมกราคม - เมษายน ๒๕๔๐

๑.๑ เดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๔๐ การกำหนดประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญในการแก้ปัญหา โดยนำข้อเสนอและความเห็นประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ในอดีต ตลอดจนผลการศึกษาแนวทางแก้ไขรัฐธรรมนุญในอดีตมาจัดทำเป็นโครงสร้างแบบกระทัดรัด นำเสนอที่ประชุมสภาว่่างรัฐธรรมนุญให้ความเห็นชอบเป็นหลักการเพื่อนำไปปรับปรุงความคิดเห็นประชาชน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๐ คณะกรรมาธิการยกย่องรัฐธรรมนุญเสนอปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับ **“สิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมือง”** ต่อสภาว่่างรัฐธรรมนุญ อันประกอบด้วยประเด็น

- หมวดสิทธิเสรีภาพและหน้าที่
- หมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ
- หมวดการปกครองท้องถิ่น
- การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนุญ
- การลงประชามติ

สภาว่่างรัฐธรรมนุญพิจารณาและให้ความเห็นชอบ (วันที่ ๓ - ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐) ก่อนนำไปปรับปรุงความคิดเห็นเบื้องต้นจากประชาชน

ภายในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ คณะกรรมาธิการยกย่องรัฐธรรมนุญเสนอปัญหาและหลักการสำคัญเรื่อง **“การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ”** ต่อสภาว่่างรัฐธรรมนุญ อันประกอบด้วยประเด็น

- การแสดงทรัพย์สิน/หนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง

๒. เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม ๒๕๕๐

๒.๑ กระบวนการรับฟังความคิดเห็นยังคงดำเนินไปควบคู่กับการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

๒.๒ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ยึดหลักดังนี้

- ระหว่างวันที่ ๖ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการแปรญัตติ ต้องยื่นคำแปรญัตติต่อคณะกรรมการวิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผล
- วันที่ ๒๓ พฤษภาคม - ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการวิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเชิญสมาชิกที่แปรญัตติมาชี้แจง **การพิจารณาการแปรญัตติยึดปัญหาและวิธีแก้ปัญหานั้นทุกประการ** (โดยไม่ยึดลำดับมาตราหรือหมวด) หากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญพอใจไม่ต้องอภิปรายในสภาร่างรัฐธรรมนูญ หากไม่พอใจก็สงวนคำแปรญัตติไว้อภิปรายในสภาร่างรัฐธรรมนูญ
- วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ส่งสรุปความคิดเห็นของประชาชนที่ได้มาจากการรับฟังและประชาพิจารณ์ที่มีต่อ **ร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ** ให้กับคณะกรรมการวิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
- ทุกวันจันทร์ - อังคาร ของสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน - ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาลงมติ **เฉพาะปัญหาที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสงวนคำแปรญัตติ** โดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่ได้สงวนคำแปรญัตติไม่อาจอภิปรายได้ เพื่อให้การทำงานรวดเร็วขึ้น หากวันจันทร์ - อังคารไม่พอ ก็อาจเพิ่มวันประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญอีกได้ตามความจำเป็น และในวันที่ไม่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการวิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญจะเชิญสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่แปรญัตติไว้มาชี้แจงคู่กันไป
- คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ และคณะกรรมการวิชาการ ข้อมูล และศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ อาจเสนอข้อมูลให้คณะกรรมการวิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาได้ตลอดเวลาโดยไม่อยู่ในข้อจำกัดของการแปรญัตติ

หมายเหตุ การพิจารณาทั้งกระบวนการนี้ ต้องแล้วเสร็จอย่างช้าภายในวันที่ **๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐**

๓. วันที่ ๑ สิงหาคม - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๐

เป็นการพิจารณาทั้งร่างโดยสรุปเพื่อแก้ไขเฉพาะถ้อยคำที่ผิดหรือไม่สอดคล้องกัน โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความไม่ได้นอกจากเนื้อความที่ขัดแย้งกัน

ประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับ
“สิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของพลเมือง”

โดยที่ในอดีต รัฐเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายเหนือประชาชนในสังคม และการใช้อำนาจโดยองค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะการใช้อำนาจโดยมิชอบ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงควรให้ความสำคัญกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนต่อการใช้อำนาจรัฐให้มีประสิทธิภาพที่แท้จริง ทั้งยังควรจัดสรรอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชนเสียใหม่ให้เกิดความสมดุลมากยิ่งขึ้น

เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ข้างต้น จึงจำเป็นต้องระบุสภาพปัญหาและหลักการสำคัญเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวโดยสิ่งใดที่มีได้ระบุไว้เป็นอย่างดีในเอกสารนี้ จะดำเนินถึงหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาหรือข้อเสนออื่น ๆ ด้วย

๑. สภาพปัญหาหลัก

๑.๑ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่พลเมือง มีดังนี้

๑.๑.๑ สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่บางประการยังไม่ครบถ้วนหรือยังไม่ชัดเจน

๑.๑.๒ สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่บางประการที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ยังไม่คุ้มครอง

ให้บังคับได้จริงในทางปฏิบัติ

๑.๑.๓ การออกกฎหมายหรือกฎเกณฑ์อื่นเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพกระทำได้ง่าย

และกว้างขวางเกินสมควรจนอาจกระทบสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพ

๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในระบบการเมือง

๑.๒.๑ การเปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในระบบการเมืองยังน้อย

๑.๒.๒ การกระจายอำนาจให้พลเมืองในท้องถิ่นปกครองตนเองยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน

ในทางปฏิบัติ

๒. หลักการสำคัญที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

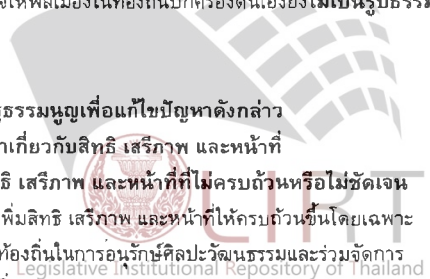
๒.๑ หลักการในการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

๒.๑.๑ การแก้ปัญหสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่ไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน

หลักการที่ ๑ : เพิ่มสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ให้ครบถ้วนขึ้นโดยเฉพาะ

- เพิ่มสิทธิชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและร่วมจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งให้บุคคลหรือพรรคการเมืองที่ใช้สิทธิเสรีภาพเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หรือระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญยุติการกระทำดังกล่าวได้

๒.๑.๓ การแก้ปัญหาจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่กว้างเกินควร จนกระทบสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพ

หลักการที่ ๕ : กำหนดให้การจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยกฎหมายหรือโดยการใช้อำนาจรัฐจะกระทำได้เฉพาะเหตุที่รัฐธรรมนูญอนุญาตไว้และเท่าที่จำเป็น โดยจะกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพมิได้ และกฎหมายเช่นนั้นต้องใช้ในการทั่วไป และต้องระบุบทมาตรในรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้ด้วย

๒.๒ หลักการในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในระบอบการเมือง

๒.๒.๑ การแก้ปัญหาโดยการเปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในระบอบการเมืองมากขึ้น

หลักการที่ ๕ : เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในระบอบการเมืองมากขึ้นโดย

- รับรองสิทธิชุมชนท้องถิ่น (ตามหลักการที่ ๑)
- รับรองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของทางราชการ
- รับรองสิทธิที่จะขอให้มีการจัดประชาพิจารณ์เพื่อประกอบการตัดสินใจของรัฐ

ที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชน

- กำหนดให้รัฐบาลอาจขอให้ประชาชนลงประชามติในเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนได้

๒.๒.๒ หลักการในการแก้ไขปัญหาการกระจายอำนาจที่ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจนในทางปฏิบัติ

หลักการที่ ๖ : เพิ่มบทบัญญัติให้การกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้นในทางปฏิบัติ โดย

- กำหนดให้สภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง
- เพิ่มศักยภาพทางการคลัง การบริหารงานบุคคล และการบริหารกิจการท้องถิ่นให้ท้องถิ่นตัดสินใจได้เอง
- กำหนดระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรปกครองท้องถิ่น

โดยศาลปกครอง

ขอเชิญท่านประธานและคณะกรรมการครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ในเช้าวันนี้ครับ

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนุญก็ได้จัดทำรายงานของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนุญ เรื่องขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนุญ และสภาว่างรัฐธรรมนุญ รวมทั้งประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญ เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมือง เพื่อให้สภาว่างรัฐธรรมนุญพิจารณา เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าถกเถียงประชาชนทั่วประเทศให้ความสนใจมาก ใครขอให้ท่านประธานคณะกรรมการถกถึงเหตุผลและรายละเอียดในการจัดทำรายงานนี้เข้ามาสู่การพิจารณาของสภาว่างรัฐธรรมนุญในวันนี้ครับ เชิญท่านประธานอานันท์ครับ

นายอานันท์ ปันยารชุน (ประธานคณะกรรมการ) :

ท่านประธาน ท่านสมาชิก กระผมในนามของประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนุญ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก ๑๗ ท่าน และประธานคณะกรรมการอื่น ๆ อีก ๕ คณะ คณะกรรมการยกร่างนี้ได้มีการประชุมกันหลายครั้ง เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว สภาว่างรัฐธรรมนุญก็ดีหรือคณะกรรมการต่าง ๆ ก็ดี มีจุดกำเนิดจากสภาหรือจากรัฐสภา คือมีการเลือกตั้งสมาชิก ๔๙ คน และในการที่พวกเขาได้รับเลือกตั้งมานั้น เราก็ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้มาจัดยกร่างรัฐธรรมนุญในการยกร่างรัฐธรรมนุญนั้น ในมาตรา ๒๑๑ ได้เขียนไว้อย่างชัดเจนว่าการยกร่างรัฐธรรมนุญนั้นต้องฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ เมื่อมาตรา ๒๑๑ กำหนดมาแบบนั้น ในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดด้วยว่าสภาว่างรัฐธรรมนุญนี้จะต้องเขียนร่างรัฐธรรมนุญให้เสร็จภายใน ๒๕๐ วัน ตั้งแต่วันที่ได้มีการแต่งตั้ง ๒ ประเด็นที่ผมยกขึ้นมาพูดนั้น ผมอยากขอให้ท่านทั้งหลายได้ใส่ใจไว้ด้วยว่า มันเป็นตัวตั้งที่มีการกำหนดกันมาก่อน เป็นตัวตั้งที่เราสมาชิกสภาว่างฯ ไม่สามารถควบคุมได้ เพราะฉะนั้นวิธีการดำเนินงานของสภาว่างฯ ก็ดี หรือของคณะกรรมการก็ดี รวมทั้งขั้นตอนกำหนดเวลานั้น เราจำต้องยึดถือประเด็น ๒ ประเด็นนั้นเป็นหลัก จากการที่ว่าเราจะต้องเขียนร่างรัฐธรรมนุญให้เสร็จภายใน ๒๕๐ วัน ตั้งแต่วันที่ได้มีการตั้งสภาว่างฯ ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นที่เราจะต้องคำนึงถึงว่าขั้นตอนเวลานั้น เราจะต้องยึดถือหลัง ๒๕๐ วัน เพื่อให้ทันการส่งรัฐสภา เราได้เคยมีมติในสภาว่างฯ แล้วว่า

เราจะเขียนร่างรัฐธรรมนูญและให้มีการเห็นชอบในสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ในวันที่ ๑๑ สิงหาคม สำหรับการฟังความเห็นของประชาชน วิธีการฟังความเห็น
ระยการฟังความเห็น ความถี่ในการฟังความเห็น การตรวจสอบความเห็น
การวิเคราะห์และการเรียบเรียงความเห็นนั้น ก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ
ที่ได้รับมอบหมายไป สำหรับคณะกรรมการที่ระดมได้รับเกียรติเป็นประธานนั้น
สิ่งแรกที่เรากำลังคิดจะทำก็คือว่า ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมาลงอยู่ที่คณะกรรมการ
ยกร่างฯ เป็นขั้นสุดท้าย-----

ฉะนั้นจากคำบอกเล่า จากการศึกษาที่เราได้รับการสอบถามจากประชาชนในพื้นที่ และประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ก็เป็นที่ประจักษ์ได้ว่าก่อนที่จะเราจะไปถามความเห็น ของประชาชน ก่อนที่รัฐสภา ซึ่งความรู้แตกต่างกัน ความสนใจแตกต่างกัน พื้นฐานแตกต่างกัน ผลประโยชน์แตกต่างกัน และความสนใจก็แตกต่างกัน แต่ที่สนใจที่เราสนใจไปถามประชาชนเป็นส่วนใหญ่ว่า เขามีความคิดเห็นอย่างไร สิ่งที่เราประจักษ์ได้มากที่สุดก็คือว่าประชาชนจำนวนไม่น้อย เป็นจำนวนค่อนข้างมากครับ ที่ไม่ใช่ว่าอยากจะได้รับ การชี้แจงจากสภาว่างหรือจากคณะกรรมการฯ แต่อยาก จะขอทราบคร่าว ๆ ขอทราบกรอบ ขอทราบถึงประเด็นต่าง ๆ ที่น่าจะเข้าไปอยู่ หรือน่าจะปรากฏตัวอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญ อันนี้ผมขอขำนะครับว่าสิ่งที่คณะกรรมการฯ ทำขึ้นมา นั้น ดังปรากฏในเอกสารที่ สสร.ก ๑/๐๐๕ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ผมต้องขอประทานโทษว่าฉบับที่แก้ไขแล้ว แต่ในเอกสารฉบับนี้มิได้พูดถึงว่าฉบับนี้ เป็นฉบับที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบ้างแล้ว เพราะตัวเลขทุกอย่างเหมือนกับฉบับที่ได้มีการพิจารณาภายในเมื่อวานนี้ครับ เอกสารดังกล่าวนี้เป็นเอกสารที่ผมมีความจำเป็น จะต้องขอทราบ เรียนก็คือมีเอกสารปะหน้าชี้แจงถึงองค์ประกอบของคณะกรรมการ ๑๗ ท่าน บวกอีก ๕ ท่าน ก่อนที่จะไปถึงเอกสารรายละเอียด ใคร่ขออนุญาต ท่านประธานครับ ได้อ่านข้อความบางประการ ซึ่งปรากฏในย่อหน้าสุดท้ายในหนังสือ ปะหน้าที่กระผมเป็นผู้ลงนามในฐานะประธานคณะกรรมการฯ เพราะสิ่งที่กระผมจะอ่านนั้น จะถือว่าเป็นหัวใจหรือเป็นทิศทางที่ทางคณะกรรมการฯ เสนอ บัดนี้คณะกรรมการฯ ยกร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการพิจารณาขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงานของ คณะกรรมการฯ ยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาว่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งประเด็นปัญหา และหลักการสำคัญเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และกรรมมีส่วนร่วมของพลเมืองแล้ว

อนึ่ง หลักการอื่นที่ไม่ได้กำหนดในเอกสารนี้จะดำเนินถึงหลักการของ รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาหรือข้อเสน่ออื่น ๆ ด้วย จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอ ที่ประชุมสภาว่างรัฐธรรมนูญพิจารณา

เอกสารประกอบที่กระผมในนามของประธานคณะกรรมการฯ ได้เสนอมาที่ประชุมสภาว่างเพื่อพิจารณานั้น เป็นเอกสารแนบท้ายต่อจากรายงาน ของคณะกรรมการฯ ยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งลงนามโดยอาจารย์บรรดักดิ์ อวรรณไพ เลขานุการคณะกรรมการฯ

เอกสารหมายเลข ๑ ขึ้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงาน เริ่มจากจุดใด เราเริ่มจากจุดที่ว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญเคยมีมติว่าวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ เป็นวันสุดท้ายที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจะลงมติให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภา ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นเมื่อมีการกำหนดวันที่ ๑๑ สิงหาคม ว่าเป็นวันสุดท้ายแล้วก็เป็นการสมควรที่จะต้องมีการกำหนดขึ้นตอนและระยะเวลา ย้อนกลับจากวันดังกล่าว เพื่อให้การยกร่างและการพิจารณาว่าร่างรัฐธรรมนูญ โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพภายในเวลา ๒๕๐ วัน ผมขออีกทีที่ ๒๕๐ วันนั้นไม่ได้เป็นกำหนดเวลาที่สภาร่างเป็นผู้กำหนด แต่เป็นกำหนดเวลาที่สภาร่างได้รับมอบหมายมา เพราะฉะนั้นเมื่อมีการต้องวางแผนย้อนเวลากลับมาตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม จึงได้มีข้อเสนอ การทำงานเป็นขั้นตอนตามกำหนดเวลามีหลายข้อด้วยกัน ในเดือนมกราคมถึง เมษายน ในหัวข้อนั้นเราแบ่งออกเป็น ๓ ภาค กระทบใจหรือทราบเรียนถึง เหตุผล ในระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมาธิการยกร่างฯ นั้น จะได้มีการพิจารณา มีการกำหนด กระทบขอใช้คำว่า กำหนดอย่างคร่าว ๆ ประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญในการแก้ปัญหา ประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญ ในการแก้ปัญหานั้น เนื่องด้วยเรามีบุคลากรจำกัด เนื่องด้วยเราต้องการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพ ให้มีความถี่ถ้วนและให้เป็นระบบ เราจึงแบ่งระยะเวลา มกราคมถึงเมษายนออกเป็น ๓ ระยะ ระยะแรกที่เราพูดถึงนั้นว่าภายใน วันที่ ๓๑ มกราคม ซึ่งผ่านมาแล้วและเราก็ได้ทำตามเป้าหมายแล้ว ดังคณะกรรมาธิการยกร่างฯ นั้นจะได้พิจารณาถึงประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญ ในหัวข้อสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมือง คณะกรรมาธิการได้จัดยกร่าง ประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญแล้วและได้นำเสนอสภาร่างแล้วภายใน วันที่ ๓๑ มกราคม ในเรื่องของสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมือง ซึ่งจริง ๆ แล้วปรากฏอยู่ในเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๒ ในเวลาต่อมาซึ่ง เราจะต้องทำภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ และจะต้องทำภายในวันที่ ๗ มีนาคม ก็ยังมีอีก ๒ ขึ้นตอน ภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ซึ่งเรามีหน้าที่ที่จะนำเสนอร่าง ต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมาธิการยกร่างฯ จะได้พิจารณาการร่างประเด็น ปัญหาและหลักการสำคัญในเรื่องที่ ๒ คือ เรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนั้นก็อาจจะคลุมไปถึงเรื่องการแสดงทรัพย์สิน หนังสือของผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ตุลาการ คดีอาญาการเมือง ป.ป.ป. ผู้ตรวจราชการแผ่นดินของรัฐสภา

๒๒

สว ๘/๒๕๕๐

เขาวเรศ ๑๑/๒

การตรวจเงินแผ่นดินและอะไรอื่น ๆ อีก อันนี้ทางคณะกรรมการมีขั้นตอน
การดำเนินงานและหวังว่าจะเสร็จภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ในระยะต่อมาก็
จะไปสู่หัวข้อที่ ๓ คือประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญในเรื่องของสถาบัน
การเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง -----

- ๑๒/๑

ซึ่งอาจจะประกอบด้วยประเด็นพรรคการเมือง การเลือกตั้ง คณะกรรมการ
เลือกตั้ง รัฐสภาและการดำเนินงานของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ความสัมพันธ์
ระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา และอื่น ๆ ที่อาจจะปรากฏขึ้นมา เพราะฉะนั้น
เอกสารหมายเลข ๒ ที่ได้แนบมาในวันนี้เป็นเพียงแต่ประเด็นปัญหาและหลักการ
สำคัญของภาคหนึ่ง เท่านั้น คือของสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมือง
แต่ถ้าเมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้ให้ความเห็นชอบถึงขั้นตอนการทำงาน
และกำหนดเวลาดังปรากฏในเอกสารหมายเลข ๑ แล้ว ทางคณะกรรมการ
ก็จะดำเนินการในชั้น ๒ ในชั้น ๓ ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์
และ ๗ มีนาคม ต่อไป เพราะฉะนั้นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เราจะยกขึ้นมา
เพื่อมีการพิจารณาร่วมกันนั้นแบ่งออกเป็น ๓ ภาค แต่ที่เราต้องเขียนภาคที่ ๑
ขึ้นมาก่อน ก็เพราะว่าเป็นการเรียกร้องของประชาชนในขั้นนี้โดยจำนวนมาก
ที่อยากจะทราบว่าประเด็นปัญหาอยู่ที่ไหน เขาควรจะไปศึกษาเรื่องอะไร
เขาควรจะไปเรียนรู้เรื่องอะไร เพื่อที่เขาจะได้มาตอบ มาเสนอความเห็น
ให้กับสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยผ่านคณะกรรมการรับฟังความเห็น
แต่จริง ๆ แล้วกระบวนการนี้เราจะต้องคอยอีก ประมาณกลางเดือนมีนาคม
ประเด็นต่าง ๆ ที่เรายกขึ้นมาจึงจะครบสมบูรณ์ ๓ ภาค แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น
กระผมอยากกราบเรียนว่า เอกสารหมายเลข ๒ นั้น ถึงแม้จะรวบรวม
ประเด็นปัญหาสำคัญและหลักการของทั้ง ๓ ภาคแล้วก็ตาม คณะกรรมการ
ตระหนักใจอยู่เสมอว่าการทำงานของคณะกรรมการกิติ หรือการทำงาน
ของสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ตาม จำต้องยึดถือมาตรา ๒๑๑ เป็นสำคัญ จำต้อง
ไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ทำานประธานสภาฯ ครบ ทุก ๆ ขั้นตอน
ที่เราเขียนในหมวด ๑ นั้น ไม่ว่าจะเป็นภาค ๑ ภาค ๒ ภาค ๓ ดังที่กระผม
กราบเรียนมานั้น เราจะกำหนดไว้เสมอว่า เช่น อย่งในเอกสาร
หมายเลข ๒ นี้ สภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาและให้ความเห็นชอบวันที่ ๓
วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ คือวันนี้ครับ ก่อนที่จะนำไปรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้น
จากประชาชน กระบวนการการร่างรัฐธรรมนูญนั้นมิใช่เป็นกระบวนการ
ที่เสร็จเป็นตอน ๆ แต่จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เป็นกระบวนการที่
สร้างประเด็นสำคัญ เป็นกระบวนการที่สร้างหลักการ แต่ทุกกระยะเวลานั้น
จะเป็นกระบวนการที่จะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในลักษณะต่าง ๆ กัน
ในกระบวนการที่อาจจะไม่เหมือนกันแต่จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง of Thailand
แต่จะเป็นกระบวนการที่ไปในทิศทางเดียวกัน จะต้องมีการรับลูกซึ่งกันและกัน

ตั้งประเด็น ตั้งปัญหา รับฟัง เพิ่มประเด็น ตัดประเด็น ปรับปรุงประเด็น
 รับฟัง ใต้ตรอง ชัดเกล้า ปรับปรุงประเด็น รับฟัง อาจจะเป็นโดย
 วิธีประชาธิปไตยในขั้นต่อ ๆ ไป เพราะฉะนั้นอยากที่จะขอให้ทุกท่านได้มี
 ความเข้าใจในเรื่องนี้ว่า ไม่ว่าเราจะทำอะไร ไม่ว่าเราจะลงความเห็น
 อย่างไร มีมติอย่างไร แม้แต่ในการประชุมวันนี้ อันนี้ไม่ใช่จุดจบของ
 กระบวนการ อันนี้เป็นการเริ่มต้น เป็นการเริ่มต้นที่จะกระตุ้นให้ประชาชน
 ชาวไทยและผู้สนใจทั้งหลายได้เริ่มคิด ได้เริ่มอ่าน ได้เริ่มฟัง แล้วถึงจะพูด
 และออกความเห็น เป็นกระบวนการที่อยากจะ เป็นระบบ เป็นกระบวนการ
 ที่อยากจะให้มีความต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่จุดสุดท้ายคือวันที่ ๑๑ สิงหาคม
 ซึ่งจะเป็นการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ เป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ร่าง
 ด้วยกันระหว่างสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและประชาชน -----

ภายใต้กระบวนการตั้งประเด็น ตั้งหลักการ รับฟัง ปรับปรุงประเด็น ปรับปรุงหลักการจนถึงขั้นสุดท้ายและวินิจฉัยว่า ประเด็นใด หลักการใด ควรจะเข้าไปอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้น เมื่อถึงวันนั้นแหละครับ ถึงจะมีการยกร่างรัฐธรรมนูญที่แท้จริง เพราะฉะนั้นในระยะ ๕ เดือนแรก ๆ นี้จะเป็นในเรื่องของการชวนชาวหาข้อคิดเห็น หากจุดร่วม หาหลักการที่เหมาะสม แต่การยกร่างถ้อยคำจะเป็นการยกร่างถ้อยคำภายใต้ประเด็นภายใต้หลักการที่มีฉันทามติในสภานั้นในระยะเวลาตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป จนกระทั่งถึงปลายระยะเวลาของ ๒๕๐ วัน ในหน้า ๒ กระผมได้กราบเรียนถึง ๓ ภาคแล้ว กระผมอยากจะขอความกรุณาให้ท่านทั้งหลายได้อ่านข้อ ๑.๒ ในหน้าที่ ๒ ด้วย ข้อ ๑.๒ นั้นจริง ๆ แล้วไม่ได้เป็นข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการยกร่างตั้งแต่แรก แต่จากการปรึกษาหารือภายใน ภายใต้การเป็นประธานของท่านประธานสภาร่างได้มี สสร. บางท่าน ได้แสดงความคิดเห็น คือผมคิดเป็นความคิดเห็นที่เรานำรับฟังไว้ก็คือว่า แม้แต่ในสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่โดยเฉพาะประชาชนข้างนอกแล้วสิ่งสำคัญอันหนึ่งของกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญนั้นคือ การปลูกจิตสำนึกและการใช้สิทธิในการเข้าร่วมในกิจกรรม จริงอยู่ในสภาร่างรัฐธรรมนูญเรามีสมาชิก ๙๙ ท่านเป็นไปไม่ได้หรอกครับที่ ๙๙ ท่านจะต้องรู้เรื่องทุกเรื่องจะต้องมีส่วนร่วมกิจกรรมทุก ๆ ด้าน ทุก ๆ คณะกรรมาธิการนั้นไม่ใช่เหตุผลของการตั้งสภาร่างในการประชุมที่ใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นประชุมระหว่างประเทศหรือประชุมภายในประเทศจะต้องมีการแบ่งงานกัน แต่การแบ่งงานออกมาเป็นคณะกรรมการก็ดี การแบ่งการทำงานออกมาเป็นคณะทำงานก็ดี การแบ่งงานนั้นจะทำได้ในระดับหนึ่งจะทำได้ในระดับที่ทำให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพให้เสร็จสิ้นไปตามกำหนดเวลาที่เรามีความมุ่งหมาย แต่เราจะเกินไปในระดับที่ว่าคนอื่น สสร. คนอื่น หรือผู้ที่ให้ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเราจะปล่อยให้เขามีความรู้สึกว่า เขาไม่มีส่วนร่วมนั้นผมคิดว่า ไม่ถูกต้อง แต่ในวิสัยมนุษย์นั้นมีความจำเป็นเสมอว่า ต้องมีความอะลุ้มอล่วยซึ่งกันและกัน ไม่มีอะไรในโลกนี้หรอกครับ ที่จะมีความพึงพอใจครบ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ร่างนี้ไม่ใช่ร่างของ นาย ก. นาย ข. ร่างนี้จะไม่ใช้ เป็นร่างของสภาร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่จะเป็นร่างที่สภาร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับมอบหมายให้มาปรึกษากับประชาชน ในกระทรวงการของสภาร่างนี้ไม่มีอะไรที่จะได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่มีใครที่จะได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าเพื่อทุกคนได้เกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และไม่มีใครเสีย อันนั้นแหละครับ คือความ

สำเร็จของเรา เพราะฉะนั้นเมื่อมี สสร. ประมวลว่า อนาคตที่จะเห็นการมีส่วนร่วมมากขึ้น เพราะหลายท่านที่ไม่ได้นั่งอยู่คณะกรรมการยกร่างฯ ก็อาจจะให้ความสนใจเรื่องการยกร่างเป็นพิเศษในบางหมวดในบางข้อ หรือในบางเรื่อง และท่านก็มีความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ -----

ในขณะที่เดียวกันเราจะต้องคำนึงอยู่เสมอจะยอมรับว่า การร่างรัฐธรรมนูญของเรานั้น ไม่ได้ร่างในสุญญากาศ เราอย่ายึดติดกับถ้อยคำ หรือข้อกฎหมายมากเกินไป การทำงานนั้นเรายึดหลักการ แต่จุดประสงค์ของการทำงานคือการแก้ไขปัญหา และการนำไปสู่ข้อยุติที่ดีและที่สำเร็จ เราไม่ได้เป็นคนเขียนกฎข้อนี้ครับ แต่เราจะหลีกเลี่ยงความจริงไปไม่ได้ว่าร่างรัฐธรรมนูญที่เราจะเขียนมานี้ ให้เขียนด้วยความบริสุทธิ์ใจแค่ไหนก็ตาม ให้เขียนด้วยความตั้งใจดีเท่าไรก็ตาม ให้เขียนโดยประชาชนส่วนใหญ่ยินยอมและสนับสนุนก็ตาม คำวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะอยู่หรือจะไป ไม่ได้ขึ้นอยู่ที่พวกเรา และยังไม่ขึ้นอยู่กับที่ประชาชน แต่จะมีองค์กรีกองค์กรหนึ่งซึ่งจะเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราจะกำหนดชะตาชีวิตของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อย่างไร ผมไม่ทราบ ผมอยากเชื่อว่า เขาจะกำหนดชะตาชีวิตของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความไม่มัวคด ด้วยความกล้าหาญ และด้วยความไม่หวงแหนผลประโยชน์ของตนที่อาจจะสูญเสียไป เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสังคมและประเทศชาติ แต่ไม่ว่าจะมีสมมติฐานอย่างไร ในการวินิจฉัยร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สิ่งที่เราจะต้องทำใจอยู่เสมอ และใส่ใจอยู่เสมอตลอดระยะเวลาของทั้งสมาชิกสภาร่างฯ และของทั้งประชาชนที่อยู่ข้างนอก ก็คือสิทธิการให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญนั้น ไม่ได้อยู่ที่พวกเรา ฉะนั้นเมื่อไม่ได้อยู่ที่พวกเราแล้ว เราจะทำอะไรโดยเอกเทศ เราจะทำอะไรในสุญญากาศโดยไม่คำนึงถึงความคิดเห็นของคนอื่น หรือแม้แต่คนที่เขาอาจจะต้องมานิฉัยหรือมาให้คำพิพากษาในเรื่องนี้ ผมคิดว่าการไม่ฟังเสียงคนอื่นบ้างแต่ไม่ให้เขามาครอบงำเรา การหยุดสติบรับฟัง คิดในข้อสังเกตของเขา แล้วมานิฉัยด้วยตัวเอง ตัดสินใจด้วยตัวเอง ผมคิดว่าวิธีการนั้นจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมกว่า ถ้าเพื่อเขาไม่รับต่อไป อย่างน้อยเราถือว่าเราให้ประโยชน์ในการรับฟังเขาบ้าง ในการนำแนวความคิดประสบการณ์ของเขามาไตร่ตรอง โดยที่เขาไม่มาครอบงำ โดยที่เขาไม่มาก่อวุ่นวาย สิ่งที่ผมพูดเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ว่าเราไม่ได้อยู่ในโลกที่เป็นอุดมคติ เราไม่ได้เป็นนายของตัวเอง ฉะนั้นเป็นการยอมรับสภาพความจริง แต่เป็นการยอมรับสภาพความจริงที่ใช้เหตุผล ที่ใช้ข้อเท็จจริง และผมอยากจะหวังว่าใช้สติ ในหน้า ๒ นั้นที่ผมกราบเรียน ข้อ ๑.๒ ผมอยากจะทำอันนี้ครับ เพื่อความเข้าใจ เดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๔๐ เมื่อได้ผลการรับฟังจากประชาชนและสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในแต่ละส่วนมาแล้ว ในแต่ละส่วนกระผมได้เขียนแล้ว ไม่ใช่มี ๓ ส่วนนะครับ ก่อนการยกยกรา่ง

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจะขยายเป็นคณะกรรมการวิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อขยายส่วนร่วมจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอื่น ๆ และบุคคลภายนอกสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อร่วมกันยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นบทบัญญัติแต่ละมาตราไปพลาง พร้อมกับรับผลของการรับฟังส่วนอื่น ๆ มายกร่างต่อจนเสร็จทั้งฉบับ ภายในวันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เพื่อจัดทำประชามติต่อร่างรัฐธรรมนูญต่อไป -----

- ๑๕/๑

จุดมุ่งหมายของข้อ ๑.๒ ก็คือ ๑. การขยายส่วนร่วม การขยายส่วนร่วมนี้
 อาจจะเป็นเรื่องของการเชื้อเชิญสมาชิกสภาร่างฯ ที่ปัจจุบันไม่ได้นั่งอยู่ใน
 คณะกรรมาธิการยกร่างฯ และแสดงความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
 และอาจจะมีบทบาทที่จะช่วยให้การยกร่างฯ นั้นมีประสิทธิผลมากขึ้น หรือ
 อาจจะเป็นการเชื้อเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายจากสถาบันการศึกษา
 หรืออาจจะเป็นเชื้อเชิญผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการเมือง หรือผู้คนอื่น ๆ ที่
 เราคิดว่า ถ้าเพื่อเราได้หัวสมองเขามาร่วม ไม่ใช่การทำงานของเร
 จะสะดวกขึ้นครับ แต่การที่จะนำเราไปสู่รัฐสภา เพื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญ
 ฉบับนี้ และเป็นการเสนอร่างที่เราสามารถที่จะรวบรวมคนต่าง ๆ ที่ให้
 ความเห็นชอบและสนับสนุนเข้ามาอยู่ในแนวร่วม ในแนวร่วมนี้ไม่ใช่เพื่อ
 ไปรบกับใครครับ แต่เป็นแนวร่วมในการชำระไว้ซึ่งหลักการ และประเด็น
 ต่าง ๆ ที่จะปรากฏอยู่ในร่าง ในหน้า ๓ ภายใต้หัวข้อ ข้อ ๒
 เดือนพฤษภาคม - เดือนกรกฎาคม อันนี้ก็พูดให้ชัดครับว่า กระบวนการรับฟัง
 ความเห็น ยังคงดำเนินไปควบคู่กับการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ อยากรอ
 ให้ทุก ๆ ท่านได้ให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษในข้อ ๒.๒ เพราะอันนี้เป็น
 วิธีการทำงาน ๒.๒ นี้มีความสำคัญครับ เพราะข้อเสนองานทำงานนั้น
 ก็อย่างที่ผมได้กราบเรียนไปแล้วครั้งหนึ่ง เราถูกจำกัดด้วยระยะเวลา
 จึงได้มีการเสนอวิธีทำงานในข้อ ๒.๒ ซึ่งถ้าเมื่อท่านสมาชิกสภาร่างฯ
 ให้ความเห็นชอบแล้ว กระผมก็อยากจะขอกราบเรียนท่านประธานว่า
 คงจะต้องมีการแต่งตั้งคณะทำงาน หรือคณะกรรมการอะไรชุดหนึ่งขึ้นมา
 เพื่อพิจารณาแก้ไข กฎ ข้อบังคับการประชุม เพื่อให้สอดคล้องกับการเสนอ
 วิธีทำงานที่ปรากฏอยู่ใน ๒.๒ เช่นยกตัวอย่างว่า สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 ที่ต้องการแปรญัตติ ต้องยื่นคำแปรญัตติต่อคณะกรรมการวิสามัญ หรือ
 สามัญอะไรก็แล้วแต่ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมด้วย
 เหตุผล หรือในวรรคต่อ ๆ ไปที่มีการเขียนว่า หากท่านสมาชิกใดพอใจ
 ในร่างก็ไม่ต้องไปอภิปรายในสภาร่างฯ แต่ถ้าเมื่อหากไม่พอใจก็อาจจะ
 สงวนคำแปรญัตติไว้อภิปรายในสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ และมีข้ออื่น ๆ
 อีก ๒ - ๓ ข้อที่ผมจะไม่อ่านรบกวนเวลาของท่านนะครับ แต่อยากจะ
 ขอกราบเรียนเพิ่มเติมว่า ในย่อหน้าสุดท้ายของย่อหน้าใหญ่นั้น คือย่อหน้า
 ๒.๒ นั้น เขียนไว้ชัดครับว่า

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ และ
 คณะกรรมาธิการวิชาการข้อมูล และศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบ
 รัฐธรรมนูญ อาจเสนอข้อมูลให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างรัฐธรรมนูญ
 พิจารณาได้ตลอดเวลา โดยไม่อยู่ในข้อจำกัดของการแปรญัตติ-----

๕/๑๖

- ๑๖/๐

อันนี้เป็นการเสริมสร้างกระบวนการผมเรียกว่ามีการรับลูกกันไปรับลูกกันมา ภายใต้กระบวนการอันใหญ่ แต่การศึกษาทั้งกระบวนการนี้ต้องแล้วเสร็จ อย่างช้าภายในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ระหว่างวันที่ ๑ สิงหาคม ถึง ๑๐ สิงหาคม ก็จะเป็นการร่างถ้อยคำ อย่างสุดท้ายที่กระผมอยากกราบเรียน ก็คือในเอกสารหมายเลข ๑ อันนี้เป็นแผน เป็นเรื่องของกำหนดเวลาตอนหนึ่ง และอีกตอนหนึ่งเป็นเรื่องของวิธีการทำงาน วิธีการทำงานนั้นกระผมใคร่ขอความเห็นชอบจากสภาร่างรัฐธรรมนูญตาม ๒.๒ และเมื่อสภาร่างให้ความเห็นชอบแล้วขอความกรุณาท่านประธานได้ดำเนินการจัดให้มีกระบวนการแก้ไขกฎข้อบังคับการประชุม เพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่เราให้ความเห็นชอบ ส่วนขั้นตอนตอนแรกคือเรื่องกำหนดเวลา อันนี้เป็นที่ทราบดีว่า กำหนดเวลานั้น เป็นเพียงแต่เป้าหมาย เราจะพยายามทำทุกอย่างให้อยู่ภายใต้กำหนดเวลาที่ เราได้เสนอมานี้ แต่เป็นไปได้ว่าในระยะข้างหน้าอาจจะมีการปรับปรุงบ้าง กระผมมีความรู้สึกว่าจะพยายามที่จะให้ทุกอย่าง เป็นไปตามข้อเสนอของเรา ตามกำหนดเวลา และเป็นการชี้มาให้กับคณะกรรมการอื่น ๆ ได้รับทราบ ด้วยว่าอันนี้เป็นแผนงานที่เราอยากจะทำให้ทุกคณะกรรมการและสภาร่างฯ นั้น กำหนดขั้นตอนการทำงานและขั้นตอนเวลาการทำงานของแต่ละคณะกรรมการ และของสภาร่างฯ ให้สอดคล้องกันทั้งหมด เป็นแนวร่วมเดียวกัน เป็นกระบวนการเดียวกัน และเป็นเรือลำเดียวกันที่ทุก ๆ พายุนั้นพายไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของเรา เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๒ ดังที่กระผมกราบเรียนนั้น เป็นการรวมประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญของส่วนที่หนึ่ง เท่านั้นครับ คือของสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมือง กระผมมี

๓ - ๓ ข้อที่อยากจะกราบเรียนเป็นข้อสังเกต

ประการแรกก็คือ ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับหรือแม้แต่ฉบับที่เราจะร่างขึ้นมาใหม่นั้น คงจะประกอบด้วยประเด็นปัญหาและหลักการมาขยายทางคณะกรรมการมีความเห็นอย่างไรครับ มีความเห็นว่าในปัจจุบันนี้ เรามีรัฐธรรมนูญมาแล้ว ๑๕ ฉบับ ในรัฐธรรมนูญ ๑๕ ฉบับที่ผ่านมา นี้ ก็คงจะมีประเด็น มีหลักการต่าง ๆ ที่อาจจะสอดคล้องกับความคิดของเรา ในปัจจุบันหรือในสังคมไทยในปัจจุบันที่เราอาจจะนำมาใช้ได้จริงอยู่ในประเด็นบางประเด็น หรือในหลักการบางประเด็น หรือในหลักการบางหลักการของรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาอาจจะมีความขัดแย้งกันหรืออาจจะมีความขัดแย้งกัน แต่อันนั้นเป็นหน้าที่ที่เราจะวินิจฉัยว่าเราจะ

นำหลักการใด นำประเด็นใดจากร่างรัฐธรรมนูญเก่า ๆ อันที่เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็นของเรา ตามสภาพการณ์ของสังคมของเรา และตามวิถีทางที่เราอยากจะนำไปสู่อนาคตเราก็จะเอามาใช้ แต่ยังมีประเด็นอีกหลายประเด็นและจะมีหลักการอีกหลายหลักการที่ไม่เคยปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา หรือถ้าเพื่อมีปรากฏก็เป็นปรากฏที่ไม่ชัดเจน หรือที่ชัดเจนก็ยังไม่มีการนำไปปฏิบัติก็ยิ่งขาดกลไก -----

เพราะฉะนั้นจึงได้มีการรวบรวมประเด็นเหล่านี้ขึ้นมา เป็นการรวบรวมโดย
 ความคิดของคนหลาย ๆ คน ใครนึกอะไรขึ้นมาได้ก็มีการวิจารณ์ มีการอภิปราย
 เพราะฉะนั้นเอกสารหมายเลข ๒ นั้น เป็นกรอบกว้าง ๆ เป็นกรอบที่มีประตู
 และเป็นประตูที่เปิดแง้มไว้เสมอที่จะรับฟัง ประเด็นใหม่ ๆ หลักการใหม่ ๆ
 ที่สภาว่ารัฐธรรมนูญอาจจะอยากขอให้เข้าไปอยู่ในห้องนั้นหรือเข้าไปอยู่ใน
 กรอบนั้น หรือในระหว่างการรับฟังความเห็นของประชาชนประตูนั้นก็เปิดแง้ม
 ด้วยความสง่าผ่าเผยที่จะให้ประชาชนสามารถแทรกหลักการ แทรกประเด็น
 หรือปรับปรุงประเด็นและปรับปรุงหลักการ อันนี้จะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง
 กรอบนี้จะเป็นกรอบที่มี ประตูแง้มไว้เสมอ จะเป็นกรอบที่จะรับฟังความคิดเห็น
 ของทั้ง สสร. และทั้งของประชาชน ส่วนเมื่อสุดท้ายกรอบนี้จะมีลักษณะอย่างไร
 ถาวรแน่นอนอย่างไร อันนั้นเราจะต้องมาวินิจฉัยกันอีกที เอกสารหมายเลข ๒
 เป็นเพียงแต่ส่วนที่ ๑ นะครับ ส่วนที่ ๒ ส่วนที่ ๓ จะได้มีการเขียนต่อไป กระผม
 อาจจะขอเรียนไว้ด้วยว่าในเอกสารหมายเลข ๒ ในการที่จะขอความเห็นชอบ
 จากสมาชิกสภาว่าฯ ในเข้าวันนั้นนั้นเป็นการให้เห็นชอบในหลักการกว้าง ๆ
 ในประเด็นกว้าง ๆ ประเด็นที่เรายกขึ้นมาหรือตั้งขึ้นมา หรือหลักการที่เรา
 เขียนไว้ไม่มีได้หมายความว่าต้องเป็นประเด็นหรือหลักการที่จะต้องไปปรากฏ
 อยู่ในร่างสุดท้ายของรัฐธรรมนูญ เราไม่มีการกำหนดล่วงหน้าว่าคณะกรรมการ
 ยกร่างฯ นั้น ต้องการให้ประเด็นนั้นประเด็นนี้ที่เขียนมาไปอยู่ในรัฐธรรมนูญ
 หรือไปอยู่ในลักษณะในถ้อยคำที่เขียนไว้ ณ ที่นี้ อันนั้นไม่ใช่จุดประสงค์ของเรา
 จุดประสงค์ของเราคืออยู่อย่างเดียวกันว่าเราพยายามคิดว่ามีหลักการใด มี
 ประเด็นใดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญเก่าหรือที่ไม่เคยปรากฏแต่
 ไม่ชัดเจน หรือที่ชัดเจนแต่ไม่มีการนำไปใช้เพราะขาดกลไก เรารวบรวม
 ประเด็นนั้นไว้และเป็นการเขียนหลักการและเขียนประเด็นอย่างที่ไม่เข้าข้างใด
 จุดประสงค์ของเราคือการชูธงประเด็นเหล่านี้ ให้ท่านทั้งหลายสมาชิกและ
 โดยเฉพาะประชาชนที่ให้ความสนใจได้ศึกษาว่าประเด็นหรือหลักการที่เรายก
 ขึ้นมานั้นโดยไม่ได้มีการกำหนดล่วงหน้าว่าจะต้องไปปรากฏอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญ
 แต่ประเด็นที่เรายกมานั้นเป็นประเด็นที่เราอยากให้ทุกท่านศึกษาหาความรู้อัน
 เรียงรู้และวิจารณ์กันอย่างเปิดเผย และวิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง และวิจารณ์
 กันอย่างสมบูรณ์ใน ๓ - ๕ เดือนนี้ เพื่อที่คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็น
 จะได้สามารถหั่งถึงกระแสความคิดของประชาชน เพราะว่าเมื่อพูดถึงความเห็น
 ของประชาชนแล้ว ผมไม่อยากจะไปพูดว่าเราจะรู้ได้อย่างไร ถ้าเมื่อมี

การทำโพล (Poll) คนก็จะบอกบอกว่าโพลนี้เชื่อถือได้ โพลนั้นเชื่อถือไม่ได้ แล้วก็จะมีการถามเสมอที่คิดว่า ประชาชน ประชาชนอยู่ที่ไหน ผมว่าคนที่มีความบริสุทธิ์ใจ คนที่พอจะรู้เรื่องการบ้านการเมืองบ้าง รู้ดีครับ รู้ว่ากระแสดวงคิดของประชาชนมาอย่างไร อยู่ที่ไหน และร้อนแรงอย่างไร ถ้าเพื่อเราไม่มีวันนี้เราก็จะไม่ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ แล้วเราจะต้องสร้างกระแสดวงคิด สร้างประเด็น สร้างหลักการ ประชาชนหรือ สสร. มีความเห็นใหม่ มีประเด็นใหม่ มีหลักการใหม่ ขอปรับปรุงของเก่า เชิญเลยครับ กรอบนี้ประเด็นจะเปิดไว้เสมอ เพราะฉะนั้นอยากจะขอความกรุณาท่านสมาชิกสภาร่างฯ ได้เข้าใจด้วยว่าในการขอความเห็นชอบในวันนี้เป็นการขอความเห็นชอบของกรอบ ของประเด็นที่เรายกขู้งขึ้นมา เพื่อให้เปิดการวิจารณ์ท่านมีความเห็นใดและมีวิจารณ์ที่นี้ เราอยากจะได้ส่งไปใส่ไปใส่ได้

ในวันหรือในวันหน้าก็ได้ แต่ข้อสำคัญก็ตามสิ่งที่เราเห็นว่าเป็นประเด็นในวันนี้ประเด็นต่อ ๆ ไปในอนาคตที่จะเสริมด้วยความคิดเห็นของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ กิติ จากประชาชนกิติก็คงจะต้องเป็นประเด็นและหลักการที่ไปในทิศทางเดียวกันคือทิศทางของการนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่สามารถทำงานได้ในเมืองไทยที่สามารถมีเสถียรภาพพอสมควร ที่สามารถมีกลไกที่จะตรวจสอบและมีการคานอำนาจซึ่งกันและกัน และสำคัญที่สุดคือการมอบอำนาจของรัฐไปให้กับประชาชนมากขึ้นตามลำดับ ในย่อหน้าสุดท้ายของเอกสารหมายเลข ๒ กระผมขออ่านย่อหนึ่ง หลักการอื่นที่ไม่ได้กำหนดในเอกสารนี้จะคำนึงถึงหลักการของรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาหรือข้อเสนออื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นถ้าเผื่อท่านให้ความเห็นชอบกับเอกสารฉบับนี้แล้วท่านให้ความเห็นชอบโดยคำนึงถึงย่อหน้าสุดท้ายของเอกสารหมายเลข ๒ สรุปแล้วสิ่งที่พวกกระผมทำมาในนามของคณะกรรมการนั้นขอกราบเรียนว่าเป็นการทำงานชิ้นนี้มาเพื่อที่จะให้การทำงานของสภาว่างฯ มีประสิทธิภาพและสามารถลุล่วงในकारที่ จะเขียนยกร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จภายใน ๒๕๐ วัน ตามที่รัฐสภาได้กำหนดไว้ เป็นการสร้างแนวร่วม แนวร่วมกับประชาชนในเรื่องการสร้างกระแสความคิดให้มีการวิจารณ์มากขึ้น ให้นักไทยทั้งหลายรู้สึกว่าการประชาธิปไตยหรือรัฐธรรมนูญนั้นไม่ได้มาอย่างง่าย ๆ จะต้องมาจากน้ำพักน้ำแรงของตัวเอง จะต้องมาจากความเอาใจใส่ของตัวเองจะต้องมาจากความเพียรพยายามของตัวเอง และเมื่อได้มาแล้วอันนั้นละครับที่เราจะบอกได้ว่ารัฐธรรมนูญเป็นของเราอย่างแท้จริง ขอพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ประธานขอหารือว่าประเด็นต่าง ๆ ที่ทางคณะกรรมการได้ยกมายังไม่ได้พูดสรุปให้พี่น้องของเราหรือประชาชนที่อาจจะฟังอยู่ได้ เข้าใจว่าเรากำลังจะพูดกันในเรื่องอะไรบ้าง เพียงแต่ประธานกรรมการได้กล่าวกว้าง ๆ เท่านั้น อยากจะให้มีการสรุปเอกสารเกือบ ๔ หน้า เกี่ยวกับสภาพปัญหาหลัก ประเด็นและหลักการที่กรรมการได้นำเสนอในวันนี้ เพื่อให้ผู้ฟังทางบ้านหรือพี่น้องเราทางบ้านได้เข้าใจด้วย เพื่อเขาจะได้ตามการอภิปรายของเราได้ถูกต้อง ประธานขอหารือถ้าไม่ขัดข้องจะขอให้ประธานคณะกรรมการสรุปอีกสัก ๒ - ๓ นาที ท่านประธานจะสรุปได้ไหมในสภาพปัญหาหลักและปัญหาอะไรต่าง ๆ ที่ได้เสนออยู่ในเอกสาร ๔ หน้านี้เผื่อที่จะได้ให้ที่ประชุมได้อภิปราย

ทั้งหมดเลย หรือท่านประธานอยากจะอ่านเพื่อผู้ฟังจะได้ตามเราได้ด้วย
เอกสารหมายเลข ๒ อยากจะให้สรุป เพราะว่าท่านประธานได้กล่าวมา
กว้าง ๆ ว่ามีอะไร เห็นมีหลักการอยู่ ๒ ข้อ

นายอานันท์ ปันยารชุน (ประธานคณะกรรมการ) :
 ท่านประธาน ท่านสมาชิกสภาฯ ทั้งหลายมีเอกสารอยู่ข้างหน้าแล้ว แต่
 สำหรับท่านผู้ฟัง ผู้ชมที่ไม่มีเอกสารนั้น กระผมก็อยากจะเรียนว่าประเด็น
 ปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของพลเมืองนั้น
 แบ่งออกเป็นหลายหลักการด้วยกัน กระผมอยากจะทำอันหัวข้อใหญ่ ๆ คือ

๑. สภาพปัญหาหลัก

๑.๑ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของพลเมือง

๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในระบบการเมือง

๒. หลักการสำคัญที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

อันนี้จำเป็น เพราะว่าเราไม่ได้บอกว่ามีแต่ปัญหาอย่างเดียว ต้องพยายามหา
 ทางแก้ไขด้วย

๒.๑ หลักการในการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่

๒.๑.๑ การแก้ปัญหาสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ที่ไม่ครบถ้วน

หรือไม่ชัดเจน

หลักการที่ ๑ เพิ่มสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ให้ครบถ้วนขึ้นโดยเฉพาะ

หลักการที่ ๒ ขยายความสิทธิเสรีภาพให้ชัดเจนขึ้นโดยเฉพาะ เช่นอย่าง

กรณีเสรีภาพของสื่อมวลชนนั้นมีการเขียนว่า

เสรีภาพของสื่อมวลชนนั้น การปิดโรงพิมพ์ หรือสถานีวิทยุกระจายเสียง
 หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์จะกระทำมิได้ จริง ๆ แล้วผมอาจจะเติม จะกระทำมิได้
 ไม่ว่าในกรณีใดทั้งสิ้น แต่หลักการที่ ๒ ที่เราเสนอ อันนี้เป็นการเสนอเพื่อเชื้อเชิญ
 ให้ท่านออกความเห็น ให้ท่านมีข้อวิจารณ์ ให้ท่านเสนอความเห็น

การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของ
 ศาลเท่านั้น อันนี้ก็เป็นการอุปประเด็นนี้ เพื่อก่อให้เกิดการวิจารณ์หรือการอภิปราย
 ผมไม่ทราบว่าผลสุดท้ายนั้นหลักการนี้จะอยู่หรือไม่ หรือจะอยู่ในลักษณะไหน หรือ
 จะอยู่หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงแล้ว จะนั้นอยากจะเรียนให้ทราบว่าคณะกรรมการ
 ของผมนั้น ตั้งหลักการขึ้นมาที่เราคิดว่าเป็นหลักการที่ดี แต่หลักการนั้นจะมีการปรับปรุง
 เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยได้เสมอ ถ้าเพื่อหลักการใหญ่คือการดำรงไว้ซึ่งสิทธิ
 เสรีภาพของสื่อมวลชน อันนั้นเราจะยึดถือไว้

๒.๑.๒ การแก้ปัญหาสิทธิเสรีภาพยังไม่ผลบังคับได้จริง

อันนี้อย่างที่ผมได้กราบเรียนไว้

หลักการที่ ๓ คุ่มครองให้สิทธิเสรีภาพมีผลบังคับได้จริง โดยเรากำหนดมา

๒.๑.๓ การแก้ปัญหาจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่กว้างเกินควรจนกระทบสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพ

๒.๒ หลักการในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในระบอบการเมือง

หลักการที่ ๕ เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในระบอบการเมืองมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น โดยรับรองสิทธิชุมชนท้องถิ่น

รับรองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของทางราชการ

รับรองสิทธิที่จะขอให้มีการจัดประชาพิจารณ์เพื่อประกอบการตัดสินใจของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชน กำหนดให้รัฐบาลอาจขอให้ประชาชนลงประชามติในเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนได้อันนี้เป็นหัวข้อเรื่องที่เราอยากจะทำให้มีการวิจารย์กัน

๒.๒.๒ หลักการในการแก้ปัญหาการกระจายอำนาจที่ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจนในทางปฏิบัติ

หลักการที่ ๖ เพิ่มบทบาทผู้ให้การกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้นในทางปฏิบัติ โดยเช่นอย่างกำหนดให้สภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เอกสารฉบับนี้ถ้าจะมีการพิจารณาให้ความเห็นชอบในสภาว่าฯ ในวันนี้แล้ว ก็จะเป็นเอกสารเปิดเผย ซึ่งเราอยากให้มีการเผยแพร่โดยทั่วไป ผมก็อยากจะขอเรียนท่านผู้แทนทางสื่อมวลชนด้วย ว่าถ้าเมื่อเราพิจารณาให้ความเห็นชอบเอกสารฉบับนี้แล้วอยากให้มีการเผยแพร่มาก ๆ เพื่อประชาชนจะได้รู้ว่า มีประเด็นอะไรที่เขาควรจะให้ความสนใจ เขาจะได้วิจารย์ได้ถูกต้อง ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เชิญท่านแล้ว

นายแคล้ว นรปติ : ท่านประธานครับ กระผม แคล้ว นรปติ สสร. จากจังหวัดขอนแก่น ท่านประธานครับกระผมก็ได้รับฟังท่านประธาน สภาร่างรัฐธรรมนูญแถลงตลอดมา ในเบื้องต้นนี้กระผมใคร่ขอเรียนประธาน สภาร่างรัฐธรรมนูญคล้าย ๆ เป็นการปรึกษาสักนิดว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราจะให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์โดยผ่าน สสร. ที่วราชนาฎจักร เพราะฉะนั้น จึงขอทราบเรียนท่านประธานว่า ท่านได้ติดต่อไปยังรัฐบาลหรือยังว่าให้มีการถ่ายทอดการประชุมทุกนัด เพื่อประชาชนจะได้ติดตามได้ กระแสเสียงของการวิพากษ์วิจารณ์จะได้ผ่านพวกเรา สสร. มาทุกจังหวัดที่วราชนาฎจักรครับ อย่างไรก็ตามก็ขอท่านได้โปรดพิจารณาในข้อนี้ด้วย คราวนี้กระผมจะขอทราบ เรียนในประเด็นที่ท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญได้แถลงขีดยาวตลอดมาดังต่อไปนี้

ประการแรก ท่านประธานสภาร่างฯ ท่านประธานคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผมก็เชื่อว่าท่านมีเจตนาดี คณะนี้มีเจตนาดีที่จะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นไปด้วยความสมบูรณ์และผ่องใสปราศจากอิทธิของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายใด กระผมมีเจตนาดี เชื่อเจตนาของท่าน แต่ขณะเดียวกันกระผมก็รู้สึกวิตก เป็นห่วงท่านประธาน ว่าประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญของเราท่านไม่เคยผ่านการเลือกตั้ง จริงอยู่ท่านเป็นอดีตนายกรัฐมนตรีมาถึงสองสมัย อันนี้ขอประทานโทษ ไม่ใช่จะมาทะเลาะกัน เป็นห่วงว่าท่านไม่เคยผ่านการเลือกตั้ง ผมนี้ดูกรรมวิธีการอยู่ข้างบนนั้นแล้ว ปรากฏว่ามีส่วนผ่านการเลือกตั้งมาบ้าง แต่ส่วนมากก็เป็นนักวิชาการ อย่างว่า คราวนี้ก็ตรงกับสภาวะที่ว่า คนร่างไม่ได้ใช้ คือไม่ได้ลงเลือกตั้ง คนใช้ไม่ได้ร่าง เพราะฉะนั้นท่านประธานครับ ขอให้ท่านกำชับประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญให้คำนึงถึงข้อนี้ด้วยนะครับ ท่านประธานนั้นเป็นประการแรก

ประการที่ ๒ กระผมขอทราบเรียนว่า สิ่งที่น่าจะเจออยู่ทุกวันนี้ ที่เป็นผลร้ายต่อการเลือกตั้งอยู่ทุกวันนี้ คือการซื้อสิทธิขายเสียง ท่านประธาน นี้แหละผมเป็นห่วง ท่านประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญไม่เคยผ่านการเลือกตั้ง ท่านจะรู้จักไหมวิธีที่จะแก้ไขการซื้อสิทธิขายเสียง เท่าที่ผมได้ฟังท่านพูดอยู่ ท่านให้สัมภาษณ์ทางหนังสือพิมพ์ ท่านก็บอกว่าจะใช้ระบบสัดส่วน ระบบสัดส่วนนี้เท่าที่ผมทราบก็ใช้อยู่ในประเทศ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านแคล้วครับ อันนี้กรรมการยกร่างฯ เขาขอให้ทางสมาชิกอภิปรายในเอกสาร ๒ ฉบับที่เขาได้นำเสนอในที่ประชุมวันนี้ ที่ท่านแคล้วได้ เสนอความเห็นนั้นจะนำไปพูดกันใน ส่วนที่ ๓ เมื่อถึงหมวดว่าด้วยการเลือกตั้ง พรรคการเมืองอะไรที่ท่านอนั้นนะครับ

ในวันนี้อาจจะขอให้ท่านแล้วได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาหลักที่เสนอนี้ หรือขั้นตอนอะไรที่ทางกรรมาธิการยกบ้าง เสนอนี้ว่าที่ประชุมเห็นควรไหม เห็นควรรับใช้เป็นขั้นตอนในการทำงานของเรา เพื่อที่จะได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามนี้ภายใน ๒๕๐ วัน และก็ประเด็นปัญหาหลักในส่วนแรก ส่วนที่ท่านแล้วพูดคงจะได้พูดในตอนที่ ๓ คืออาจจะเป็นราว ๆ เดือนมีนาคม วันนี้ขอให้ท่านพูดในสภาพปัญหาหลักและหลักการอะไรต่าง ๆ ๖ ประการที่ทางกรรมาธิการนำเสนอ ในประเด็นต่าง ๆ ย่อย ๆ เออะเลข ท่านอาจจะเพิ่มเติมอะไรอีกหรือไม่ หรือท่านไม่เห็นด้วยอยากจะตัดออก อยากให้เป็นเรื่องนั้นแหละครับ

นายแคล้ว นรปติ : ผมทราบแล้ว ขอบพระคุณครับ ท่านประธาน
 ผมก็ขอย้ำอีกว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเลือกตั้งอยู่ในปัจจุบันก็คือการ
 ชื่อสิทธิ์ชายเสียง ปราบกว่าท่านประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
 ดูเหมือนท่านจะไม่ได้ระบุลงในนี้ และไม่ได้ชี้รายละเอียดในนี้ เพราะฉะนั้นจึงขอ
 ให้ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
 คำนึงถึงข้อนี้และคำนึงถึงการแก้ไขด้วย เพราะว่าการชื่อสิทธิ์ชายเสียง
 เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อวิวัฒนาการของระบอบประชาธิปไตย ข้อนี้เรารู้ดี
 ท่านประธาน นอกจากนั้นผมจะขอทราบเรียนต่อไปว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้
 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๖ เราร่างกันอยู่เป็นฉบับที่ ๑๖ ท่านประธาน
 ถึงหากว่าเราจะทำได้อย่างไร ร่างมาได้อย่างไร เหมาะสมอย่างไรก็ตาม
 ถ้าหากว่ามีการฉีกอีกร่างท่านจะทำอย่างไร เพราะท่านไม่ได้บรรจุวิธี
 ในรัฐธรรมนูญลงเลย ในประเด็นที่ท่านว่ามาทั้ง ๒ - ๓ หน้ากระดาษนี้
 ขอให้ท่านทำด้วย ขอให้ท่านคิดด้วย ถ้าหากว่ามีการฉีกฉบับที่ ๑๖ จะเป็น
 อย่างไร ประเทศก็เข้าสู่ระบบเผด็จการไปอีกแบบ ความจริงวิวัฒนาการ
 ของประชาธิปไตยก็ยืดเยื้อไปอีกแบบ เมื่อเรื่องเป็นอย่างนั้นอันตรายมี
 หลายสิ่งหลายอย่าง ท่านได้คิดแล้วหรือยัง ท่านได้ร่วม ถ้าท่านยังไม่ได้คิด
 ขอให้โปรดร่วมกันศึกษาถึงวิธีการแก้ไข ในการฉีกรัฐธรรมนูญอันมิใช่
 ระบอบประชาธิปไตยด้วย

อีกประการหนึ่ง ท่านประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
 ได้ชี้แจงต่อสภาที่ว่า ในอีกชั้นหนึ่ง ท่านจะได้เชิญบุคคลภายนอกเข้ามาเป็น
 กรรมการมาร่วมกับคณะที่เรามีอยู่แล้ว คราวนี้คณะผมก็ขอทราบเรียน อันนี้
 ต้องไปเป็นข้อ ผมขอเรียนปรึกษาท่านประธานว่า การที่ท่านประธาน
 คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอมานี้เหมาะสมควร บุคคลภายนอก
 ที่จะเข้ามาเป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญร่วมด้วยนั้น เขาไม่ได้ผ่านการ
 เลือกตั้ง หรือไม่ใช่ ๔๔ ท่าน หรือไม่ใช่ ๔๔ อรหันต์ทองคำ อย่างที่
 เขาพูดกัน ไม่ใช่ แล้วเหมาะสมไหมที่จะเชิญเขาเข้ามา ทำไมท่านไม่เพียงแต่
 รับฟังความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นเท่านั้น

ท่านประธาน อีกข้อหนึ่งที่ผมจะต้องเรียนตามประธานคณะกรรมการ
 ร่างรัฐธรรมนูญมา รัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้กำหนดเวลาเรา มา ๒๘๐ วัน ภายใน

เดือนสิงหาคมเราก็ต้องทำสำเร็จ แล้วบุคคลที่จะรับหรือไม่รับก็ไม่ใช่เราอีกแหละ
เป็นรัฐสภาจะให้การรับรอง หรือถ้ารัฐสภาไม่รับรองเราก็ส่งไปโน้น ไปประชุมมติ
ประชาชนทั่วประเทศ-----

- ๒๒/๑

คราวนี้ท่านประธานผมขอกราบเรียนถามข้าประธานคณะกรรมการวิทยากรร่างรัฐธรรมนูญว่า ข้อที่ประชาชนเป็นห่วงมากที่สุด คือท่านจะทำทันไหมภายใน ๒๕๐ วัน เราจะทำทันกันไหม ถ้าหากว่าท่านทำไม่ทัน ๕๕ คนนี่แหละจะเป็นผู้รับภาระดำเนินคดีขึ้นจากพี่น้องประชาชน แล้วถ้าหากว่าท่านทำไม่ทันท่านจะทำอย่างไร ท่านประธาน ผมเชื่อว่าท่านประธานคณะกรรมการวิทยากรร่างรัฐธรรมนูญ ท่านจะทำทัน แต่กว่ากว่าท่านจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้น กระผมนี่จึงหวัดขอนแก่น ก็จะมีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่โรงแรมในจังหวัดขอนแก่น วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์นี้ และนอกจากนั้นก็เดินทางไปต่างอำเภออีกไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนครชัยศรี อาจจะไม่พอ นี่มันจะทันไหมท่านประธาน ท่านอาจจะทำได้ รัฐธรรมนูญร่างให้เสร็จวันนี้ที่เดียวก็ได้ แต่ทว่ามันก็ไม่ดี มันก็ไม่โปร่งใส เพราะว่ารัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ แล้วต้องให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน เราจะทำอย่างไรกันนี้ เราจะเขียนได้ รัฐธรรมนูญคงจะเขียนได้ แต่ทว่าคงจะไม่ปลอดภัยและไม่แจ่มใส คงจะไม่สมบูรณ์ ผมก็เป็นห่วงอย่างนั้น ท่านคิดไว้หรือเปล่าถ้าหากว่ามันไม่เสร็จหรือไม่สมบูรณ์ ท่านจะขยายเวลาต่อไปอีกบ้าง จะได้ไหม ขยายเวลาไปรับฟังความคิดเห็นรัฐธรรมนูญ หรือจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร ขอขอบคุณท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เชิญศาสตราจารย์ลิขิตคว้า

ศาสตราจารย์ลิขิต ธีรเวคิน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ

กระผมยังไม่กระจ่างว่ากรอกฎหมายวันนี้จะพูดเฉพาะในหัวข้อที่ ๑ หัวข้อที่ ๒ หัวข้อที่ ๓ จะครอบคลุมได้ไหม ในกรณีที่หัวข้อที่ ๒ หัวข้อที่ ๓ ครอบคลุมได้ กระผมอยากจะพูดถึงจุดซึ่งน่าจะพิจารณาใส่เข้ามา เพื่อฟังความคิดเห็นด้วย นั่นคือสิ่งที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่ารีคอล (Recall) ในแผนพัฒนาการเมือง ซึ่งกระผมได้มีส่วนร่วมกระทำอยู่นั้นได้ เสนอว่า ในกรณีที่ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือแม้กระทั่งตำแหน่งอื่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งก็ตาม มีพฤติกรรมซึ่งไม่ชอบมาพากล ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งในการปฏิบัติของรัฐธรรมนูญปัจจุบันนั้นก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งประพฤติตัวไม่สมเกียรติศักดิ์ อาจจะถูกลงมติให้ขับออกจากสมาชิกภาพได้ แต่ในส่วนหนึ่งของประชาชนซึ่งในแง่หนึ่งก็เกี่ยวกับเรื่องสิทธิสำหรับเสรีภาพทางการเมืองนั้นมิได้มีบทบาทนอกเหนือจากการที่ลงคะแนนเสียง จากนั้นก็เพียงแค่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือว่าทวงสิทธิ์หนังสือพิมพ์ มีระบบระบบหนึ่ง ที่เรียกว่ารีคอล (Recall) นั่นก็คือจำนวนประชาชนจำนวนหนึ่งซึ่งมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในเขตนั้น ๆ ถ้ากำหนดให้มากพอเพื่อไม่ให้ผู้นำไปสู่การกลั่นแกล้งกัน น่าจะมีสิทธิ

ที่จะเข้าชื่อกันเพื่อขอให้มีการลงคะแนนเสียงใหม่ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นประพฤติตัวไม่สมกับการเป็นสมาชิกอันทรงเกียรติ และถ้าคะแนนเสียงถึงจำนวนหนึ่งก็จะหลุดจากสมาชิกภาพ อันนี้น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของการรับฟังความคิดเห็น ถึงแม้ว่าจะยังไม่สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบันซึ่งอาจนำไปสู่การกลั่นแกล้งกันก็ตามนั้น การฟังความคิดเห็นในส่วนนี้น่าจะเป็นพื้นฐานสำหรับอนาคตได้

ส่วนที่ ๒ ก็คือในปัจจุบันนี้ถ้าดูทางปฏิบัติที่เป็นมาเนะครับ รัฐมนตรีนั้นจะถูกเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจก็โดยฝ่ายค้านเป็นผู้เสนอ แต่มันมีหลายกรณีซึ่งรัฐมนตรีที่มีพฤติกรรมไม่ชอบมาพากล ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนนั้นประชาชนไม่มีส่วนในการที่จะผลักดันให้มีการเปิดอภิปราย เป็นไปได้หรือไม่ว่าให้ประชาชนจำนวนหนึ่งนั้นซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งครับ มีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อยื่นต่อประธานรัฐสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้ฝ่ายค้านหรือให้มีการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีผู้นั้นเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งในส่วนนี้ก็อาจจะเป็นการตรวจสอบอีกในระดับหนึ่ง อันนั้นคือสิ่งที่ผมอยากจะทำกราบเรียนไว้ มีอีกส่วนหนึ่งซึ่งท่าน สสร. แคล้ว นรปติ ได้กล่าวไว้แล้ว ความจริง เป็นความตั้งใจของกระผมก็คือในส่วนที่เกี่ยวกับหมายเหตุ ในหมายเหตุนี้ระบุไว้ว่า

๑.๒ เดือนมีนาคม - เดือนเมษายน ๒๕๕๐

เมื่อได้ผลการรับฟังจากประชาชนและสมาชิกรัฐสภาว่ารัฐธรรมนูญในแต่ละส่วนมาแล้ว ก่อนการยกร่าง ย้ำโดยการขีดเส้นใต้ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะขยายเป็นคณะกรรมาธิการวิสามัญ ขีดเส้นใต้โดยกระผมเอง วิสามัญ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเพื่อขยายส่วนร่วมจากสมาชิกรัฐธรรมนูญอื่น ๆ และบุคคลภายนอกสภาว่ารัฐธรรมนูญเพื่อร่วมกันยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นบทบัญญัติแต่ละมาตราไปพลาง -----

ท่านประธานที่เคารพ การเปิดขยายกว้างนั้นเป็นสิ่งซึ่งน่ายินดี แต่มีข้อที่ต้องคำนึง ๓ ประการด้วย

ประการแรก สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ๔๔ คนนี้ผ่านการเลือกตั้งทางอ้อมหรือจะเรียกเป็นวิธีอื่นก็ตามแต่ ถ้าหากไม่สอดคล้องกับทางอ้อมตามหลักวิชาการ โดยจังหวัดและโดยสถาบันการศึกษา และนอกจากนั้นยังผ่านการเลือกตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หรือรัฐสภา ซึ่งโดยนัยนี้ก็กล่าวได้ว่าทั้ง ๔๔ คนนั้นได้รับอภินิหารจากประชาชนทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม ให้ทำหน้าที่ภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ในการจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ การทำรัฐธรรมนูญจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จนั้น ความรับผิดชอบต้องอยู่ที่ ๔๔ ท่าน เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ผมคิดว่า การขยายให้บุคคลซึ่งมาร่วมเป็นคณะกรรมการสมาชิกาวิสามัญนั้นอาจจะถูกมองภาพว่าพยายามบิดความรับผิดชอบไปให้บุคคลซึ่งจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเมื่อเป็นเช่นนี้กระผมอยากจะกราบเรียนไว้ในส่วนที่ ๑ นี้ ความรับผิดชอบควรจะอยู่ที่ ๔๔ คน และควรทำหน้าที่ในการร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จทั้งฉบับโดยสามารถที่จะ

๑. เชิญบุคคลนอกซึ่งต้องการความรู้ความคิดเห็นเป็นนักวิชาการหรือที่ปรึกษาได้ ซึ่งอันนั้นเป็นสิ่งซึ่งจะได้ผลเท่ากัน กล่าวคือถ้าต้องการให้มีส่วนนำเข้ามาจากบุคคลซึ่งนอกเหนือจาก ๔๔ คนซึ่งเลือกมาแล้วนั้นก็ตั้งให้เป็นนักวิชาการหรือที่ปรึกษา

ในส่วนที่ ๒ ต้องยอมรับว่า การยกกว้างนั้นเป็นงานหนัก ขณะนี้มีอยู่ ๑๗ ท่าน บวกกับ ๕ ท่าน ซึ่งเป็นประธานของกรรมาธิการแต่ละชุด ๒๑ ท่านด้วยกัน มีการกล่าวกันในหมู่ สสร. บางกลุ่มว่า การขยายนั้นถ้าจะขยายโดยรับบุคคลซึ่งไม่ใช่เป็น ๑ ในจำนวน ๔๔ นั้น ก็อาจจะขยายตัวบุคคลจากคนที่อยู่ใน ๔๔ คน ที่ยังอยู่นอกกรรมาธิการยกกว้าง ในขณะนี้ กระผมเองนั้นกราบเรียนให้ทราบว่ามีความผิดพลาดทางเทคนิคซึ่งไม่อยากจะรื้อให้มันเป็นเรื่องยาว ชื่อของผมนั้นหลุดไปจากบัญชีในวันแรก เพราะฉะนั้นจึงไม่มีทางที่จะเป็นกรรมาธิการยกกว้างฯ ทั้ง ๆ ที่โดยประสบการณ์รู้ทั้งนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ กระผมเป็นบุคคลที่เหมาะสมที่สุดที่จะอยู่ในยกกว้างฯ

ขณะนั้นจึงขอทำหน้าที่และตามความคิดเห็น แต่ถ้ามีการเปิดขยายกระผมยินดี
เข้าไปช่วยให้งานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธาน
สภาวาระรัฐธรรมนูญ ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์ ดำเนินการประชุมต่อไป)

ประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ : ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ
ผมคิดว่าเพื่อให้การอภิปรายของเราเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและไม่สับสน
ในการที่เราจะให้ความเห็นชอบในหลักการเบื้องต้น ผมขอหาวิธีว่าเป็น
อย่างนี้ได้ไหมครับว่า เราแบ่งการพิจารณาเป็น ๒ ขั้นตอน ขั้นตอนแรก
เราเอาเรื่องกรอบก่อนดีไหม กรอบมี ๒ กรอบ ๑. กรอบเวลา ว่าเท่าที่
ร่างมานี้ว่าถึงเดือนกรกฎาคมจะต้องเสร็จ ๑ ถึง ๑๐ จะต้องเรียบร้อย
แล้วเมษายนจะต้องทำอะไรอย่างนี้ ในขั้นตอนเหล่านี้ ถ้ากรอบตรงนี้
เห็นด้วย หรือท่านอยากให้ต้องเสร็จก่อนกรกฎาคมด้วยซ้ำไปอย่างนี้กว่ากันไป
แต่ถ้ากรอบอย่างนี้เราเห็นสมควร กรอบต่าง ๆ ก็จะได้นำไปปฏิบัติ
คณะกรรมการวิสามัญเองประจำจังหวัดต่าง ๆ ก็ได้ทราบทั่ว ขั้นตอนต่าง ๆ
มันจะมาอย่างไร จะไปอย่างไร กลับอย่างไร ระหว่างมากรุงเทพฯ
ก็กลับไป แล้วกลับมาอีก มันช่วงเดือนไหน จะได้กลับไปกลับมาถูก นั้น
ประการที่ ๑ ฐี่ขั้นตอนเราจะได้อธิบายได้ ตรงนี้ก็มีความสำคัญ กรอบที่ ๒
ก็คือกรอบว่าด้วยว่า ในช่วงเดือนนี้เราจะทำอะไรบ้าง เรื่องสิทธิ
เสรีภาพ หรืออะไรต่าง ๆ ส่วนเรื่องอย่างอื่นเขาจะมีช่วงเดือนอื่นอยู่
เพราะฉะนั้นช่วงที่เดือนนี้เรากำลังพูดถึง กรอบว่าด้วยอะไรบ้าง ก็ว่า
เฉพาะตรงนี้ก่อน ซึ่งเรื่องการเลือกตั้ง เรื่องอะไรต่าง ๆ นี้ยังไม่ถึง
เราอย่าเพิ่งมาพูดตอนนี้ เอาไว้พูดตอนกรอบเดือนนั้นจะเข้า เราค่อยพูด
เรามีเวลาที่จะพูด ในช่วงนี้ประชาชนก็พูดอยู่แล้วว่าอยากได้อะไรบ้าง
ก็ส่งเข้ามา เราเองพูดตรงที่ว่า มันเป็นกรอบค่อนข้างจะเป็นรูปธรรม
เพื่อให้เขาไปถกเถียงรอกลับเข้ามาช่วงเดือนที่เรา เรารออีกช่วงที่ ๒
ช่วงประชาพิจารณ์ เพราะฉะนั้นผมขอหาวิธีอย่างนี้ว่า ในอันแก่เรา
เห็นชอบไหมในกรอบเวลา ผมขอทบทวนอีกทีนะครับ อันที่ ๒ เราเห็นชอบไหม
ในกรอบว่า ช่วงเดือนนี้เราพิจารณาเรื่องนี้อยู่ ถ้าเห็นชอบแล้วเราค่อยว่า

จะใส่อะไรลงไป หรือไม่ใส่อะไรลงไปกรอบที่เราวางไว้ ที่เมื่อวานนี้
เราเห็น ที่เห็นชัด ๆ ก็มีเรื่องสิทธิเสรีภาพในการพิมพ์ ในอะไรต่าง ๆ
ซึ่งเข้าใจว่าคุณวรพจน์ก็พูดเมื่อวานนี้แล้วว่าติดใจ อย่างไรก็ตามก็ต้อง
ขออภิปราย อย่างนี้เป็นต้น ก็ว่ากันไป แต่ขอให้กรอบนั้นก่อน อย่าไปเอา
เรื่องเลือกตั้ง เรื่องอะไร ศาลปกครองอะไรอย่าเพิ่งเอาเข้ามา
เพราะกรอบนั้นยังไม่ถึง ถ้าเราขึ้นไปพูดปนกันหมด มันจะเป็นอย่าง
ที่เชื่อว่า ว่าอาจจะไม่เสร็จ อย่างนี้เป็นต้น -----

เพราะถ้าเราไม่ทำตามกรอบ ไม่เสรีจริง ๆ ด้วยความรับผิดชอบร่วมกัน ผมก็ขอปรึกษาเห็นว่าเห็นชอบตามที่เราวางกรอบกันใหม่ ในเบื้องต้นพูดเรื่อง กรอบเวลาก่อน มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างไร ขอเชิญคุณวิศิษฐ์

นายวิศิษฐ์ โภษิตานนท์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายวิศิษฐ์ โภษิตานนท์ สสร. จากจังหวัดเพชรบูรณ์ ผมใคร่ขอ แสดงความคิดเห็นในเรื่องของกรอบระยะเวลาตามที่คณะกรรมการ ยกร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอมาท่านประธานครับ ผมอยากนำเสนอในฐานะที่เป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติงานอยู่ที่ต่างจังหวัด ตามกรอบหัวข้อที่ทางคณะกรรมการ ยกร่างได้กำหนดหมวดใหญ่ ๆ ไว้ทั้งสิ้น ๓ หมวด ดังที่ท่านผู้มีเกียรติได้ทราบ กันดีอยู่แล้ว ซึ่งแต่ละหมวดนั้นอย่างเช่นวันนี้เป็นข้อแรก เรื่องสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมืองได้เสนอเข้าสู่สภาเพื่อพิจารณา ต่อจากนั้นก็ เป็น ประมาณ ๑๗ - ๑๘ กุมภาพันธ์ เป็นหัวข้อที่ ๒ การตรวจสอบและใช้อำนาจ ของรัฐ แล้วก็หัวข้อที่ ๓ วันที่ ๑๐ - ๑๑ มีนาคม ท่านประธานครับ ผมอยาก จะขอกราบเรียนให้ลองนึกถึงภาพในการปฏิบัติงานของ สสร. ในต่างจังหวัด การออกไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้น ท่านเสนอมาที่หัวข้อ ๓ ครั้ง ระยะเวลา ๓ ช่วง เพราะฉะนั้นในส่วนของ สสร. ต่างจังหวัดจะต้องออกไป ฟังความคิดเห็นของประชาชนแต่ละ ๓ หัวข้อนี้ถึง ๓ ครั้ง สิ้นเปลืองเวลา สิ้นเปลืองงบประมาณ แล้วก็พลังงานมากมายหลายอย่างที่จะต้องทำ ผมลอง นึกภาพดูว่าในช่วงจากวันนี้เป็นต้นไป เดือนกุมภาพันธ์ เราได้กรอบ ได้ประเด็น ปัญหาหลัก ที่ท่านได้ให้เรามาในหัวข้อแรกสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของ พลเมือง เราก็กลับไป ไปฟังประชาชนในส่วนนี้ เฉพาะส่วนเดิวนี่ก่อน เพราะส่วนที่ ๒ ส่วนที่ ๓ ท่านยังไม่สามารถให้เรามาได้ จนกว่า กลางเดือนมีนาคมถึงจะได้ครบ พอท่านได้ในส่วนที่ ๒ มาอีก ต้นเดือนมีนาคม จะต้องกลับไปฟังเขาอีกอย่างนั้นหรือครับ เป็นครั้งที่ ๒ หรือ อย่างจังหวัด เพชรบูรณ์ของผมมีถึง ๑๑ อำเภอ ผมจะต้องตระเวนไปทั้ง ๑๑ อำเภอ ลงไปทุกหมู่บ้าน ทุกตำบลอีกครึ่งหนึ่งอย่างนั้นหรือใช้ไหมครับ เพราะฉะนั้น จึงอยากขอกราบเรียนว่า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องทำให้การปฏิบัติงาน ของ สสร. ในต่างจังหวัดต้องทำถึง ๓ ครั้ง สิ่งที่ผมอยากจะเสนอแนะ ตรงที่ว่า เป็นไปได้หรือไม่ ถ้าท่านจะเร่งกำหนดเวลาขึ้นมาหน่อยอย่างเช่น หัวข้อในกรอบที่ ๒ หัวข้อที่ ๓ ให้เสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ คือเดือนนี้ Thailand เมื่อวานนี้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านบอกว่า การรับฟังความคิดเห็น

ของประชาชนนั้นควรจะทำด้วยความรอบคอบ ละเอียดลออและให้ประชาชนรู้สึกอึดในการแสดงความคิดเห็น ท่านผู้มีเกียรติครับ ท่านดูหัวข้อสุดท้าย เรื่องสถาบันการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง นำเสนอสภาในวันที่ ๑๐ - ๑๑ มีนาคม สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในหัวข้อนี้ พรรคการเมืองก็มีการเลือกตั้งก็ กรรมการการเลือกตั้งก็ คณะรัฐมนตรีก็ ล้วนแต่เป็นหัวข้อที่สำคัญ อย่างท่านผู้มีเกียรติจากขอนแก่นได้กรุณาหยิบยกมาเมื่อสักครู่นี้ว่าเป็นประเด็นปัญหาที่จะต้องถกเถียง วิเคราะห์หาคำขวัญจารึกกันอย่างมากมายมหาศาล แต่ท่านจะบอกว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและสมาชิกสภาต่างๆ ไม่ควรเกินเดือนมีนาคม ๒๕๕๐ เราใช้เวลาเพียงแค่วัน ๑๐ กว่าวัน ๑๐ กว่าวันสำหรับรับฟังในช่วงที่สำคัญเช่นนี้ เพราะฉะนั้นทางออกที่ดีที่สุด ที่สวยที่สุด และปฏิบัติได้ของ สสร. ในต่างจังหวัด คือท่านน่าจะกำหนดกรอบประเด็นทั้ง ๓ หัวข้อนี้ค่อย ๆ ทำก็ได้ ไม่เป็นไร แต่ขอให้เสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ เพราะฉะนั้น สสร. ในต่างจังหวัดจะได้นำหัวข้อทั้ง ๓ หัวข้อนั้นไปรับฟังประชาชน ๑ เดือนเต็ม ๆ คือเดือนมีนาคมให้ครบหมดทุกประเด็น จะได้ไม่ต้องออกไปถึง ๓ ครั้ง เป็นการเสียเวลานั้นเปลืองงบประมาณต่าง ๆ มากมายมหาศาล เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าท่านกรรมาธิการยกวางจะให้ความกรุณาโดยไม่กระทบกระเทือนกรอบเวลาอื่น ๆ ที่ได้กำหนดไปแล้ว เพียงแต่ท่านเร่งมือเท่านั้น แทนที่จะกำหนดกรอบอื่นที่ ๓ และอันที่ ๒ เป็นวันที่ ๑๗ - ๑๘ กุมภาพันธ์ และ ๑๐ - ๑๑ มีนาคม ขอให้ขยับทั้ง ๒ อันนี้มาอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ให้แล้วเสร็จ มีนาคมพวกต่างจังหวัดจะได้ออกไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้ง ๓ ประเด็น ทั้ง ๓ หัวข้อใหญ่ ๆ อย่างเต็มอ้อม อย่างพิถีพิถันแล้วก็ได้ทั่วถึงทุกหมู่ทุกเหล่า ซึ่งสมกับเจตนาที่พวกเราจะได้ร่างรัฐธรรมนูญโดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นหลัก -----

เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอทราบ เรียนปรึกษาและเสนอท่านกรรมาธิการยกร่างฯ ในครั้งนี้ ถ้าหากว่ามติว่าไม่สามารถที่จะแก้ไขขึ้นมาตามที่ผมเสนอได้ว่า ท่านร่างให้เสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ก็ไม่ใช่เป็นไร แต่อยากจะขอให้ท่านเร่งรัด ออกมาว่าอย่างน้อยต้นร่างของท่านออกมาส่งให้พวกเราได้ทำงานเพื่อความเป็น เอกภาพ จริง ๆ แล้ว สสร. บางท่านสามารถกำหนดกรอบเองได้สามารถ ทำได้ แต่เพื่อความเป็นเอกภาพประเด็นปัญหาจะไม่แปรธะออกไป จะไม่แตกแยก ออกไป เพราะเราทราบดีว่าคำตอบแต่ละคำถามนั้นขึ้นอยู่กับที่ตั้งคำถาม เหมือนกันว่าจะตั้งแบบไหน เพราะฉะนั้นเพื่อความ เป็นเอกภาพของสภา ถ้าท่าน ไม่เปลี่ยนมตินี้ก็ขอให้ท่านเร่งรัดให้ไวกว่านี้ เพราะว่า ๑๐ วันสำหรับพิจารณา เรื่องระบบการ เลือกตั้งแค่นี้ก็ไม่พออยู่แล้ว ขอขอบคุณมาครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : กรรมาธิการมีไหมครับ เชิญ คุณอุทัยวรรณ

นางสาวอุทัยวรรณ ดำรงกิจการวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน อุทัยวรรณ ดำรงกิจการวงศ์ สสร. จังหวัดภูเก็ต ดิฉันคิดว่าท่านประธาน เพิ่งจะ เข้ามาจับช่วงต่อจากท่านประธานกรมล เพราะฉะนั้นเรื่องที่เราพิจารณา กันอยู่เมื่อสักครู่นี้ผ่านมานี้ ก็คือ เรื่องของรายงานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ไม่ทราบว่าเราจะพิจารณาเรื่องนี้ต่อไหม ถ้าพิจารณาต่อดิฉันจะได้อภิปรายข้อนี้ จะได้ตรงประเด็น

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ขอขอบคุณ คุณอุทัยวรรณ จริง ๆ แล้ว รายงานก็คือท่านมาบอกเราว่า ท่านจะทำงานตรงไหนอย่างไร ใช้เวลาอย่างไร เพราะฉะนั้นเรื่องเวลาเป็นเรื่องที่เราจะต้องดูกันด้วยว่าจะเหมาะสมมากไป น้อยไปไหม อย่างท่านวิศิษฐ์ จากเพชรบูรณ์พูดชัดเจนว่าเฉพาะตรงนั้น มันน้อยไป แล้วเรื่องที่มีนร้อน ๆ อยู่หรือว่าชาวบ้านพูดขึ้นมาจะเอามาพูดก่อน อย่างนี้เป็นต้น ตรงนี้กรรมาธิการก็อยู่ในประเด็นด้วยนะครับ คุณอุทัยวรรณ เชิญครับ

นางสาวอุทัยวรรณ ดำรงกิจการวงศ์ : ขอขอบคุณค่ะ แต่ดิฉัน มีความเห็นว่า ในรายงานฉบับนี้มีเรื่องด่วนที่เราควรพิจารณา ก็คือในหนังสือ เอกสารแนบท้าย หมายเลข ๑ คือดิฉันมีความเห็นว่าในเมื่อเราแบ่งคณะทำงาน เป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ๕ ชุดขึ้นมาแล้ว เราควรจะได้แต่งตั้งกรรมการ เราควรจะได้มอบความไว้วางใจให้กับคณะทำงานต่าง ๆ เพราะทุกท่านได้ตั้งใจ ทำงานปฏิบัติหน้าที่เต็มที่เพื่อประชาชนเพื่อประเทศชาติ เมื่อก่อนกรรมการที่แจ้งกัน นอกกรอบเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ก็คือขึ้นแรกถ้าดิฉันเข้าใจไม่ผิด มีกรอบการทำงาน ซึ่งกรอบนี้ก็เปิดประตูกว้าง
 อย่างท่านประธานได้เรียนให้ทราบแล้วว่า เราจะเพิ่มประเด็น ตัดประเด็น
 หรือปรับปรุงประเด็นก็ได้ แล้วขั้นตอนที่ ๒ ก็คือมาขอมติจากที่ประชุม ขั้นตอน
 สุดท้ายก็คือรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อให้ประชาชนพิจารณาต่อไป
 ที่นี้มาถึงหน้า ๒ ในเอกสารแนบท้าย หมายเลข ๑ ซึ่งหมายเหตุที่บอกว่า
 ก่อนการยกร่างฯ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะขยายเป็นคณะกรรมการ
 วิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเพื่อขยายส่วนร่วมจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอื่น
 และบุคคลภายนอกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งดิฉันมีความเห็นตรงกับท่านอาจารย์ลิขิต
 ว่า เราเชิญบุคคลนอกได้แต่ไม่ใช่就在这นี้ เพราะว่าการประชุมปรึกษาหารือกัน
 การสรุป ดิฉันมีความเห็นว่าถ้ามากคนก็มากความ อยากจะขอมติจากที่ประชุมว่า
 จะเห็นด้วยหรือไม่กับวรรคนี้ ขอบพระคุณค่ะ

ประชาชนสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ท่านสมาชิกครับ ผมขออนุญาตนะครับ ผมคิดว่าเพื่อให้เกิดขึ้นตอนให้จบเป็นเรื่อง ๆ หนึ่ง เอากรอบเวลาทันทันก่อน ถ้าเราเห็นว่ากรอบเวลานั้นเราทันแน่หรือไม่ทัน จะได้พูดกันเสียให้ชัด ถ้ากรอบเวลาว່ว่าเราขอมรับกรอบนี้ เมื่อเราขอมรับกรอบนี้ก็เหมือนกับข้อผูกมัดกรมการว่า คุณจะต้องชวนชวชวยให้เสร็จตามที่สภามอบหมาย อันนี้เรามัดเขาไว้เลย เพราะว่าเราจะได้มีเวลา ท่านอุทัยวรรณะครับ เพราะฉะนั้นผมอยากจะถามก่อน ท่านวิศิษฐ์ ก็บอกแล้วว่าอันนี้น้อยไป อันนั้นมันล้า น่าจะเอามาก่อน เราพูดกันให้ชัด เพื่อกรมการ เขาจะปรับอย่างไร ปรับกรอบให้มากขึ้นหรือว่าร่นหน้ามาอยู่หลัง ร่นหลังมาอยู่หน้า เราก็จะได้พูดกัน เพราะต้องผูกมัดกรมการ เราไปให้เกียรติให้อยู่แล้ว แต่ด้วยความรับผิดชอบร่วมกัน เกียรติอย่างเดียวไม่ได้หรอกครับ ความผิดพลาดเกิดขึ้น ไม่ใช่หลักประกันสำหรับพวกเรา ผมขออนุญาตที่ประชุมว่าพูดเรื่องกรอบก่อน เอาให้จบก่อนตกลงตามนั้นไหม ท่านประชุมครับ

นายประชุม ทองมี : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม ประชุม ทองมี สสร. จังหวัดนครปฐม ขอกราบเรียนท่านประธานว่า ในเรื่องกรอบเวลานั้นผมขอตั้งข้อสังเกต ความเห็นของกระผมจะสอดคล้องกับท่านวิศิษฐ์ สสร. จากเพชรบูรณ์ ถ้าเราพิจารณากรอบเวลาการทำงานของ คณะกรรมาธิการยกร่างฯ เราจะเห็นว่า เริ่มต้นจากภายในกำหนด ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ จนกระทั่งถึง ๓ - ๕ มาขอความเห็น ก่อนนำไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และหมวดนี้เป็นหมวดสิทธิและหน้าที่การมีส่วนร่วมของพลเมือง ผมคิดว่าคณะกรรมาธิการยกร่างคงจะพิจารณาเรื่องนี้ว่า เป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่จะยกร่างฯ ก่อน เพราะว่า เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่ทุกคนเฝ้าหา ทุกคนต้องการ รัฐธรรมนูญเก่า ๆ ที่เขียนไว้ยังไม่แข็งแรงพอที่ผมเคยกราบเรียนท่านประธานไปเมื่อคราวที่แล้ว เวลาให้เพียงกี่วันครับท่านประธานที่เคารพ เวลา มีเพียง ๑๐ วัน วันมีวันที่ ๕ กว่าจะเสร็จก็ค่ำ ค่าแล้วก็ไม่แน่ว่าจะมีการประชุมใหม่ เอกสารที่จะออกไปรับฟังความคิดเห็น มีพอหรือไม่ มันก็ยังไม่ มี ๑๐ วันนะครับให้ไปทำงาน ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่าการ ตรวจสอบอำนาจรัฐ จาก ๑๔ กุมภาพันธ์ไปถึงวันที่ ๗ มีนาคม โดยที่มาขอความเห็น วันที่ ๑๗ - ๑๘ ไปถึง ๑๐ มีนาคม เดือนกุมภาพันธ์ไม่มี ๓๐ วัน ซัดไปอีกแล้ว จากประเด็นที่ ๓ ก็คือสถาบันการเมืองที่ท่านวิศิษฐ์ให้ความเห็นไว้เป็น เรื่องใหญ่ ทุกอย่างเป็น เรื่องใหญ่หมด อย่างเช่น เรื่องอำนาจศาล คดีศาลปกครองคดีศาลยุติธรรม คดีศาลรัฐธรรมนูญคดี ทุกอย่างเป็น เรื่องสำคัญหมดและมีเวลาให้เพียงสั้นอย่างนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ มันคงจะไม่พอ ผมมีความเห็นสอดคล้องกับท่านวิศิษฐ์ว่า

๕๓

สว ๕/๒๕๕๐

ภาวดี ๒๖/๒

ท่านคณะกรรมการรายการร่างฯ น่าจะกำหนดกรอบเวลาเสียทีเดียวจะเอาประเด็นอะไรบ้าง อย่างเช่นในวันนี้ที่จะพิจารณาคือประเด็นปัญหาเรื่องว่าสิทธิเสรีภาพประชาชนบางข้อบางเรื่อง พุดกันวันนี้มันก็จะไม่ทันแล้ว เพราะฉะนั้นเวลาอาจจะขยาย แล้วให้เขาไปปรับฟังเลยครับท่านประธานที่เคารพ ให้ไปฟังกันมาอย่างที่ท่านบุญเลิศ ช้างใหญ่ ท่านว่า ให้ไปฟังกันให้ถี่มึน แล้วท่านจะเขียนท่านจะทำอะไร ท่านอยู่ในใจของท่าน เมื่อฟังแล้วก็ปรับ มันก็จะได้รับรัฐธรรมนูญ มิฉะนั้นแล้วประเด็นปัญหาจะเกิดขึ้นจะไม่พอ ฟังไปที่ละประเด็น ๆ ท่านประธานที่เคารพ ผมจะกราบเรียนตั้งข้อสังเกตอีกว่า เงินทุกคนยังไม่ได้ ขณะนี้เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงาน กำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงาน ขณะนี้ไม่มีเงินก็ไม่มีปัจจัยที่จะไปจ้างคนมาทำงานให้ออกไป ๓ ครั้ง ๓ ครา ๕ ครั้ง ๕ คราว มันคงจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร นะครับท่านประธาน ผมขอตั้งข้อสังเกตกรอบเวลา

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เชิญท่านแก้วสรรครับ

- ๒๗/๐

นายแก้วสรร อดิโพธิ์ : เรียนท่านประธานที่เคารพ สำหรับประเด็นเรื่องของการทำกรอบ เรียกอย่างนั้นจากกรรมาธิการยกร่างฯ ผมคิดว่าถ้าเราเข้าใจตรงกันนะครับว่า สิ่งที่เราเรียกว่ากรอบนั้นก็คือข้อแรก คิดว่ามีเรื่องอะไรซึ่งมันควรจะเป็นความเปลี่ยนแปลงสำคัญที่เอามาวางลง ลักษณะเดียวกันเมื่อออกไปรับฟัง ถ้าผู้คนที่อย่างเช่น ชุมชนมหาวิทยาลัยราชธานีเขาบอกว่า เรื่องนี้เดิมนั้นลงไปอีกด้วย คือเอาไปช่วยเดิมเท่านั้น ขณะเดียวกันก็ยังไม่ต้องเถียงกันว่าใครผิดใครถูก ตรงนี้คือหลักการและประเด็นสำคัญที่พึงพิจารณาในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ เรายังไม่ต้องเถียง ยังไม่ต้องพูดว่าใครถูกใครผิด คิดว่ามันน่าสนใจใหม่ที่จะพูดกัน โอ.เค. รับไป ถ้ารับกันตรงนั้นผมคิดว่า ในปากของกรรมาธิการยกร่างน่าจะแข่งกระบวนการพิจารณาดูเรื่องนี้ได้ โดยเฉพาะในเรื่องของกลไกการตรวจสอบ ผมคิดว่าข้อที่มันจะซับซ้อนอะไรมาก แล้วก็แตกต่างกันเยอะคงไม่มีมากนัก ถ้าสปีด (Speed) ตรงนี้ขึ้นมาหนึ่ง ซึ่งถ้าดูเวลาก็ดูว่า ท่านให้ไว้ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ถ้าอาทิตย์หน้าเราเอาเข้ามาเลย ไม่ทราบว่าจะอย่างไรคุณวิศิษฐ์จะเห็นว่าเร็วไหม ขณะเดียวกันใน ~~พรรค~~ ~~ที่~~ ~~จาก~~ ~~นั้น~~ ~~ไป~~ ~~อีก~~ ~~วัน~~ ~~๓~~ อาทิตย์ ทางกรรมาธิการยกร่างฯ เขาจะว่ากันเรื่องสถาบันการเมือง ตรงนี้ถ้าเพื่อขึ้นหลักว่าเป็นเรื่องการเอาความคิดที่น่าสนใจมารวมกัน บางอย่างอาจจะปัญหา ลอยไว้ก็ได้ ถ้าเข้าใจตรงนี้อีก ๓ อาทิตย์ที่จะไปทำเรื่องสถาบันการเมืองจะสปีดขึ้นมาอีกได้ไหม อันนี้คงต้องรอดคำตอบจากท่าน

สำหรับในปากประชาชนนั้นหรือการรับฟังนั้น ผมขอเรียนอย่างนี้ เท่าที่ผมออกไปในต่างจังหวัด การรวมตัวการก่อตัวแล้วความสนใจยังอยู่ในระยะตั้งไข่ เพราะฉะนั้นเรื่องของสิทธิที่ดีหรือกลไกตรวจสอบที่ดี ผมคิดว่าจะไม่ได้ได้รับความเห็นเพิ่มเติมมากมายเท่าใด ยกเว้นจากสภาทนายความ พวกนี้อาจจะหนัก แล้วทางภาคเอ็น.จี.โอ. (NGO) เขาก็มีอะไร เขามองเขาอยู่เขาจะเข้ามาวางได้ แล้วมันจะไปหนักตรงเรื่องสถาบันการเมือง เพราะฉะนั้นทางภาคประชาชนก็ต้องยอมในข้อจำกัดของเวลาเราเหมือนกัน เพราะถ้าขึ้นหรือให้เสร็จทุกอย่าง แล้วก็ไปฟังทีเดียว ขณะเดียวกันเราต้องรีบร่าง พอจะลงมือร่างบอกผมยังคิดไม่หมดเลย งานก็ไม่ไปตามกรอบ เพราะงานนี้เป็นงานของสังคม ผมว่าทั้งฝ่ายประชาชนก็ดี กรรมการรับฟังก็ดี จะต้องยอมรับในข้อจำกัดอันนี้ แล้วยอมทำตามพวกเราดูด้วย สรุปแล้วขอกรรมาธิการยกร่างฯ ว่า ท่านจะสปีดตรงไหนอีกได้ไหม แล้วฝากประชาชนนั้นถ้าให้ตีแบ่งการรับฟังไปสัก ๓ ลอต (Lot) กลุ่มแรกเอาเรื่องสิทธิกับแนวนโยบายและกลไกตรวจสอบไปว่าเสียทีเดียวก็ได้แล้วเอาวต ๒ ชาวบ้านต้องยอมทำงานเป็นงวดตามที่เราด้วย แล้วท้ายสุดอย่าลืมนะครับว่า ที่ว่าเต็มอ้อมที่อภิปรายกันนั้นมันจะไปสกอมตอนช่วง

ประชาพิจารณ์ ตรงที่ได้วางเบื้องต้นในเดือนพฤษภาคม ช่วงนั้นผมคิดว่าความสนใจ
ใครรัฐของทุกกลุ่มมันจะตื่นเต็มที่ มันจะไปอ้อมกันตรงนั้นแล้วเห็นภาพทางเลือกชัดเจนขึ้น
เพราะฉะนั้นขอให้เดินไปกับเราแล้วคลอกันไปอย่างที่ประธานกรรมาธิการว่าชอบคุณครับ

ประธานสภาว่า รัฐธรรมนูญ : ก่อนกรรมาธิการจะชี้แจง ผมขอทำความเข้าใจ
เข้าใจผิดหนึ่ง เพราะไม่ทราบว่าจะเป็นการเข้าใจผิดของผมหรือเปล่า คือเรามี
การประชุมนอกรอบเพื่อหวังว่า อะไรที่เราเสนอเข้าสภานี้มันค่อนข้างจะเรียบร้อย
ในนั้นแล้ว แล้วเราก็มารู้สึกเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ยังติดใจอยู่ แต่ผมให้ข้อสังเกตว่า เมื่อ
วานนี้เรื่องกรอบเราก็เห็นทุกคน แล้วถึงวันนี้มาพูดกันเรื่องเห็นชอบไม่เห็นชอบ
ท่านผู้มีเกียรติครับ ในความรู้สึกวันนั้นที่เราจะตั้งกรรมาธิการกัน เราตกลงกัน ๕ คณะ
เรียบร้อยแล้ว สื่อมวลชนว่าอย่างไรใหม่ครับ บอกว่าแค่จะแบ่งทำงานยังไม่ได้เนื้อหา
เลยหมดไปแล้ว ๑ วัน นี่ผมยกตัวอย่าง วันนี้ผมว่าข่าวก็ออกไปอีกแล้ว ประชาชนที่
ไม่ได้ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์จะบอกว่าแค่กรอบหมดไปครึ่งวัน เนื้อหารัฐธรรมนูญ
ยังไม่มี ภาพตรงนั้นผมเสียตง ๆ เพราะฉะนั้นถ้าเราจะพูดกันแบบนี้
นอกรอบคงจะไม่ต้องมีมาพูดกันที่นี่เลย จะได้จบเสียทีเดียว นี่ผมให้ความเห็น
เอาละไหน ๆ ก็พูดกันแล้วก็พูดต่อ ก็ไม่มีปัญหาอะไร คุณประวิทย์ เชิญครับ

นายประวิทย์ ทองศรีนัน : ท่านประธานที่เคารพ ผม ประวิทย์
ทองศรีนัน สสร. จากพัทลุง ซึ่งความจริงเรื่องเวลา กับเนื้อหาสาระ หรือ
กระบวนการขั้นตอนนั้นมันต้องไปด้วยกัน ที่นี้ก่อนที่ท่านประธานจะมาที่ตรงนี้
ท่านประธานก็สรุปเรื่องกรอบของเวลา ผมเห็นด้วยว่าควรจะต้องประเด็นนี้
เข้ามา แต่ว่าผมขอคอมเมนต์ (Comment) หรือขอตั้งข้อสังเกตตามที่สมาชิก
หลายท่านตั้งข้อสังเกตแล้วว่า -----

เรื่องที่ ๑ ว่าควรจะให้เสร็จเดือนกุมภาพันธ์ เรื่องกรอบเวลา และเอาทั้ง ๓ ส่วน ท่อนหัว ท่อนกลาง ท่อนหางที่ว่า เรื่องสิทธิเสรีภาพก็ดี เรื่องสถาบัน การเมืองความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมืองก็ดี และเรื่องการตรวจสอบ การใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งฝ่ายวิชาการควรจะต้องบทยกตามที่กรมการ การยกร่างฯ ให้มาหัวข้อทอปิด (Topic) ความสำคัญให้มาแล้วเห็นชอบด้วย แต่ว่าวิธีการยืนยันรับเวลาให้มันสั้น เข้า เพื่อให้ประชาชนได้ฟังความเห็น อย่างอิมใจนั้น ควรจะให้ฝ่ายวิชาการร่วมกับฝ่ายยกร่างฯ หรือฝ่ายรับฟังมา ประสานงานร่วมกันทำเป็นควสชันแนร์ (Questionnaire) หรือเป็นคำถาม ที่มันกะทัดรัด เรียกว่าค่อนข้างให้เป็นประโยชน์ในการไปรับฟังหน่อย เท่านั้นเอง แต่ว่าสิ่งหนึ่งที่ทำให้กรอบของเวลาเข้าไปแน่นอน ถ้าหากว่ามี ข้อ ๑.๒ ผมจะ อ่าน ข้อ ๑.๒ แล้วผมจะคอมเมนต์ ตรงนี้ว่า ๑.๒ เดือนมีนาคมถึงเดือน เมษายน ๒๕๕๐ เมื่อได้ผลการรับฟังจากประชาชนและสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ในแต่ละส่วนมาแล้วก่อนการยกร่างฯ นี้เริ่มต้นเสียเวลาแล้ว ก่อนการยกร่างฯ คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจะขยายเป็นคณะกรรมการวิสามัญจัดทำ ร่างรัฐธรรมนูญที่ผมแย้งตรงนี้ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ทวิ ให้มี สภาว่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่จัดทำเป็นหน้าที่ของสภาไม่ใช่ของกรมการมันซ้อน แต่ถ้าเป็นอนุกรรมการหรือคณะทำงานหรือคณะที่ปรึกษานี้ได้ แต่ถ้าเอา ๓ - ๕ คณะ มาศาลละวงตรงนี้เกิดเป็นปัญหาคณะ ขนาดว่าเรา ๕ - ๕ คณะ ขณะนี้ยังประสานกันได้ดีพอสมควรแต่ไม่ถึงขั้นที่ว่าไปกันได้ อย่างฝ่ายวิชาการ ผมอยากจะเห็นว่าจะรับไปทำตรงนี้หรือเปล่า เพราะฉะนั้นตรงนี้ถ้าหากว่า พิจารณาว่าเพื่อความรวดเร็วและรอบคอบ คณะสภาว่างฯ คือพวกเราทั้ง ๕๕ คน ได้เลือกเฟ้นมาอย่างดี จากผู้เชี่ยวชาญ จากผู้มีประสบการณ์สาขา กฎหมายมหาชน เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมขอตัดทอนประธาน

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ขออนุญาต อย่าเพิ่งขอตัดเลย เอาเรื่องเวลาก่อน

นายประวิทย์ ทองศรีนันท์ : เรื่องเวลาถ้าตรงนี้ตัดได้เวลาผม เห็นชอบตามนี้

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : เห็นชอบที่ขอลงไม่ต้องพูดเอาคนที่ ไม่เห็นชอบก่อน

นายประวิทย์ ทองศรีนันท์ : ตรงนี้ผมไม่เห็นชอบ

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : คุณพนัสเชิญครับ

นายพนัส ทัศนียานนท์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกสภา
ร่างรัฐธรรมนูญมีเกียรติทุกท่าน กระผมเห็นด้วยกับกรอบเวลารวมที่กำหนดว่า
การรับฟังจากประชาชนไม่ควรเกินปลายเดือนมีนาคม ๒๕๕๐ และกระผมเห็น
ด้วยกับท่าน สสร. จากเพชรบูรณ์ ที่ท่านเป็นห่วงว่าการรับฟังความคิดเห็นถ้า
แยกเป็น ๓ ช่วง ตามความต้องการของคณะกรรมการร่างฯ นี้ อาจจะก่อ
ให้เกิดปัญหา กับ สสร. ต่างจังหวัดที่จะต้องไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจาก
ประชาชน เพราะกระผมเชื่อว่าในความสัมพันธ์ของประชาชนที่เขาต้องการ
ที่จะเห็นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้มีการจัดทำขึ้นมา ในความคิดของประชาชนที่จะ
เข้ามาร่วมในกระบวนการรับฟังความคิดเห็น คงจะไม่ได้มีการแยกออกเป็น ส่วน ๆ
เช่นนี้ หลาย ๆ ท่านอาจจะสนใจแต่เพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง และในเมื่อมี
การประกาศหรือว่าจะมีการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จัดสมัยชวาทย์
กระผมและเพื่อน ๆ สสร. ทั้งหลายกำลังไปดำเนินการอยู่ขณะนี้ หลาย ๆ
ท่านอาจจะสนใจแต่เฉพาะเช่น เรื่องสถาบันการเมือง เรื่องระบบการเลือกตั้ง
เขาอยากจะมาแสดงความคิดเห็นเฉพาะตรงนั้นเท่านั้น เพราะฉะนั้นกระผม
เห็นด้วยกับข้อเสนอจากหลาย ๆ ท่านที่ว่ากรรมการร่างฯ ถ้าหากว่าจะ
กรุณา เร่งกำหนดประเด็นของโทษเลยให้กับเรา ในการที่จะจะไปจัดสมัยชวาทย์
รับฟังความคิดเห็นเราจะได้สามารถที่จะนำอย่างน้อยที่สุดจะเป็นประเด็นคำถาม
ไปถามหรือไปเสนอให้เขาแสดงความคิดเห็นกันได้ แล้วในเมื่อได้มีการรับฟัง
มาแล้ว ถ้าหากว่าทางกรรมการร่างฯ ต้องการเฉพาะความคิดเห็นที่
แยกเป็นส่วน ๆ นี้ ทางเราจะได้จัดแยกรายงานเข้ามาได้เป็นส่วน ๆ ไป

แต่ในการรับฟังนี้กระผมค่อนข้างจะเชื่อว่า จากการที่ลองนึกวาดภาพดู การที่จะไปกำหนดบอกว่า มาเที่ยวนี้มาฟังแต่เฉพาะ เรื่องสิทธิเสรีภาพ ผมเชื่อว่าคนที่เขามา เขาต้องการมาแสดงความคิดเห็นในเรื่องอื่นเขาอาจจะผิดหวัง แต่ถ้าเกิดจะไปจัดครั้งต่อไปบอกว่า นี่จะมาฟังเฉพาะเรื่องสถาบันการเมือง ผมคิดว่าเขาคงไม่อยากจะมาอีกแล้ว เพราะความสนใจของเขาในเรื่องนั้น ๆ ในเบื้องต้นเขามีความตั้งใจอย่างจริงจังที่จะมาแสดงความคิดเห็นกลับไม่ได้รับการตอบสนอง เพราะฉะนั้นสิ่งที่ผมเสนอคือว่า อยากจะขอให้กำหนดประเด็นออกมาทั้งหมดแล้วมอบให้กับเรา เราจะได้นำไปจัดรับฟังความคิดเห็นทั้งหมดเลย ส่วนที่จะนำมาเสนอก็จะนำมาเสนอให้เป็นส่วน ๆ ไปตามที่กรมวิชาการร่างต้องการ ขอขอบพระคุณครับ

ประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ : เชิญท่านเอกเตอร์มศรีครับ

ศาสตราจารย์อมร รัชกาลสีย์ : ผม ออมร รัชกาลสีย์ ขอเรียน ๒ เรื่อง เรื่องแรกเป็นเรื่องที่เรากำลังอภิปรายอยู่ในขณะนี้ก็คือว่า ผมเองพยายามสะท้อนปัญหาของ สสร. ต่างจังหวัดให้กรมวิชาการร่างฯ ซึ่งผมไปร่วมประชุมด้วยไม่ถึงกับสม่ำเสมอ ผมมีภารกิจทางกรมวิชาการรับฟังฯ ก็เห็นแล้วว่า มีปัญหาอย่างนี้ว่าจะให้เขาไปถามคนกลุ่มเดียวกัน ๓ ที่ก็ได้ไม่ได้ มันไม่พอหรือว่าจะไปถามกลุ่มนี้ที่หนึ่ง ๑ เรื่อง ไปถามกลุ่มอื่นเรื่องที่ ๒ เรื่องที่ ๓ ก็ได้ไม่ได้ เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอเสนอแนะ ณ ที่นี้ว่า เพื่อประสานการกำหนดการทำงานร่วมกัน แล้วมันอยู่ในแนวทางที่กรมวิชาการร่างฯ คิดอยู่แล้วว่าจะขยายวงงานของกรมวิชาการร่างฯ ก็ขอให้รับขยายวงของกรมวิชาการร่างฯ เสียเป็น ๓ วง คือเรื่องที่ ๑ เรื่องที่ ๒ เรื่องที่ ๓ เพื่อให้คณะทำงานของแต่ละชุดอันนั้นได้ลงรายละเอียด แล้วก็รับตั้งประเด็นลงมาเสียให้เร็วขึ้นก็จะได้ไม่เกินวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ภาคที่ ๒ ภาคที่ ๓ น่าจะตั้งประเด็นได้แล้ว แล้วเอาประเด็นนี้ไปให้ สสร. ต่างจังหวัดเขาได้เอาไปใช้เสีย แล้วมีเวลาที่จะรับฟังความคิดเห็นกลับมา ผมขอเสนอแค่นี้เพราะว่าทำงานกรมวิชาการร่างฯ บางทีก็มีข้อจำกัดของตัวเองอยู่ไม่ใช่บ่อย แล้วแต่ท่านจะตกลงกัน ประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ ผมอยากกราบเรียนว่า ทางรัฐสภาได้ตั้ง สสร. ท่านใหม่คือ ท่านประสงค์ ลุนศิริ ซึ่งท่านมาร่วมประชุมกับเราในวันนี้ กระผมขอโอกาสแนะนำตัวต่อเพื่อน ให้พวกเราช่วยกันปรบมือต้อนรับ แล้วเพื่อท่านจะขอพูดอะไร ก็ขออนุญาตให้ท่านได้พูดสักหน่อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจจะอยู่ในกรมวิชาการฯ ไหน ขออนุญาตท่านประธาน

ประธานสภาข้าราชการธรรมนุญ : ผมขออนุญาต ผมแสดงความยินดี
 ในนามของพวกเราไปแล้ว รัฐสภาก็ไม่ควรจะมีการปรบมือดีใจ หรือไม่ชอบใจ
 อะไร ให้ยกมืออย่างเดี๋ยวเอาไม่เอา ปรบมืออย่าเอาดีกว่า เชิญคุณชงชาติรับ
 นายชงชาติ รัตนวิธา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชงชาติ
 รัตนวิธา สสร. จากจังหวัดนครศรีธรรมราช กระผมเห็นด้วยกับกรอบเวลาที่
 ท่านกรรมาธิการร่างฯ ได้กำหนดขึ้นมา เพราะเห็นว่ากรอบเวลาที่ได้ตั้งเอาไว้
 เราพอจะทำงานได้ ผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า กรอบแรกซึ่งเสนอต่อสภาในวันนี้
 คือวันที่ ๓ - ๕ กุมภาพันธ์ พวกเราซึ่งเป็นกรรมาธิการวิสามัญประจำจังหวัดจะต้อง
 ไปประชุมคณะกรรมการในวันเสาร์ที่จะถึงนี้ คือวันเสาร์ที่ ๔ วันเสาร์ที่ ๕ เรา
 เตรียมงานกันอยู่ได้ ๑ อาทิตย์ วันเสาร์ถัดไป คือวันเสาร์ที่ ๑๕ จึงจะดำเนินการ
 ในการรับฟังจากพี่น้องประชาชน จากกลุ่มองค์กรเอกชนต่าง ๆ ได้ เพราะฉะนั้น
 กรอบตรงนั้นพอจะทำงานได้ แต่ว่าเรื่องที่เราจะไปขอรับฟังความคิดเห็นที่ท่านได้เสนอ
 มานี้ เวลาก็มีกรอบเฉพาะสิทธิและเสรีภาพ แต่ว่ากรอบจริง ๆ ของในกรอบ ๑ นั้น
 ยังมีเรื่องของแนวนโยบายแห่งรัฐ มีเรื่องของการปกครองส่วนท้องถิ่น มีเรื่องของกา
 รแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และเรื่องการลงประชามติ -----

ซึ่งเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ กรอบที่ท่านให้มาในเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๒ ไม่มี มีแต่เฉพาะเรื่องสิทธิและหน้าที่เท่านั้น ตรงนี้แหละครับก็เป็นปัญหาเหมือนกันในการทำงานว่า เราจะเสนอประเด็นอะไรต่อไป เพราะมันจะเป็นประเด็นกว้าง ๆ ซึ่งไม่สามารถที่จะหาข้อยุติได้อีก เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็จะเป็นปัญหาเหมือนกัน อีกอย่างหนึ่งครับ ในกรอบแรกนี้กระผมเห็นว่ามันคงไม่มีปัญหาอะไรมากนักเท่าไร ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ และเรื่องของการปกครองส่วนท้องถิ่น เท่านั้นที่จะมีการพูดกันมาก มีประเด็นที่จะต้องถกเถียงกันมาก เพราะฉะนั้นเวลาที่เตรียมการสำหรับในกรอบแรกที่จะทำงานในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์หรือวันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์นั้น พอจะทำได้ มากรอบที่ ๒ ครับ กรอบที่ ๒ ท่านกรรมาธิการยกร่างฯ จะเสนอต่อสภาในวันที่ ๑๗ - ๑๘ กุมภาพันธ์ ซึ่งหลังจากที่เราไปรับฟังในกรอบหนึ่งมาแล้ว กรอบที่ ๒ ก็จะมาขอความเห็นจากสภานี้ กรอบที่ ๒ เสนอต่อสภา วันที่ ๑๗ - ๑๘ พวกผมจะไปประชุมกรรมาธิการเพื่อเตรียมงานก็เป็นวันเสาร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ จะไปรับฟังได้อีกทีหนึ่งก็เป็นวันเสาร์ที่ ๑ มีนาคมหรือวันอาทิตย์ที่ ๒ มีนาคม ตรงนี้แหละครับ ช่วงตรงนี้เวลาน้อยเรื่องมาก กรอบที่ ๒ นี้เป็นเรื่องสำคัญ ๆ ทั้งสิ้น เช่น เรื่องศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ตุลาการคดีอาญา การเมือง และ ป.ป.ป. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา การตรวจเงินแผ่นดิน แม้จะเป็นเรื่องคล้าย ๆ กัน ทำนองเดียวกัน เหมือน ๆ กันนะครับ แต่ว่าก็เป็นเรื่องใหญ่ ตรงนี้เราใช้เวลาเตรียมงานเพียงสัปดาห์เดียวเหมือนกัน แต่ถ้าทำงานกันจริง ๆ จัง ๆ มันก็คงจะทำได้ แต่กรอบที่สำคัญคือกรอบที่ ๓ ครับ กรอบที่ ๓ ขออนุมัติต่อสภาในวันที่ ๑๐ - ๑๑ มีนาคม พวกผมทำกรอบที่ ๒ เสร็จแล้วนั้นจะต้องไปประชุมกันในวันที่ ๑๕ มีนาคม เพื่อประชุมเตรียมงาน เพื่อทำกรอบ ๓ จะไปฟังเอาได้วันที่ ๒๒ มีนาคม หรือวันอาทิตย์ที่ ๒๓ มีนาคมตรงนี้แหละครับ กรอบสุดท้ายนี้เป็นเรื่องสำคัญทั้งสิ้น เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชนเป็นอย่างมาก ตรงนี้เวลาอาจจะต้องเลยมาย่าง อาจจะไม่เสร็จในช่วง ๒๒ - ๒๓ แต่ว่ากรรมาธิการก็คงจะเห็นชัดตรงนี้แล้ว เพราะเหตุว่าได้เขียนไว้ชัดว่า ระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายนนี้เป็นเวลาที่ผลการรับฟังเสร็จ เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมเข้าใจเอาเองว่า เราอาจจะทำเลยมาย่างในช่วงต้นเดือนเมษายน ซึ่งบางทีในช่วงกรอบที่ ๓ นี้ ต้องเตรียมงานกันมากหน่อย เพื่อให้การรับฟังในกรอบที่ ๓ นี้ได้ประโยชน์มากที่สุด ได้ข้อมูลมากที่สุด ได้เนื้อหา

เพราะฉะนั้นตรงนี้แหละครับ กระผมจึงใคร่เรียนถามว่า ถ้าเป็นอย่างนี้จะมีผลกระทบกระเทือนต่อคณะกรรมการร่างฯ หรือไม่ แต่ไม่ว่าอย่างไร ในประเด็นต่อไปที่อยากจะกราบเรียนก็คือว่า ในหมายเหตุข้อ ๑.๒ ที่ว่านี้ ที่มีกรรมการหลายท่านได้กรุณายกประเด็นนั้นขึ้นมาว่าจะมีการตั้ง คือ ก่อนการร่างฯ จะมีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะชยเป็น คณะกรรมการโดยเฉพาะ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านชยชาติครับ เอาเรื่อง กรอบก่อนดีกว่า เนื้อที่แบ่งค่อนข้างกันอีกทีหนึ่งนะครับ

นายชยชาติ รัตนวิธา : ถ้าประเด็นนี้ผมจะไม่พูด แต่ว่า ผมกราบเรียนว่า ไปถึงกรอบที่ผมได้อธิบายมานี้ กระผมเห็นด้วยครับ แต่ว่า ให้ชยชยเวลาในช่วงกรอบที่ ๓ ออกไป ไม่ทราบทางคณะกรรมการจะมีผลกระทบอย่างไรบ้างครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เชิญประธานคณะกรรมการ ชยแจงครับ

นายอานันท์ ปันยารชุน (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานสภาร่างฯ ครับ เพื่อให้การอภิปรายในวันนี้ไปสู่ข้อยุติที่เป็นที่ พึงพอใจได้ กระผมอยากขอพูด ๒ - ๓ ประเด็น ส่วนรายละเอียดนั้น อาจจะมีกรรมการท่านอื่นที่พร้อมที่จะแถลงชี้แจงนะครับ

ในเรื่องแรกก็คือ ในเรื่องของกรอบเวลานะครับ ตามที่กระผม ได้เสนอไปเมื่อตอนแรกนั้น กระผมได้ย้ำอยู่ตลอดเวลาว่า กรอบเวลานั้น เป็นการกำหนดกรอบอย่างคร่าว ๆ นะครับ ในย่อหน้าสุดท้ายของเอกสาร หมายเลข ๑ หน้า ๘ ก็เขียนได้ชัดเจนว่า-----

๑. กำหนดเวลาดังกล่าวอาจปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม แต่ละช่วงเมื่อลงมือปฏิบัติแล้ว แล้วกระผมอยากจะขอทราบ เรียนท่านประธานว่า วันที่ต่าง ๆ ที่เราเขียนมานั้นไม่ใช่ประกาศิต ไม่ใช่มีความศักดิ์สิทธิ์ที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้เลย ทั้งนี้แล้วแต่ความเหมาะสมแล้วแต่ความจำเป็น แต่ที่อยากจะทราบ เรียนไว้คือว่า ถ้าเผื่อมีการเปลี่ยนแปลงวันที่ตอนไหนก็อาจจะไปกระทบอีกตอนหนึ่งด้วย เพราะฉะนั้นทุกอย่างจะต้องเป็นกระบวนการ

๒. ที่ผมอยากจะทราบ เรียนก็คือว่า เพื่อให้ยุติในเรื่องของการอภิปราย ชื่อนี้เลย กระผมอยากจะเรียนว่า ความจำเป็นที่เราจะต้องทำแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ เป็น ๓ ส่วนแล้วไม่สามารถทำพร้อมกันได้นั้น ๑. เกี่ยวกับเรื่อง เวลาที่เรามีจำกัด ๒. จำนวนคณะกรรมการที่สามารถจะปลีกเวลามานั่งเขียนเอกสาร และข้อสุดท้าย คือ เมื่อเอกสารเขียนเป็นขั้นต้นแล้วก็นำไปเสนอในคณะกรรมการ

ในเรื่องของประเด็นและหลักการ ก็ปรากฏว่าที่ผ่านมาคณะกรรมการนั้นค่อนข้างจะใช้เวลามากน้อยในการพิจารณาประเด็นและหลักการ ผมคิดว่ามีการปรับปรุงได้ กระผมเข้าใจถึงความหนักใจของ สสร. ต่างจังหวัดที่ไม่อยากที่จะกลับไปหาพื้นที่หรือพลเมือง ๓ ครั้ง เพื่อเสนอ ๓ แนวหรือ ๓ ส่วน อันนี้ก็แล้วแต่ท่าน ท่านไหนที่อยากจะไปทำแต่ละครั้ง หรือท่านไหนอยากจะทำรวม อันนี้ก็ เป็นเรื่องที่ท่านจะต้องวินิจฉัยของ ท่านเอง แต่เพื่อให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสะดวกยิ่งขึ้น กระผมก็อยากจะขอ เรียนชี้แจงให้ทราบว่า ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไปทาง คณะกรรมการก็คงจะต้องมีการจัดระบบการทำงานใหม่ ถ้าเพื่อเป็นไปได้ หรือถ้าเผื่อมีการนำ สสร. เพิ่มเติมมาร่วมกับคณะกรรมการยกกว้างๆ แล้ว เราอาจจะทำงานควบคู่กันไป ส่วนที่ ๒ ส่วนที่ ๓ ถ้าเผื่อทำพร้อมกันไปได้ก็ดี แต่ถ้าทำพร้อมกันไปไม่ได้ ผมก็อยากจะขอเสนอว่า ในส่วนที่ ๒ ไม่มีปัญหาอะไร ส่วนที่ ๒ อาจจะต้องทำเสร็จภายในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ แต่ส่วนที่ ๓ ขณะนี้เขียนว่า ภายในวันที่ ๗ มีนาคม กระผมได้ปรึกษาทางกรรมาธิการของคณะของผมแล้ว ก็รู้สึกว่าการพร้อมที่จะจะล้มมือล่าวว่าส่วนที่ ๓ นั้นจะทำให้เสร็จภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ก็เปลี่ยนจากวันที่ ๗ มีนาคม เป็นวันที่ ๒๘ ในกรณีนั้นก็เสนอ สภาว่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเห็นชอบในวันที่ ๓ และ ๕ มีนาคม แทนที่จะเป็น วันที่ ๑๐ และ ๑๑ มีนาคม เปลี่ยนจาก ๗ มีนาคม เป็น ๒๘ กุมภาพันธ์ เปลี่ยนจาก ๑๐ ถึง ๑๑ มีนาคม เป็นวันที่ ๓ และวันที่ ๕ แต่ในขณะเดียวกัน กระผมจะทราบเรียนด้วยว่า ถ้าเผื่อทางคณะกรรมการของกระผมสามารถที่จะทำงานได้เร็วก่อนกำหนดเราก็จะไม่ค่อยไปถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ เราก็

อาจจะนำเสนอสภาร่างฯ ก่อนวันที่ ๓ และวันที่ ๕ มีนาคม ด้วยซ้ำ เพื่อที่
 ท่านทั้งหลายโดยเฉพาะ สสร. ต่างจังหวัดจะได้นำไปปรึกษากับประชาชน
 ในท้องถิ่นท่านได้ อันนั้นข้อแรก ท่านประธานครับ ถ้าเพื่อท่านประธานจะกรุณา
 ยกเว้นสักนิดหนึ่งว่า นอกเหนือจากกรอบแล้ว ผมขอพูดเรื่องสาระเรื่องหนึ่ง
 ได้ไหมครับ ทั้งนี้เมื่อเรามาถึงสาระแล้ว เราจะได้ไม่ต้องมีการพูดกันมากมายไปอีก
 เพราะว่าผมเข้าใจว่าสิ่งที่ผมกำลังจะชี้แจงนี้อาจจะทำให้ท่านสมาชิก สสร.
 ที่เตรียมจะพูดหรือเตรียมจะแปรญัตติอะไรต่าง ๆ ได้มีความสบายใจ แล้วปล่อยให้
 เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ของสภาจะได้จัดกร่างฯ ขึ้นมาใหม่ กระผมขอกราบเรียน
 เรื่องสาระที่เกี่ยวข้องกับข้อ ๑.๒ ในหน้า ๒ ที่เริ่มต้นด้วยเดือนมีนาคม เมษายน
 เกี่ยวกับการจัดก่อนการกร่างฯ คณะกรรมาธิการกร่างรัฐธรรมนูญจะ
 เป็นคณะกรรมาธิการวิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิก สสร. คงจะ
 จำได้ว่า เมื่อตอนที่กระผมเสนอเอกสารชุดนี้เมื่อเข้าวันนี้ กระผมได้บอกแล้วว่า
 ข้อเสนอนี้เป็นข้อเสนอใหม่ที่มีใช้ เป็นข้อเสนอเดิมของคณะกรรมาธิการกร่างฯ
 แต่ในการปรึกษาหารือภายในเมื่อวานนี้ จากการทำมีกระแสความคิดถึงเรื่อง
 ของการขยายส่วนร่วม การขยายบทบาทของ สสร. เอง จริง ๆ แล้วเป็นเรื่อง
 ของ สสร. มากกว่าจะคนภายนอกนะครับ -----

ทางฝ่ายคณะกรรมการวิชาการก็ได้ตกลงเห็นชอบว่า ถ้าเป็นอย่างไรแล้วเราก็น่าจะให้มีกาขยายขนาดของจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการยกร่างฯ แต่ส่วนเมื่อบอกว่าจะขยายแล้ว และจะไปใช้ชื่อใหม่ว่าเป็นคณะกรรมการวิสามัญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ อันนี้กระผมเห็นด้วยว่ามีแนวโน้มจะขัดกับสิ่งที่ปรากฏอยู่ในมาตรา ๒๑๑ อันนี้ผมไม่ติดใจอะไร แต่จริง ๆ แล้วเราไม่ได้ขยายเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อที่จะเอาคนข้างนอกเข้ามา แต่เราคิดว่าเราเปิดไว้ เราอาจจะมีการกำหนดตัดสินใจต่อไป ๆ ไปภายหลัง แต่จริง ๆ แล้วสิ่งที่เราต้องการคือต้องการขยายขนาดของคณะกรรมการยกร่างฯ ชุดนี้ เพื่อให้รวม สสร. อีกจำนวน อาจจะเป็น ๕ คน หรือ ๕ คนก็แล้วแต่ อย่างยกตัวอย่างคณะกรรมการยกร่างฯ ~~ชุดใหม่~~ ไม่มี สสร. อยู่เลย ซึ่งผมคิดว่า ควรจะต้องมีอย่างน้อย ๑ คน ผมก็อยากที่จะเห็น ~~ใน สสร.~~ สสร. ชุดที่หนึ่งอยู่กับเรา ~~๑ คน~~ คนนี้ ถ้าเพื่อท่านมีโอกาสรองดูกันเอง และอาจจะขี้นบอกว่า น่าจะเสนอใครคนใดคนหนึ่งเข้ามาเป็นคณะกรรมการยกร่างฯ เพิ่มเติม แต่จริง ๆ แล้วเรามุ่งไปที่ สสร. ปัจจุบันนี้ ๙๘ คนมากกว่า ทางคณะกรรมการของผมไม่ติดใจครับว่าจะ เป็นคณะกรรมการวิสามัญหรือไม่ หรือจะเป็นคณะกรรมการเดิมแต่ทำที่ถ่มสดับรับฟังดูก็รู้สึกว่าจะอยากจะทำให้เพิ่มจำนวน เพราะฉะนั้นคณะกรรมการของผมไม่ติดใจในข้อ ๑.๒ เพราะไม่ได้เป็นข้อเสนอตั้งเดิมของเรา แต่เพื่อที่จะหาทางอะลุ้มอล่วยกับข้อคิดเห็นซึ่งเราคิดว่าเป็นประโยชน์ ฉะนั้นถ้าเพื่อท่านสมาชิกสภาฯ เห็นว่า เลิกล้มความคิดการขยายหรือการเปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการวิสามัญแล้ว ก็อาจจะไปมีมติเขียนใหม่ในข้อ ๑.๒ เขียนง่าย ๆ ว่าอะไรก็แล้วแต่ แต่รวมสรุปแล้วคือ การขยายจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการยกร่างฯ ปัจจุบันซึ่งประกอบด้วย ๑๗ สมาชิก บวก ๕ ประธานคณะกรรมการ และจะให้เพิ่มอีก ๕ คน ๕ คนก็บอกมาเลย และก็เลือกตั้งกันภายในวัน ๒ วันนั้นได้ และก็ทุกอย่างกลับไปอย่างเดิม ตกลงแล้วไม่ต้องมีคณะกรรมการวิสามัญใหม่ ใช้คณะกรรมการยกร่างฯ เก่านี้แหละครับ แล้วแต่ว่าจะเลือกตั้งประธานคนใหม่หรือเลขานุการ คนใหม่กระผมก็ไม่ขัดข้อง เราไม่ติดใจอะไรทั้งนั้นแล้วแต่ท่าน ผมไม่อยากจะให้มีการอภิปรายหรือวิจารณ์กันมากมายเกินไป จะเสียเวลาเรา เพราะพวกเราอาจจะกลับไปทำงานในคณะทำงานมากกว่าที่จะมานั่งอภิปรายในคณะใหญ่ ๆ แบบนี้ กระผมคิดว่าข้อชี้แจงของกระผม

คงจะทำให้ท่านสมาชิกสภาฯ นั้นคลายความดวงใจไปนะครับ
 ขอบพระคุณครับ

ประธานสภาฯ รัฐธรรมนูญ : เดี่ยวขอถามนิดหนึ่งครับ เรื่อง
 กรอบเวลาซึ่งมีท่านผู้ใดติดใจไหมครับ ถ้ากรรมการยอมรับที่จะปรับ ขยายวัน
 มีทั้งขยายมีทั้งรับ ถ้าไม่ติดใจตามที่ท่านประธานกรรมการเสนอ เราจะได้
 พูดเรื่องเนื้อหาของเราก่าถึงจะพิจารณากัน ท่านยังติดใจกรอบอยู่นะครับ
 กรรมการขอชี้แจงเพิ่มเติมครับ ท่านวรศักดิ์ เชิญครับ

* ศาสตราจารย์วรศักดิ์ อุวรรณโณ (กรรมการ) :

ท่านประธานครับ ท่านสมาชิกตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็น ๓ ประเด็นหลัก
 ที่เกี่ยวข้องกับการทำกรอบ ๓ อัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบแรก ว่าในขั้นตอน
 ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารนั้น บุคคลสิทธิเสรีภาพหน้าที่หมวดนวนโยบายแห่งรัฐ
 การปกครองท้องถิ่น การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และการลงประชามติ
 ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานที่เคารพว่า เหตุที่จำเป็นจะต้องแบ่งเป็น
 ๓ ภาค ก็อย่างที่ท่านประธานกรรมการได้รุดถามกราบเรียนแล้ว ว่าเพื่อ
 ความสะดวกของท่านสมาชิกเอง ที่จะให้ความคิดเห็นได้เต็มที่ และ
 ประชามติเองก็ได้ให้ความคิดเห็นได้เต็มที่ในแต่ละหมวด และที่เอา เรื่อง
 การเมือง สิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมืองขึ้นมาก่อนนั้น-----

- ๓๒/๑

เพราะในอดีตที่ผ่านมา ส่วนนี้ไม่ค่อยอยู่ในความสนใจของบุคคลทั้งหลาย ทั้งที่เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เป็นส่วนหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้วยซ้ำไป การเมืองคงไม่ใช่เป็นของนักการเมืองอย่างเดียวนะ ท่านประชาชนการเมืองต้องเป็นของพลเมืองด้วย เพราะเหตุนี้แหละคณะกรรมการยกย่องฯ จึงต้องการจะเอาการเมืองของพลเมืองขึ้นพุดก่อน ก่อนการเมืองของนักการเมือง เพราะฉะนั้นเราถึงได้กำหนดกรอบเรื่องสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมือง ซึ่งก็คือการเมืองของพลเมืองนั่นเอง เสร็จแล้วก็ไปสู่การตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ ท่านประชาชนครับ ที่เอาการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขึ้นมา ก็เพราะว่า เสี่ยงเรียกร้องจากสื่อมวลชน องค์กรประชาธิปไตยและประชาชนต้องการเห็นส่วนนี้ เห็นส่วนนี้อย่างรวดเร็วและสมบูรณ์พอที่ เขาจะให้ความคิดเห็นได้ แต่ว่าอย่างที่ท่านประธานกรรมการได้กราบเรียนแล้ว กรอบนี้เป็นเพียงโจทย์คำถาม ซึ่งไม่ใช่สูตรสำเร็จ ซึ่งยังไม่ได้มีการเขียนอะไรทั้งสิ้น ยังไม่ได้มีการยกย่องอะไรทั้งสิ้น เป็นโจทย์ไปถามว่าเอาไหมอย่างนี้ ถ้าไม่เอา จะเอาอะไรแทน เพื่อขอคำตอบ ส่วนการเมืองของนักการเมือง ซึ่งว่าด้วยสถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ ระหว่างสถาบันการเมืองนั้น ท่านประธานกรรมการก็กรุณาขยับขึ้นมาเป็น วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ แล้วกราบเรียนเพื่อท่านประธานและท่านสมาชิกจะได้ไม่ต้องกังวลใจว่า คณะทำงาน ซึ่งมีท่านรองประธาน ท่านอาจารย์เกษม ศิริสัมพันธ์ ท่านอาจารย์ ดอกเตอร์คณิต ณ นคร ท่านโฆษก คือคุณคณิต บุญสุวรรณ ท่านรองโฆษก คือท่านอาจารย์ดอกเตอร์โกเมศ ชวีญเมือง ฝ่ายเลขานุการ ซึ่งมีกระผมเอง มีอาจารย์พงษ์เทพ เทพกาญจนา และดอกเตอร์สมคิด ได้คุยกันแล้ว แล้วก็ยกย่องเสร็จแล้ว จะเข้ากรรมการยกย่องฯ ในสัปดาห์นี้ วันพฤหัสบดีนี้ ท่านสมาชิกท่านใดอยากจะทำเข้าฟังหรือเข้าไปแสดงความคิดเห็นในกรรมการยกย่องฯ กระผมเข้าใจว่า ท่านประธาน ท่านเปิดโอกาส ท่านประธานกรรมการยกย่องฯ เปิดโอกาสเสมอ และก็น่ายินดี ท่านประธานที่คณะทำงาน ซึ่งต้องลงมือเขียนหนังสือ ไม่ใช่แสดงความคิดเห็นอย่างเดียว ต้องลงมือเขียน เขียนอย่างมีสมาชิก เขียนอย่างมีหลักการ เขียนโดยเข้าใจว่าตัวเองกำลังเขียนอะไร เป็นไปได้หรือไม่ หรือควรจะเป็นอย่างไร จะได้มีโอกาสรับท่านสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญท่านอื่น ๆ เข้ามาช่วยกันทำงานด้วย ไม่ว่าจะเป็นท่านอาจารย์แก้วสรร คุณบุญเลิศ ท่านอาจารย์ลิขิต หรือท่านอาจารย์ชงทองหรือคนอื่นก็ตาม ซึ่งอันนี้เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมอย่างยิ่งที่เราได้รับความร่วมมือ ความกรุณาจากท่านสมาชิกเพิ่มเติมมากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมาครับ

ในการลงมือเขียน ท่านประธาน ก่อนที่ผมจะกราบเรียนเรื่องเทคนิคต่อไป ผมขอ
อนุญาตกราบเรียนว่า การทำงานในสภาว่างรัฐธรรมนูญและในคณะกรรมการนั้น
ในประสบการณ์อันน้อยนิดของผมมีความคิดว่ามี ๒ ประการ

ประการที่ ๑ การทำงานที่จะต้องอาศัยสมาธิ อาศัยการคิดและเขียน
เป็นตัวอักษร เป็นการทำงานนอกที่ประชุม นอกที่ประชุมกรรมาธิการและนอกที่
ประชุมสภาว่างๆ การทำงานตรงนั้นเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะหาไม่ว่าง
ที่ประชุม ซึ่งเป็นการทำงานส่วนที่ ๒ และเป็นการทำงานที่จำเป็นและสำคัญมากด้วย
แต่ว่าการทำงานของที่ประชุม ไม่ว่าจะเป็นการกรรมาธิการหรือที่ประชุมสภาว่างๆ นั้น
กระผมคิดว่าเป็นการระดมความคิดตกแต่งสิ่งที่ได้ทำมาแล้ว ครอบงำแล้ว เขียน
มาแล้ววนอีกการประชุม ตกแต่งเพิ่มเติมและหาข้อยุติในข้อแตกต่าง ที่ไม่ใช่ความ
แตกแยก -----

ท่านประธานครับ ที่ประชุมได้ก็ตามที่อาศัยการประชุมเป็นหลัก แล้วไม่มีการทำงานข้างนอก งานจะเสร็จช้าและอาจจะไม่ทันเวลา เพราะฉะนั้นก็กราบเรียนว่า เมื่อแยกการทำงานนอกที่ประชุมเป็นการทำงานจริง ๆ นะครับเต็มที่ และมีเอกสารเป็นหลักฐาน ทำคู่ไปกับการทำงานในที่ประชุมของกรรมาธิการและที่ประชุมแล้ว ผมเชื่อกับ ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเสร็จภายใน ๒๕๐ วัน ท่านประธานครับ แต่เมื่อไรก็ตามที่การทำงานนั้นมันมีอยู่แต่ในที่ประชุม คือมีแต่การแสดงความคิดเห็น และการลงมติโดยไม่มีเอกสารเป็นหลัก เมื่อนั้นละครับท่านประธาน การทำงานจะไม่เสร็จ แต่ที่ผมกราบเรียนมาก็คือด้วยความแน่ใจแล้วเวลานี้ว่า ที่กังวลกันว่า ไม่เสร็จภายใน ๒๕๐ วันนั้นเสร็จแน่ เพราะจะมีการทำงานทั้งนอกห้องประชุม และในห้องประชุมควบคู่กันไป กราบเรียนว่า เรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนั้น ได้มีการทำงานและการเขียนกันนอกรอบประชุมโดยคณะทำงานเรียบร้อยแล้ว จะนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการร่างฯ เพื่อให้ช่วยกันตกแต่งทำให้สมบูรณ์ที่สุดที่ดีที่สุดเป็นเบื้องต้นในวันพฤหัสบดีที่จะถึงนี้ ท่านประธานกรรมาธิการนัดประชุมแล้ว ในเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องรับรอง ๒ ท่านสมาชิกท่านใดจะกรุณาเข้ามาร่วมในคณะทำงาน คณะกรรมาธิการยินดีเต็มใจ แล้วขอแสดงความขอบคุณไว้ล่วงหน้า

ท่านประธานครับ มาถึงประเด็นเรื่องท่านสมาชิกบางท่านบอกว่า ในเอกสารที่เป็นเอกสาร ๒ เรื่องกรอบ ได้พูดเอาไว้ในเรื่องสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วม แต่ว่าเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐไม่เห็นพูดถึงเลย การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไม่เห็นมีพูดถึงเลย อันนี้กระผมขอกราบเรียนอย่างนี้ครับ ในเอกสารซึ่งเสนอปัญหาและหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของพลเมือง ซึ่งผมเรียกเพื่อความเข้าใจง่ายว่า การเมืองของพลเมือง และซึ่งผมเองนั้น ผมคิดว่าสำคัญที่สุดด้วยซ้ำไปในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้พูดไว้ชัดเจนอย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการพูดแล้วว่า อะไรที่ไม่ได้ระบุไว้ในเอกสารนี้จะค้างถึงหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา หรือข้อเสน่ออื่น ๆ ด้วย และในเอกสารหน้า ๕ บรรทัดสุดท้ายก็ขมวดไว้อีกครับ ว่าหลักการอื่นที่ไม่ได้กำหนดไว้ในเอกสารจะค้างถึงหลักการของรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา หรือข้อเสน่ออื่น ๆ ด้วย เพราะฉะนั้นถ้าจะเข้าใจเอกสารนี้ก็ขอกราบเรียนว่า เอกสารนี้เป็นเอกสารฉบับที่ คณะกรรมาธิการค้นคิดปัญหาที่รัฐธรรมนูญอื่นที่ผ่านมา ๑๕ ฉบับ มีอยู่แล้วยังไม่ได้แก้ หรือไม่มีแล้วเพิ่มให้ พูดง่าย ๆ ก็คือว่าเป็นของนอกจากร่างที่ไม่เคยมีมาก่อนในอดีต

ท่านประธานครับ ที่ประชุมใดก็ตามที่อาศัยการประชุมเป็นหลัก แล้วไม่มีการทำงาน ข้างนอก งานจะเสร็จช้าและอาจจะไม่ทันเวลา เพราะฉะนั้นก็ทราบเขียนว่า เมื่อแยกการทำงานนอกที่ประชุมเป็นการทำงานจริง ๆ นะครับเต็มที่ และมีเอกสาร เป็นหลักฐาน ทำคู่ไปกับการทำงานในที่ประชุมของกรมการพิธีการและที่ประชุมแล้ว ผมขอรับ ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเสร็จภายใน ๒๕๐ วัน ท่านประธานครับ แต่เมื่อไรก็ตามที่การทำงานนั้นมียู่แต่ในที่ประชุม คือมีแต่การแสดงความคิดเห็น และการลงมติโดยไม่มีเอกสารเป็นหลัก เมื่อนั้นละครับท่านประธาน การทำงาน จะไม่เสร็จ แต่ที่ผมทราบเขียนมากด้วยความแน่ใจแล้วเวลานี้ว่า ที่กังวลกันว่า ไม่เสร็จภายใน ๒๕๐ วันนั้นเสร็จแน่ เพราะจะมีการทำงานทั้งนอกห้องประชุม และในห้องประชุมควบคู่กันไป กราบ เขียนว่า เรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนั้น ได้มีการทำงานและการ เขียนกันนอกรอบประชุมโดยคณะทำงานเรียบร้อยแล้ว จะนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการร่างฯ เพื่อให้ช่วยกันตักตวงทำให้สมบูรณ์ที่สุด ดีที่สุด เป็นเบื้องต้นในวันพฤหัสบดีที่จะถึงนี้ ท่านประธานกรรมการนัดประชุมแล้ว ในเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องรับรอง ๒ ท่านสมาชิกท่านใดจะกรุณาเข้ามาร่วม ในคณะทำงาน คณะกรรมการยินดีเต็มใจ แล้วขอแสดงความขอบคุณไว้ล่วงหน้า

ท่านประธานครับ มาถึงประเด็นเรื่องท่านสมาชิกบางท่านบอกว่า ในเอกสารที่เป็นเอกสาร ๒ เรื่องกรอบ ได้พูดเอาไว้ในเรื่องสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วม แต่ว่าเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐไม่เห็นพูดถึงเลย การแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญไม่เห็นมีพูดถึงเลย อันนี้กระผมขอทราบ เขียนอย่างนี้ครับ ในเอกสาร ซึ่งเสนอปัญหาและหลักการที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของพลเมือง ซึ่งผม เรียกเพื่อความเข้าใจง่ายว่า การเมืองของพลเมือง และซึ่งผมเองนั้น ผมคิดว่าสำคัญที่สุดด้วยเข้าไปในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้พูดไว้ชัดเจนอย่างที่ท่าน ประธานกรรมการพูดแล้วว่า อะไรที่ไม่ได้ระบุไว้ในเอกสารนี้จะเป็นค่านึงถึง หลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา หรือข้อเสนออื่น ๆ ด้วย และใน เอกสารนี้หน้า ๕ บรรทัดสุดท้ายก็ขมวดไว้อีกครับ ว่าหลักการอื่นที่ไม่ได้กำหนดไว้ ในเอกสารจะค่านึงถึงหลักการของรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา หรือข้อเสนออื่น ๆ ด้วย เพราะฉะนั้นถ้าจะเข้าใจเอกสารนี้ก็ขอทราบ เขียนว่า เอกสารนี้เป็นเอกสารฉบับที่ คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาที่รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา ๑๕ ฉบับ มีอยู่แล้วยังไม่ได้แก้ หรือไม่มีแล้วเพิ่มให้ พูดง่าย ๆ ก็คือว่าเป็นของแถมจากสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อนในอดีต

ถ้ามีอยู่แล้วและเอามาเขียนอีก ท่านประธานครับ เอกสารนี้จะมีความหนาประมาณ ๑๐ กว่าหน้า เพราะคณะกรรมการจะต้องหยิบรัฐธรรมนูญยกตัวอย่างปี ๒๑๑๒ ปี ๒๑๑๓ ปี ๒๑๑๔ มาดูทีละมาตราเลย เอาละเราจะเขียนหลักเรื่องเสมอภาคใหม่ รัฐธรรมนูญทุกฉบับมีใช้เอาไว้ เราจะเขียนเรื่องสิทธิทางการเมืองใหม่ รัฐธรรมนูญทุกฉบับมีก็ต้องเขียนเอาไว้อีก เราจะเขียนเรื่องเสรีภาพในการนับถือศาสนาใหม่ รัฐธรรมนูญทุกฉบับมีใช้เอาไว้อีก เราก็เห็นกันว่าถ้าเราใส่รายละเอียดอย่างนี้ทั้งหมด เอกสารจะยาวมากและหนามาก เพราะฉะนั้นสิ่งที่ไม่ได้เขียนเอาไว้ไม่ใช่ว่าไม่มีครับ ท่านประธานครับ แต่เป็นสิ่งที่อยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ แล้ว และคณะกรรมการและท่านสมาชิกทั้ง ๕๕ ท่าน จะได้ช่วยกันเอามาเขียนเป็นบทมาตราเมื่อเวลาจับฟังความเห็นประชาชนกลับมาแล้ว ไม่จำเป็นต้องมาพูดซ้ำอีกว่า เราจะต้องมีสิทธิเสรีภาพ ๕๐ ชนิด ซึ่ง ๕๐ ชนิดนั้นเมื่ออยู่ในฉบับก่อน ๆ แล้ว แต่สิ่งที่เขียนอยู่ในเอกสารนี้คือสิ่งที่ไม่มี เป็นสิ่งที่เพิ่มเข้าไปเป็นของใหม่

ขออนุญาตกราบเรียนมาถึงประเด็นเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ หรือการปกครองท้องถิ่น หรือการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือการลงประชามติทีละประเด็นนะครับ ขออนุญาตเอาเรื่องการลงประชามติก่อน การลงประชามตินั้นอยู่ในเรื่องการขยายส่วนร่วมของพลเมือง ซึ่งคณะกรรมการแสดงปัญหาเอาไว้ว่า ในระบบการเมืองปัจจุบันการเปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในระบบการเมืองยังมีน้อยอยู่ เมื่อน้อยแล้วคณะกรรมการก็เสนอไว้ในหลักการที่ ๕ หน้า ๓ ว่า ควรจะเปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในระบบการเมืองมากขึ้น โดยประการที่ ๑ รับรองสิทธิชุมชนท้องถิ่นในการปฏิบัติภารกิจศิลปวัฒนธรรมและรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เคยมี ท่านประธานครับ ในรัฐธรรมนูญฉบับใด รับรองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของทางราชการ รับรองสิทธิที่จะให้มีการจัดประชาพิจารณ์ เพื่อประกอบการตัดสินใจของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชน และอันสุดท้ายกำหนดให้รัฐบาลอาจขอให้ประชาชนลงประชามติในเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนได้ เพราะฉะนั้นนี่คือสิ่งที่เพิ่มเข้าไปนะครับ

ในเรื่องการปกครองท้องถิ่น ท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมการเห็นว่าการกระจายอำนาจให้พลเมืองในท้องถิ่นนั้น เวลานั้นยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจนในทางปฏิบัติ คณะกรรมการเลยเสนอหลักการที่ ๖ ว่าเพิ่มบทบัญญัติให้

การกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้นในทางปฏิบัติ โดยกำหนดให้สภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น จะมีองค์ประกอบแต่งตั้งเข้าไปนั่งในสภาท้องถิ่นไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้นครับ

ท่านประธานครับ ในเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ ตรงนี้ครับในที่ประชุมกรรมาธิการก็มี ๒ ความคิด ๒ แนวทาง ท่านกรรมาธิการบางท่านบอกว่าแนวนโยบายแห่งรัฐนั้นเนื่องจากไม่มีผลบังคับให้รัฐต้องทำตาม แต่เป็นแนวทางหรืออุดมการณ์ของรัฐเท่านั้น เรื่องใดที่ควรจะให้รัฐต้องทำต้องไปบัญญัติไว้เป็นสิทธิของพลเมือง เพราะฉะนั้นแนวนโยบายแห่งรัฐในความเห็นของกรรมาธิการจำนวนหนึ่งก็เห็นว่าน่าจะเอาออก เพราะว่ารัฐธรรมนูญหลายประเทศก็ไม่ได้พูดถึงเอาไว้ แต่ว่าท่านกรรมาธิการอีกบางส่วนเห็นว่าถึงแม้ไม่มีผลบังคับให้รัฐต้องทำตามก็จริง แต่ก็น่าจะคงไว้เป็นอุดมการณ์ของรัฐธรรมนูญ ก็อยากฟังท่านสมาชิกครับ เพราะท่านประธานกรรมาธิการท่านสรุปว่า เมื่อยังหาข้อยุติในกรรมาธิการไม่ได้ก็ให้มารับฟังท่านสมาชิกในวันนี้ว่า ควรหรือไม่ควรจะบัญญัติไว้ประเด็นสุดท้ายครับ เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ก็อย่างที่ทราบเรียนท่านประธานครับ ว่าเอกสารนี้ถ้าไม่ได้กล่าวถึงเอาไว้ก็คือใช้วิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแบบเดิม แบบที่เคยกำหนดมา คือให้ ส.ส. หรือคณะรัฐมนตรีเสนอ แล้วก็ให้รัฐสภาประชุมร่วมกันลงมติในวาระที่ ๑ เกินครึ่งในวาระที่ ๓ เกินครึ่ง -----

แล้วก็อย่างที่กระผมได้กราบเรียนไว้ว่า มาตรา ๒๑๑ เตรส บอกการร่างต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นจุดอยู่ตรงนี้จะครบว่ากรรมวิธีการจะยกร่างฯ จะยกร่างฯ มาอย่างไรกรอบเวลาแต่เดิมมาอย่างไรไม่สำคัญ สำคัญอยู่ตรงที่ว่าคณะกรรมการยกร่างฯ จะต้องรอดตรงที่ว่าคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นที่เราอุตสาหกรรมที่ตั้ง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องเสียเวลา แล้วก็อุตสาหกรรมที่ไปฟังความคิดเห็นไปทำประชาพิจารณ์มา รวมทั้งฟังความคิดเห็นจากสมาชิก สสร. จากต่างจังหวัดด้วย ก็มาเพื่อสรุปให้คณะกรรมการยกร่างฯ หมายความว่าตรงนี้คณะกรรมการยกร่างฯ จะต้องกลับตัวกลับใจให้คิดว่าจะยกร่างฯ อย่างไรความคิดเห็นที่เขียนกันมาอย่างไรทำไปก่อน ก็จำเป็นต้องคิดให้รอบคอบอีกที่ทบวนอีกทีหนึ่ง แล้วยิ่งกว่านี้ถ้าท่านอ่านย้อนไปเมื่อครุ่นนี้ ๒๓ พฤษภาคม ถึง ๓๐ พฤษภาคม มันจบไปแล้วครับ แปรผู้ตีจนจบแล้ว เรากลับมาฟังความคิดเห็นอีก แล้วคณะกรรมการยกร่างฯ จะต้องรับไปเพื่อไปยกร่างฯ ตกกลางที่แปรผู้ตีไปร่างฯ ของใครครับ เห็นไหมครับ ตรงนี้แสดงว่าเราหลับตาแปรผู้ตีไปโดยเรายังไม่รู้ว่ามันจะออกมาอย่างไร เพราะประชาพิจารณ์ก็ยังไม่ผล เห็นไหมครับ วันที่ ๕ มิถุนายนนี้มันหลัง ๒๓ หรือ ๓๐ พฤษภาคมคณะครับ เราเพิ่งจะมารับฟังแล้วส่งคณะกรรมการยกร่างฯ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็มีการที่ผมคิดว่าจะแก้ปัญหาได้ใหม่เพื่อไม่ให้ขัดกับรัฐธรรมนูญ หรืออย่างน้อยก็ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ เตรส ที่บอก ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ

ก็คือตรงนั้นละครับต้องคำนึงโดยฟังจากกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็น และ
 กรรมาธิการยกว้างๆ ก็ไปดูแลถึงจะส่งมาแปรญัตติ แล้วก็เปิดตรงแปรญัตติ
 หมดแล้วจะส่งวนไม่ส่งวนก็เข้าไปก็เข้าสภาว้างๆ เป็นครั้งสุดท้าย แต่ถ้าตรงนี้
 มันกลับไปกลับมา กรรมาธิการยกว้างๆ ส่งเข้าไปให้ สสร. พิจารณา
 พิจารณาเสร็จไปให้แปรฯ แปรฯ เสร็จตกลงว่าอย่างไรแล้ว พอจะออกใช้
 รัฐสภาทั่วไปก็ออกใช้ในวันที่ ๓ ยกมือเอาหรือไม่เอา กลับมาบอกว่าต้องรอไว้
 พิจารณาก่อนนะ เพราะว่าความคิดเห็นยังไม่มา ตกลงก็กลายเป็นเราที่ท่า
 เหมือนกับไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญที่ต้องฟังความคิดเห็นของ
 ประชาชนเป็นสำคัญ ฉะนั้นกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นก็จะน้อยใจด้วยออกสำห
 ไปต่างวันแทบตายส่งมา เขาก็ยกจบไปแล้ว เขากลับบ้านนอนหมดแล้ว อันนี้ก็นำ
 คิดครับ เพราะฉะนั้นกระผมกราบเรียนถามว่าจะเป็นไปได้ไหมว่า ๑. วันที่ ๑๓
 พฤษภาคม ถึง ๓๐ พฤษภาคม ก่อนที่จะปิดค่าแปรญัตติว่าหมดแล้วให้ไปส่งวนนี้
 เราเลื่อนออกมาเสียมาให้มันเหลือหลัง ๙ มิถุนายน หรือถ้ากลัวจะไม่ทันจะเข้า
 เราก่อน ๙ มิถุนายน เข้าไปอีก เข้าไปก่อนที่จะปิดการอภิปรายแปรญัตติ
 เพราะตรงนั้นต้องได้ข้อมูล แต่กรรมาธิการยกว้างๆ ที่จะนับนั้นทำหน้าที่จะ
 ตอบสมาชิกที่มาแปรญัตติแล้วส่งวนนี้จะต้องมีข้อมูล แล้วข้อมูลนี้ต้องตรงกับ
 ประชาพิจารณ์ ต้องตรงกับความคิดเห็นของประชาชนที่เราต้องรับฟัง และที่จะ
 ส่งมา ~~ยัง~~ สสร. หรือที่เราเก็บมาได้จากกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็น
 เพราะฉะนั้นตรงนั้นละครับดูแล้วมันสะดุดขอบกล กระทบก็กราบเรียนเป็นข้อสังเกต
 ว่าวันที่ ๙ มิถุนายน ถ้าเผื่อว่ามีข่าวไปจะร่นมาก่อนได้ไหมครับ แต่มันก็น่าคิด
 ถ้าร่นมาก่อนเราจะต้องมีข้อมูลขึ้นละครับ สมมติว่าวันประมาณวันที่ ๑๐ พฤษภาคม
 ก่อนที่จะให้มีการแปรญัตติจนจบ กรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นต้องรวบรวม
 ข้อมูลมาให้หมดส่งกรรมาธิการยกว้างๆ แล้วกรรมาธิการยกว้างๆ เอาจวั
 ขี้แจงต่อสมาชิกระหว่างแปรญัตติ ถ้าอย่างนี้ก็จะถูกต้อง แต่มันจะดูเป็นว่าเวลา
 ที่รับฟังความคิดเห็นประชาชนมันจะน้อยลงไปหน่อยไหม ถ้าเราจะถือว่า
 ไม่เป็นไรหรือความคิดเห็นประชาชนเปิดอีก ๑๐ ปีมันก็เปลี่ยนไป เรื่อยเราก็
 ฟังไม่รู้จักยุค ฉะนั้นเอาแค่นี้ก็พอแล้วก่อนที่จะหมดเวลาอภิปราย หมดเวลา
 แปรญัตติ ตรงนั้นรับฟังความคิดเห็นเป็นอันยุติ ต่อไปไม่ฟังแล้ว กรรมาธิการ
 ยกว้างๆ จะได้นำเสนอที่ประชุม สสร. แล้วก็แปรญัตติแล้วก็มาสู้กันในสภา สสร.
 อย่างนี้ก็จะตรงตามรัฐธรรมนูญที่เราวางไปโดยฟังความคิดเห็นของประชาชน
 เป็นสำคัญ มิฉะนั้นจะกลายเป็น ๑๓ - ๓๐ เราฟังความคิดเห็นของ

กรรมมาธิการยกร่างฯ เป็นสำคัญ เราพูดไปกรรมมาธิการยกร่างฯ บอกไม่เอา
 คุณส่งวนมาไม่เห็นว่าชกมือไม่ให้ก็จบตรงนั้น แต่พอจบตรงนั้น ๙ มิถุนายน
 โพล์มานี้โง่ละประชาชนเขาเห็นอย่างนี้ เห็นอย่างนี้ ~~ก็~~ สสร. จังหวัด
 นั้นจังหวัดนั้นพูดไป คุณไปยืนตามความเห็นของคุณตอนนั้นมีปัญหา สสร. ต้องมา
 ตัดสินอีก ระหว่างที่กรรมมาธิการยกร่างฯ พิจารณาไปตรวจก่อนนั้นจบไปแล้ว
 ถือเป็นเด็ดขาดใหม่ หรือว่าจะฟังความคิดเห็นประชาชนที่กรรมมาธิการยกร่างฯ
 ความคิดเห็นส่งมายังกรรมมาธิการยกร่างฯ วันที่ ๙ ซึ่งมาทีหลัง เพราะฉะนั้น

อันนี้กระผมทราบ เรือนเป็นข้อสังเกตว่าจะปรับได้ไหมครับ ให้มันตรงกับ
 รัฐธรรมนูญเสีย คือรับฟังความคิดเห็นประชาชนเป็นสำคัญแล้วหยุด หยุดแล้ว
~~ตอน~~นี้กรรมมาธิการยกร่างฯ ก็นำเข้า ~~สภา~~ มาอภิปรายแปรญัตติกันจบ
 มันจะได้จบจริง ๆ มิฉะนั้นมันกลับไปกลับมาแล้วไม่ตรงรัฐธรรมนูญทีเดียว

เราไปพิจารณากันเองก่อนจะมาฟังความคิดเห็นกรรมการ เราฟังความ
 คิดเห็นที่พวกเราตั้งกันเองด้วยเป็นศักดิ์ศรี เป็นหลักฐานในสภาอยู่ แล้วเรา
 ก็ไม่รับฟัง แล้วพวกนั้นก็อาจจะพูดได้อุดสำหรัรับฟังความคิดเห็นประชาชน
 อุดสำหรัฟังประชาพิจารณ์มา แล้วทำไปคุณไปตัดสินกันหมดแล้วจบไปแล้ว แล้ว
 พวกผมมา เสนอออก ๆ อันนี้ทราบ เรือนเป็นข้อสังเกตนะครับ ขอพระคุณครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : กรรมมาธิการชี้แจงได้ไหมครับ

เชิญครับ

ศาสตราจารย์บรรลือ อูวรรณโณ (กรรมมาธิการ) :

ท่านประธานครับ กระผมขออนุญาตทราบความเห็นส่วนตัวนะครับ ซึ่งจะ
 ต้องรับข้อเสนองของท่านสมาชิก ท่านศาสตราจารย์ธรรมบุญไปหาหรือใน
 กรรมมาธิการอีกครั้งหนึ่ง แต่ว่าข้อสังเกตนั้นเป็นข้อสังเกตที่น่าพิจารณา ใน
 เอกสารหน้า ๒ ระบุว่า วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมมาธิการยกร่างฯ
 พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ แล้วก็เสนอให้ท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 ดำเนินการ ตรงนี้ครับในทางปฏิบัตินั้นเมื่อท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญได้รับ
 ร่างรัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งฉบับ ก็จะส่งให้ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้ง
 ๙๔ ท่าน นำไปพิจารณา นั้นหนทางหนึ่ง

ทางที่ ๒ ร่างรัฐธรรมนูญที่ว่ามันซึ่งเป็นขอร่างฯ ก็อาจจะนำไปปรับปรุงความคิดเห็นทั้งร่างฯ จากประชาชนอีก ทั้งนี้ท่านสมาชิกเองในวิธีทำงานที่อยู่ข้อ ๒.๒ ก็บอกว่าอาจจะแปรญัตติได้ตั้งแต่วันที่ ๖ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ แล้วที่วันที่ ๒๓ - ๓๐ คณะกรรมาธิการจะเชิญท่านสมาชิกที่แปรญัตติมาชี้แจงก่อนวันที่ ๙ ก็จะเป็นวันที่คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์กลางส่งความคิดเห็นที่ประมวลสรุปมาแล้วมาให้คณะกรรมการขอร่างฯ ตรงนี้ข้อสังเกตของท่านศาสตราจารย์ธรรมนุก็น่าสนใจ แทนที่จะเป็นวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ จะเป็นไปได้หรือไม่อย่างไร ผมคิดดั่ง ๆ ท่านประธานครับ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่ท่านประธานคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์คือศาสตราจารย์อมร เสนอ เขยิบมาเป็นวันที่ ๒๓ พฤษภาคมเสีย ถ้าตรงนั้นในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม กรรมาธิการขอร่างฯ ก็ได้ทั้งข้อคิดของประชาชนและเชิญท่านสมาชิกมาพิจารณาแปรญัตติไปในเวลาเดียวกัน ซึ่งก็แน่นอนครับ ท่านประธานก็ทำให้เวลาเร็วขึ้นอีก ๒ สัปดาห์ แล้วก็จะมีความให้พิจารณาขอร่างฯ ทั้งร่างฯ กันจริง ๆ ตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคมถึงวันที่ ๒๓ พฤษภาคมเท่านั้น ๓ สัปดาห์ จะเพียงพอหรือไม่อย่างไร แต่อย่างไรก็ตามผมกราบเรียนว่า ระหว่างแปรญัตติตามหลักนั้นคณะกรรมการไม่ถูกต้องสักทีที่จะเปลี่ยนแปลงตามความคิดเห็นที่จะเข้ามา นั่นข้อ ๑ ข้อ ๒ คณะกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นและคณะกรรมการวิชาการข้อมูลและศึกษาแนวทางการขอร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญก็มีสิทธิที่จะเสนอให้คณะกรรมการขอร่างฯ ปรับปรุงได้อีก กราบเรียนก็คือว่าตรงนี้ก็คือการขยับชั้นตอนขึ้นมาเร็ววันหนึ่งแต่ว่าการรับฟังก็ยังทำได้ แล้วคณะกรรมการเองก็ยังมีสิทธิที่จะแก้ร่างฯ ไปเรื่อย ๆ จากกรรมาธิการรับฟังได้

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เชิญอาจารย์ธรรมนุก มงคล ครับ

นายธรรมนุก มงคล : กราบเรียนท่านประธานครับ กระผม

ธรรมนุก มงคล สสร. จังหวัดระนอง ผมว่าความสับสนเรื่องเวลาเกิดขึ้นเนื่องจากมันเป็นเอกสารลักษณะอย่างนี้ ผมว่าเพื่อจะให้มันง่ายขึ้นน่าจะทำเป็นบาร์ ชาร์ต (Bar chart) ให้เห็นตรงกับแอกติวิตี้ (Activity) ต่าง ๆ แล้วก็ความสัมพันธ์ระหว่างแอกติวิตี้ต่าง ๆ จะเห็นชัดเลยว่าเมื่อไรมันแลพ (Lap) กัน จะได้ว่าแอกติวิตี้มันเกิดล้าหน้าแอกติวิตี้หนึ่ง ที่จริงผมว่าแอกติวิตี้ทั้งหมดเรามีมากเหลือเกิน มีตั้ง ๕ กรรมาธิการด้วยกัน ที่จริงตัวผมเองเคยเสนอว่าจะรับอาสาทำแอกติวิตี้ทั้งหมดให้สภาฯฯ นี้รวมทั้งแม้กระทั่งว่า

จะให้ลายบนจอตรงนี้ก็ได้อะมีคนที่จะทำให้ ก็ขอทราบเรียนว่าน่าจะต้องทำเป็น
โพล ชาร์ท (Flow chart) เห็นแอดคิตวีตต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่าง
แอดคิตวีตต่าง ๆ จะเห็นชัดเลยว่าอันไหนมาก่อน อันไหนมาหลัง อะไรต้อง
ปรับแก้ต่าง ๆ ผมก็ตั้งข้อสังเกตไว้แค่นี้เอง ขอขอบคุณครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : อาจารย์แก้วสรรครับ

นายแก้วสรร อติโพธิ : เรียนท่านประธาน ผมว่าเรื่องการทำ
กรอบจะเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ก็ยุติไปแล้ว เรื่อง ~~การพิจารณาวิสามัญ~~
เป็น ~~การพิจารณาวิสามัญ~~ ไปแล้วเป็นการขยาย หรือในเรื่องที่ท่านศาสตราจารย์ธรรมยุก
ผมคิดว่าประเด็นนี้สำคัญมาก เพราะข้างนอกเขาก็ถามมาเหมือนกัน เพราะฉะนั้น
ถ้าเราทำอย่างที่ท่านอาจารย์บรรศักดิ์เสนอเราควรประชาสัมพันธ์ไปให้เสร็จ
ในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม เพราะฉะนั้นวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ก็หมายความว่าคอมเม้นท์
(Comment) ทั้งจาก สสร. ด้วยกันเอง ทั้งจากผู้คนข้างนอกก็ตีมันเข้ากันอยู่ใน
ยกร่างฯ นะครับ โอ.เค. อันนี้ผมเห็นด้วย -----

ที่นี้ปัญหาก็คือว่า อันที่จริงแล้วคงต้องฝากกรรมการยกย่องฯ ไปพิจารณาตรงนี้ให้ดีกว่า ในที่เขียนไว้เนี่ย เหมือนกับว่ากรรมการยกย่องฯ เป็นตัวตั้งไว้แล้วว่า ร่างอย่างนี้ ก็นั้นพอ สสร. คอมเมนต์ ในนั้นเขียนว่า หากสมาชิกสภาฯ ยังไม่พอใจ ถ้าพอใจก็ไม่ต้องอภิปราย ถ้าไม่พอใจก็ส่งวนไว้ โดยนัยเดียวกัน ผมว่าผลจากประชาพิจารณ์ สมมุติว่าเป็นกลุ่มสภากายความเข้ามา ผมคิดว่าความเห็นของเขา เขาไม่ได้มีตัวตนอยู่ในสภา แต่เราให้สิทธิ์เขาที่จะคอมเมนต์มา เพราะฉะนั้นถามว่าใครจะเป็นคนดีเฟนด์ (Defend) ให้เข้า ใครเป็นคนเจรจา กับกรรมการยกย่องฯ เพราะฉะนั้นในกรณีนี้ผมคิดว่า เมื่อปรากฏข้อวิพากษ์จากวงประชาพิจารณ์ที่สรุปโดยประธานกรรมการเข้ามาแล้ว เขาควรจะมีสิทธิ์วิ่งเข้ามาในสภานี้ กรรมการยกย่องฯ ควรจะอภิปรายหรือชี้แจงแล้วว่า ต่อความเห็นของสภากายความนั้น กรรมการยกย่องฯ มีคำอธิบายอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่ ก็ให้ปรากฏกันในสภา แต่ถ้าถึงขนาดให้กรรมการยกย่องฯ ปรับ ฟัง สสร. ปรับตาม สสร. หรือฟังประชาพิจารณ์เราก็ปรับตาม ตรงนี้ ผมกลัวว่าจะยุ่ง ฉะนั้นบรรดาคอมเมนต์ต่าง ๆ ทั้งจาก สสร. กิติ์ ทั้งจากวงนอกกิติ์ ให้มันไหลเข้ามา แล้วกรรมการยกย่องฯ ก็ช่วยย่อย ช่วยชี้ปัญหาให้ชัดเจน เห็นอย่างไรกับคอมเมนต์ของสภากายฯ แล้วก็เอาเข้าสภา ตรงนี้ก็จะเป็นอย่างที่ท่านประธานกรรมการว่า ว่าร่างฯ จริง ๆ มันจะไปสมบูรณ์ที่สุดตรงช่วงปลายนั้น แล้วเราจะเปิดรับความเห็นต่าง ๆ ฉะนั้นผมจึงขอเขียนตรงนี้ว่ารันขึ้นไปดีแล้ว แล้วก็ควรจะให้ความเห็นจากประชาพิจารณ์ มีโอกาสเข้ามาในสภาโดยกว้าง แล้วย้ายที่สุด การประชาพิจารณ์ผมว่าต้องเข้าใจหมายความว่าเรามีตัวตั้ง แล้วให้เขาวิพากษ์หลักการนี้ หรือมาตรานี้ว่าอย่างไร ทั้งนี้ถ้าเราให้เวลาเขา ผมดูตรงนี้ก็ ๑๖ ถ้าขึ้นไป ๒๓ แล้วเวลาประมาณ ๒ อาทิตย์ ๒ อาทิตย์ที่กลุ่มความเห็นต่าง ๆ ในประเทศจะรวมตัวกันให้คำวิพากษ์วิจารณ์ เขาต้องเสียเวลาศึกษาอยู่พอสมควร แต่เมื่อมีความจำเป็นต้องให้เขาประชาพิจารณ์กันใน ๒ อาทิตย์ นี้ เป็นไปได้หรือไม่ว่า ในระหว่างที่เรายกย่องฯ ไปเรื่อย ๆ ก็มีรายงานความคืบหน้ามา มาตราไหน อะไรเป็นอย่างไร ตรงนี้ก็เป็นที่หน้าของกรรมการรับฟัง จะช่วยสื่อสารกลับไปยังกลุ่มความเห็นต่าง ๆ ให้เขาได้ศึกษาล่วงหน้า เพื่อจะได้เริ่มเข้าสู่ประชาพิจารณ์โดยสมบูรณ์ด้วยขอพระคุณครับ

ประธานสภาฯ รัฐธรรมนูญ : เชิญคุณธีรศักดิ์ เดี่ยวถัดไป
ท่านอาจารย์ชงทอง

นายธีรศักดิ์ กีฬา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม
 ธีรศักดิ์ กีฬา ผมรู้สึกสับสนนิดหนึ่ง ผมอยู่ต่างจังหวัด ก็ต้องรับฟังมาทั้งหมด
 ไม่ใช่หรือ ผมต้องรับฟังมาทั้งหมด ที่นี้อยู่ฝ่ายรับฟังด้วย ทางท่านกรรมาธิการ
 ยกร่างฯ อาจจะได้ประเด็นไหนก็รวบรวมทั้งหมดส่งให้ท่านตามกำหนด
 ระยะนั้นคือท่านยกร่างฯ ท่านทำแผนงานมานี้ ผมเข้าใจกรอบของท่านต้อง
 รับให้อยู่แล้ว ส่วนรับฟังนั้นคงต้องรับฟังมา ถ้าพูดง่าย ๆ ก็คง ๓๖๐ องศา
 จะมาแยกหมู่ให้ท่านอีกเรื่องหนึ่ง ท่านต้องการตัวไหนก็เอาตัวนั้นให้ใช้หมดครับ
 ขอขอบคุณครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านธีรศักดิ์เข้าใจถูกแล้วว่า
 เราในฐานะ ~~สภา~~ สสร. ที่เป็นต่างจังหวัด ประชาชนเขาเสนอความเห็น
 อะไรเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญมา เรารับมาทั้งหมดได้อยู่แล้ว แล้วก็เอาเข้ามาให้
 ส่วนกลาง นั่นคือหน้าที่หลักของเรา หน้าที่พิเศษก็บ่งบอกว่า คณะกรรมาธิการยกร่างฯ
 ได้สรุปข้อหลักการบางอย่างออกมาแล้ว ตรงนี้ต้องการให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์
 เพราะเขาเห็นร่างฯ ขึ้นมาแล้ว เค้าโคจรขึ้นมาแล้ว ยังไม่ทันเห็นร่างฯ เห็นเป็น
 เค้าโคจรขึ้นมา -----

แล้วก็เห็นความคิดเห็นของพวกเราได้อภิปราย เขาจะได้เอาเฉพาะเรื่องนี้ที่เขา
เดิมที่ไม่ได้สนใจมาก่อน อาจจะสนใจก็เพิ่มเติมเข้ามาอีกตอนหลังเป็นหมวด ๆ
ไปที่ทางคณะกรรมการได้ทำเค้าโครงได้เสร็จขึ้นมาแล้ว ขอเรียนให้เพื่อน
~~ผู้รัก~~ สสร. ว่าไม่ใช่ต้องรอให้ทางยกร่างฯ ส่งประเด็นมา แล้วเราจะถาม
เฉพาะประเด็นนั้น ถามคณะกรรมการเมืองอะไรทั้งหมด ตั้งแต่การปฏิบัติ
ราชการแผ่นดินของนายอำเภอ ผู้ว่าฯ อะไรพวกนี้มีความเห็นอะไรก็ส่งเข้ามา
แล้วทางคณะกรรมการรับฟังข่าวสารก็จะแยกหมวดแยกหมู่ป้อนไปที่คณะยกร่างฯ
อีกทีหนึ่ง คณะยกร่างฯ เมื่อเห็นแล้ว ส่วนหนึ่งก็เห็นแล้ว ส่วนหนึ่งก็เห็นมาก่อน
ยกขึ้นมาเอามาให้เรา โดยอยากให้ราษฎรเห็น เราก็อาใจไปให้ท่านเห็นอีกนะครับ
มันเป็นลักษณะอย่างนี้ทั้งไปทั้งมาทั้งกลับสรวัดรับ เรารับหมดแล้วไม่จำเป็น
จะต้องรอให้ได้ปึกนี้ปึกนั้นนะครับ จะได้เข้าใจกัน บังเอิญว่าที่ทางท่านกรรมาธิการ
ยกร่างฯ แบ่งหมวดให้เรา เพื่อจะได้ให้ความคิดเห็นเบื้องต้นในเรื่องกรอบ
ในเรื่องเค้าโครง เราจะได้ส่งมอบให้ทางพวกเราไปอีก เป็นกรณีพิเศษที่จะเป็น
รูปร่าง แต่ทั่วไปนั้น เราต้องรับผลอยู่แล้ว ท่านชีวิตักดีจะได้สบายใจนะครับ
ท่านชงทอง เต็มที่ท่านโศกสลดไปครับ

รองศาสตราจารย์ชงทอง จันทรางศุ : กราบเรียนท่านประธาน
สภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ กระผม ชงทอง จันทรางศุ ขออนุญาตเรียนอภิปราย
เพิ่มเติมในประเด็นเรื่องกรอบและรายละเอียดของเนื้อหาการปฏิบัติตามกรอบ
ตามช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เพื่อชั่งชั่งความเข้าใจในระหว่างเพื่อนสมาชิก
สภาร่างรัฐธรรมนูญและตัวกระผมเองด้วย จะได้มีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน
และจะได้ร่วมกันปฏิบัติภารกิจอันสำคัญภายในระยะเวลาที่มีอยู่จำกัดของเราดังนี้
ตามที่เพื่อนสมาชิกที่เพิ่งอภิปรายเสร็จส่งลงไปคุณฉวีศักดิ์ปรารภสอบถาม เรื่อง
กระบวนการการรับฟังว่ามั่นคงขนานกันกับการจัดทำรัฐธรรมนูญอย่างไรนั้น
ตามความเข้าใจของผมแล้วศึกษาประกอบกันกับกรอบที่คณะกรรมการยกร่างฯ
เสนอนั้น ในเบื้องต้นนั้นการทำกรอบความคิดต่าง ๆ นั้นก็เพื่อจัดกลุ่มความคิด
เป็นหมวดเป็นหมู่ประกอบกันกับการรับฟังจากประชาชนทั่วทั้งประเทศ โดยผ่าน
องค์กรที่เรามีคณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดต่าง ๆ อยู่บ้าง คณะกรรมการ
รับฟังความเห็นในส่วนกลางบ้าง การให้ความคิดความเห็นเหล่านั้น ถ้าหากว่าจะมี
มาโดยลำดับอย่างไรตามกรอบตามข้อ แม้ไม่ตรงกับช่วงระยะเวลาที่เรากำหนด
ไว้ตามกรอบความคิด เช่นเรายังไม่ทันเสนอกรอบ แต่ประชาชนเสนอความคิด
เรื่องนั้นมาก่อน ก็ใช้ว่าเราจะปฏิเสธ เราก็เก็บความคิดเห็นเหล่านั้นประมวลไว้จัด

เป็นกลุ่มเป็นก้อนให้ลงกับกรอบเมื่อเราถึงเวลาแล้ว และเมื่อประมาณการรับฟังในช่วงแรกผ่านไปแล้วประมาณเดือนเมษายน เราก็นำเอามายกร่างๆ ในรูปแบบที่มีการขยายคณะกรรมการให้มีความที่กว้างขวางขึ้น จากนั้นไปตรงท้ายที่เรากำลังอภิปรายกันอยู่ตรงนี้ คือช่วงประมาณเดือนพฤษภาคม ตอนนั้นหมายความว่าเรามีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้ว เป็นร่างๆ ที่เสร็จบริบูรณ์มีถ้อยคำเป็นมาตรา เรียงลำดับกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผมเห็นด้วยกับที่ท่านกรรมการได้กรุณารับข้อสังเกตของเพื่อนสมาชิก ท่านศาสตราจารย์ธรรมนุญ ลัดพลี ในเรื่องการปรับระยะเวลารับฟังประชาพิจารณ์เพิ่มขึ้น ตรงนั้นคงเป็นการรับฟังอีกกรอบหนึ่งที่แตกต่างกันกับรับฟังในช่วงแรก รับฟังในช่วงแรกนั้นเป็นการรับฟังในเชิงที่เปิดกว้างในทางเลือกต่าง ๆ แต่หลังจากที่ผ่านกระบวนการยกร่างฯ ไปแล้ว ตรงนี้ต้องเห็นชัดแล้วว่า ทางเลือกของประชาชนส่วนใหญ่ กระแสส่วนใหญ่เป็นอย่างไร และเรา ร่างรัฐธรรมนูญนั้นตามกระแสนั้นหากมีความผิดพลาดบกพร่องในเรื่องถ้อยคำ อาจจะแก้ไขทั้งดวงดิ่งอะไรก็ได้แต่ตรงนี้ก็เป็นการรับฟังอีกครั้งหนึ่งในเดือนพฤษภาคมที่เรียกว่าประชาพิจารณ์ ถ้าแยก ๆ กันกับคำว่ารับฟังในช่วงแรก ใช้คำว่าประชาพิจารณ์ในภาพรวมของรัฐธรรมนูญดังที่ในเอกสารของคณะกรรมการยกร่างฯ นั้นกรุณาขีดเส้นใต้ไว้ ตรงนี้ก็เห็นชัดเจนว่า มันจะเหลือประเด็นหลัก ๆ อยู่เพียงไม่กี่ประเด็นเท่านั้น

เพราะประเด็นที่เป็นประเด็นในเบื้องต้นนั้นได้มีการรับฟังมาโดยลำดับหลายเดือน ก่อนหน้านั้นแล้ว ประชาพิจารณ์ครั้งนี้เป็นการดูภาพรวมของรัฐธรรมณูญา ที่เขียนเข้ามาเสร็จเรียบร้อยแล้วมันมีอะไรที่ยังไม่จุใจ ยังขาดยังต้องเติมกัน อยู่บ้าง การรับฟังตรงนี้ก็ใช้คำว่า ประชาพิจารณ์ ก็น่าจะถูกต้องสำหรับ ภาพรวมของรัฐธรรมณูญทั้งฉบับ อย่างไรก็ดีในประเด็นการทำงานในช่วงแปรญัตติ ตรงนี้ผมขออนุญาตเรียนหาหรือชักข้อความเข้าใจของตัวเองและเพื่อนสมาชิก ด้วยครับว่า ต้องขอประทานโทษที่เอ่ยนามเพื่อนสมาชิกที่เคารพท่านหนึ่ง ท่านอาจารย์แก้วสรรได้หาหรือวิธีการในการแปรญัตติช่วงนั้นว่า ท่านใดมีส่วนมีเสียง ในการแปรญัตติตรงนั้นบ้าง แน่แน่นอนว่าตามข้อบังคับของการประชุมนั้นสมาชิก สภาร่างรัฐธรรมณูญนั้น เป็นผู้ที่จะอย่างน้อยในเบื้องต้นต้องมีอำนาจหน้าที่ในการ แปรญัตติแล้วก็เข้าไปชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมของคณะกรรมการสมาชิก าร่างฯ เพื่อจะนำข้อสรุปจากการแปรญัตตินั้นเสนอสภาร่างรัฐธรรมณูญเพื่อ พิจารณาเรื่องลำดับรายการต่อไป ถ้าหากว่าข้อแปรญัตติข้อใดที่กรรมการ ไม่เห็นด้วยและสมาชิกที่แปรญัตติอาจจะสงวนความเห็นไว้ก็สงวนไว้ อันนั้นเป็น ระเบียบวิธีปฏิบัติที่เราทำอยู่โดยทั่วไป แต่ประเด็นที่ท่านอาจารย์แก้วสรร เรียน เสนอเมื่อครู่นี้ ผมเห็นว่า เป็นประเด็นที่น่าพิจารณา ในเบื้องต้นก็คือว่าท่านอาจารย์ แก้วสรรบอกว่า ยังมีกลุ่มองค์กร ~~ผู้ที่จะเรียนหา~~ ผู้ที่แสดงความคิดเห็นในเชิง X ประชาพิจารณ์ ในลักษณะที่เป็นการวิจารณ์ในช่วงรัฐธรรมณูญเสร็จกร่างฯ นี้แล้ว นำพิจารณาเหมือนจะมีส่วนมีเสียงเข้ามาในขั้นตอนการแปรญัตติตรงนั้นอย่างไร เมื่อที่ท่านอาจารย์แก้วสรรปรารภไปถึงว่า อาจจะเป็นข้อพิจารณาได้ใหม่ที่จะ ให้มีตัวแทนเข้ามาชี้แจงตรงนี้มาหารือกัน รับฟังความคิดเห็นกับคณะกรรมการ ด้วยความเคารพต่อความคิดเห็นของท่านอาจารย์แก้วสรร ผมเองมีข้อหาหรือและ ข้อที่ยังสงสัย คงจะต้องช่วยกันคิดตรงนี้ต่อไปอีก เบื้องต้นก็คือว่าความคิดเห็นที่จะ มีการเสนอแนะขอแปรญัตตินั้น แน่แน่นอนจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมณูญด้วยกันเองนั้น เป็นไปตามข้อบังคับ แต่ถ้านอกเหนือจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมณูญแล้ว ถามว่า ใครบ้างที่ควรจะได้เข้ามาในห้องประชุมคณะกรรมการ แล้วก็มีมาอภิปราย มาโต้ตอบ มาแสดงหลักการ มาแสดงความคิดเห็นในเชิงซึ่งขอให้กรรมการ พิจารณา ตรงนี้คงจะต้องดูกันด้วยความรอบคอบว่าเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลาย เพียงใดแค่ไหน ถ้าเป็น ๑ คนเราจะยอมรับไหม ถ้าเป็น ๒ คนยอมรับไหม ถ้าเป็นสภา ถ้าเป็นมูลนิธิเราจะรับไหม ถ้ามา ๕ คนไม่เป็นไร ถ้ามา ๕๐๐ คน จะเป็นอย่างไร ตรงนี้ไม่ได้หมายถึงว่าตัวบุคคล ๕๐๐ องค์กร ถ้ามา ๕ องค์กร ไม่เป็นไร รับได้ ๕๐๐ องค์กร ๕๐๐ องค์กร เราใช้เวลาในการแปรญัตติตรงนี้

เพียงใดแค่ไหน ก็อยู่ที่กรอบเวลาของเราด้วยครับว่าเราเอื้อไปถึงไหนแค่ไหน หรือว่าเรามีกลไกอื่น เราเชื่อหรือไม่ว่าสมาชิกสภาวาระรัฐธรรมนูญของเรานั้นไม่ห่างเหินจากกระแสความคิดความต้องการของพี่น้องประชาชน ประชาชนนั้นมีสายสัมพันธ์ มีความเกี่ยวข้องยึดโยงกันกับสมาชิกสภาวาระรัฐธรรมนูญซึ่งสามารถเสนอแก้ไขแปรญัตติในรายละเอียดของมาตราต่าง ๆ ได้ ในขณะที่เดียวกันแม้สมาชิกสภาวาระฯ ไม่เสนอ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้นเองผมเชื่อว่าก็คงจะอยู่ในฐานะซึ่งต้องเอาหุติดินอยู่เสมอ เอาใจแนบอยู่กับใจของประชาชน อยู่เสมอว่า กระแสความต้องการของประชาชนในเวลานั้นเป็นอย่างไร ถ้าเป็นประเด็นหลักประเด็นสำคัญที่เกรงกันว่าจะตกจะหล่นไปจากภาวพิจารณาของที่ประชุมแปรญัตติตรงนั้น ผมคิดว่าอาจจะไม่ต้องวิตกมากเท่าไรนัก เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราคงหลักการในเรื่องกรอบเวลาตรงนี้ไว้ และในรายละเอียดการแปรญัตติตรงนั้นได้ปฏิบัติกันตามระเบียบข้อบังคับ แล้วก็ผมคิดว่าเราคงจะสามารถรักษากำหนดระยะเวลาการทำงานของเราได้ภายในกำหนดระยะเวลา ๒๕๐ วันแล้วก็ทำรัฐธรรมนูญเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาโดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญครับ

ประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ : ผมรบกวนท่านศาสตราจารย์อมร หน่อชนะครับ คือเนื่องจากมีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งได้ตั้งขึ้นมาว่าระยะเวลาช่วงวันที่ ๕ มิถุนายน ที่คณะของท่านได้รวบรวมประชาพิจารณ์ส่งขึ้นไปที่กรรมาธิการยกร่างฯ เป็นช่วงที่เลยจากที่คณะกรรมาธิการยกร่างฯ รับค่าแปรญัตติถึงตอนนั้นเมื่อเลยไปแล้ว ต่อมามารับฟังข้อสรุปประชาพิจารณ์ไป ถ้าเกิดมีข้อเปลี่ยนแปลง คนที่เสนอแปรญัตติผ่านไปแล้วจะทำอย่างไร ก็เลยมีการหารือกันในที่ประชุมในช่วงหนึ่งว่า ทั้งกรรมาธิการเองก็เห็นด้วยว่าถ้า เป็นไปได้ให้หมดคณะของท่านจะเลื่อนเวลาการสรุปจากวันที่ ๕ ขึ้นไปอยู่ที่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ช่วงแปรญัตติ ช่วงนั้นข้อสรุปของท่านก็เป็นข้อคิดในการประกอบการแปรญัตติเหมือนกัน จะได้ไปเสียทีเดียว ถ้าไปอย่างนั้นได้ทำให้เวลาของเราเลื่อนเร็วขึ้นมาอีกถึง ๒ อาทิตย์จากคำชี้แจงของท่านกรรมาธิการ ท่านประธานกรรมาธิการลองพิจารณาดูอีกครั้งว่าเป็นไปได้ไหมที่เขาถามขึ้นมา ถ้าท่านพร้อมก็เชิญชี้แจงครับ ยังไม่พร้อมไม่เป็นไร

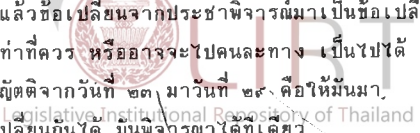
ศาสตราจารย์อมร รัชกาลสัตรี : พร้อมครับ

ประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ : พร้อมเชิญครับ

ศาสตราจารย์อมร วิชาลัยย์ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม
 ออมร วิชาลัยย์ ที่หาเวลานั้นก็คือจะเลื่อนวันที่ ๙ เข้ามาอีกหรือไม่มีนั้น ในเมื่อ
 ร่างรัฐธรรมนูญที่ว่าจะวางร่างร่างฯ แรกเสร็จนั้นคือวันที่ ๒ พฤษภาคม แล้วจะต้องมี
 การทำประชามติ หรือควรจะมีการประชามติกันอย่างกว้างขวาง
 เวลาเดือนหนึ่งกับ ๙ วันหรือเดือนหนึ่งกับ ๑ สัปดาห์น้อยมากอยู่แล้ว เพราะว่า
 ผมขอเรียนคงจะพูดสะท้อนปัญหาของท่าน สสร. ต่างจังหวัดได้ สมมติว่าเรา
 มีร่างฯ แรกทั้งตัว วันที่ ๒ พฤษภาคม กว่าจะถึงมือเขาก็ ๖ - ๗ กว่าที่เราจะมา
 สรุปรุประเด็น ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขในตัวรัฐธรรมนูญ มันจะเสร็จสัก
 วันที่เท่าไร แล้วเขาจะนัดประชุมกรรมาธิการวิสามัญจังหวัดของเขา แล้วก็ออกไป
 ไปสอบถามประชาชนเมื่อไร ผมนึกว่าดังมาก คงไม่น่าจะต้องมาลดตรงนี้
 แต่ว่าเราจะทยอยส่งคณะกรรมการรับฟัง คิดว่าจะทยอยส่งความเห็นเป็น
 ระยะ ๆ มา เพราะฉะนั้นในหมวดต้น ๆ ของมันจะต้องส่งก่อน มาตราท้าย ๆ
 ก็ทยอยส่งทีหลัง ซึ่งอันนี้ก็รับกับข้อความในประโยคสุดท้าย ประโยคสุดท้าย
 ที่บอกว่ากรรมาธิการรับฟัง และคณะกรรมการวิชาการอาจเสนอข้อมูลมาได้
 ตลอดเวลา คือจะไปอยู่ในช่วงนั้น คือคุยกันที่สาร พุดง่าย ๆ คือการวางช่วงเวลา X
 จะทำงาน เพราะฉะนั้นผมนึกว่าวันที่ ๙ ขึ้นไว้เถอะไม่เสียหายครับ ก็คงจะ
 ทำอย่างนั้น และเมื่อท่านประธานเปิดโอกาสแล้ว ผมขอเสนอตามแนวที่ท่าน
 ประธานอานันท์ ประธานกรรมาธิการยกร่างฯ เสนอว่า จะขยายจำนวนสมาชิก
 ของกรรมาธิการยกร่างฯ นั้น ในเมื่อกรรมาธิการยกร่างฯ นั้นได้ตกลงแต่งตั้งไป
 จากสภานี้ กระผมก็เลยขอเสนอว่า ให้เพิ่มอีก ๗ คนเป็น ๒๘ คน ท่านผู้ใด
 สนับสนุนก็กรุณายกมือด้วย แล้วก็จะได้หาข้อสมมติกันว่าใครสนใจจะอยู่
 ในกรรมาธิการยกร่างฯ ก็ได้เสนอตัว แล้วถ้าเกิน ๗ คนก็คงจะต้องลงคะแนน
 กัน ถูกไหมครับ มีวิธีการอย่างนั้นใช่ไหมครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เอาไว้อาทิตย์หน้า แล้วช่วงนี้ไป
 เราค่อยหารือกันก็แล้วกันว่าจะเอากี่คน เอาใครบ้าง ตอนนั้นเราค่อยพูดถึงกัน
 ตอนนั้นยังพอทำงานกันไหวอยู่ ขอขอบคุณท่านอาจารย์ครับ

ผมปรึกษาหน่อยเดียวครับ ถ้าข้อท้วงติงของท่านชวรมณูมีเหตุผลในแง่
 ที่ว่ามันจะล่วงเลยเวลาการแปรญัตติ แล้วข้อเปลี่ยนจากประชามติมาเป็นข้อเปลี่ยน
 การแปรญัตติก็อาจจะไม่สมประโยชน์เท่าที่ควร หรืออาจจะไปคนละทาง เป็นไปได้
 ไหมว่า ถ้าจะเลื่อนการขึ้นแจ้งการแปรญัตติจากวันที่ ๒๓ มาวันที่ ๒๙ คือให้มีมา
 สอดคล้องกัน เพื่อไม่ให้มันมีอะไรมาเปลี่ยนกันได้ มันพอจะทำได้ทีเดียว

วิจิตร ๒๕๕๐

ท่านอาจารย์บรรศักดิ์นี่ก็ออกใหม่ครับว่า เพื่อการพิจารณา ๒ ฝ่าย ฝ่ายประชาธิปไตย กับฝ่ายสมาชิก อันนี้ถือว่าทั้ง ๒ ฝ่ายกำลังต้องการเปลี่ยนแปลง คือการแปรญัตติ เพราะฉะนั้นส่วนหนึ่งก็เปลี่ยนแปลงจากการแปรญัตติของสมาชิก อีกส่วนหนึ่งก็เปลี่ยนแปลงจากได้ฟังมาจากประชาชน เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ถ้ามาพิจารณาพร้อมกัน มันก็จะได้ไม่ลึกสั้นหรือว่าไม่เสียโอกาสซึ่งกันและกัน ถ้าเราจะรันจากวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ มาเป็นวันที่ ๙ เพราะท่านอาจารย์ขอระบุว่า เลื่อนจากวันที่ ๙ ขึ้นไปไม่ไหวแล้ว ถ้าอย่างนั้นเราก็เลื่อนการแปรญัตติลงมาหา ก็ลองทบทวนดูอีกนิดหนึ่งนะครับ เพราะข้อกังวลของท่านศาสตราจารย์ธรรมนุก็นำรับฟังอยู่ที่เดียว ท่านอาจารย์ แก้วสรรคร์ชัย

- ๘๓/๑

นายแก้วสรร อติโพธิ : เป็นอย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านประธานครับ
 คือที่ผมพูดถึงเจ้าของความเห็นที่เขาอยู่ข้างนอก สภานายความกลุ่มนั้นกลุ่มนั้นก็ตามนี้ X
 ผมไม่ได้คิดว่าจะให้เขาเข้ามาชี้แจงในสภานี้ หรือแม้กระทั่งกรรมาธิการ เขามีลูกทาง
 อยู่แล้ว ก็คือการรวบรวมของฝ่ายกรรมาธิการรับฟัง แต่ปัญหาที่มีอยู่ว่า เราจะปฏิบัติ
 ต่อความคิดเห็นของเขาอย่างไร หรือในแง่บริหารนี้ ๘ มิถุนายน ก็คงทำงานเร็วที่สุดแล้ว
 กว่าเราจะรวบรวมด้วยว่า ภาพรวมที่วิพากษ์กันทั่วประเทศนี้ มาตรานี้ ๆ หลักการนี้มี
 คอมเมนต์อย่างไร ก็คงเลื่อนขึ้นไปไม่ได้ ขณะเดียวกันในปากของพวกเราเอง
 ที่กรรมาธิการวางไว้จะรับว่า ให้เวลาประมาณ ๒ อาทิตย์สำหรับศึกษาและแปรญัตติ X
 แล้วก็มาเจรจากับกรรมาธิการอื่นที่ผมว่าก็สมเหตุผล จะแก้แบบนี้ได้ไหมครับ X
 ว่าไม่ต้องร่นอะไรเลย แต่เราให้สิทธิสำหรับความเห็นของประชาชน ที่เขาสะพรั่ง
 เขามานี้ ว่าในการประชุม ตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ถึง ๓๐ กรกฎาคม นี้ ประเด็นที่
 พิจารณาในที่ประชุมสภาก็คือ ๑. ส่วนที่สมาชิกสงวนคำแปรญัตติไว้ อีกอันหนึ่งก็คือว่า
 หรือประเด็นที่ปรากฏจากคามประชาพิจารณ์ ตามรายงานของคณะกรรมาธิการรับฟัง
 ซึ่งตรงนั้นมันน่าจะมามากมายอะไรก็แล้วแต่ แต่สิ่งที่ผมคิดว่าเป็นการเคารพสิทธิ
 ของผู้ให้ความเห็นก็คือว่า เรามีสิทธิจะไม่เห็นด้วยกับเขา แต่เราต้องให้คำตอบ
 รับฟังมันต้องเข้าหูเข้าสมอง แล้วตอบเขาว่า โอ.เค. สำหรับข้อวิพากษ์ของ
 สภานายความนั้นนี้ คณะกรรมาธิการรับฟังก็รายงานให้สภาทราบ ว่ามาตรานี้
 สภานายเขาว่าอย่างนี้ พวกเราก็ลองวิเคราะห์วิจารณ์กันดูว่า เขามีเหตุผลใหม่
 ถ้าไม่มีเหตุผลอย่างไรเราก็ให้คำตอบเขาไป แค่นี้เกม โดยไม่ต้องเอาเขาเข้ามา
 แล้วก็เป็นการเคารพสิทธิของชาวบ้านเขาด้วย ผมคิดว่า ตรงนี้น่าจะเป็นการปฏิบัติ
 ที่เพียงพอที่จะแสดงถึงความเปิดกว้างของสภา แล้วคณะกรรมาธิการรับฟัง ถ้าเป็น
 ไปได้ตอนรวมมาก็ช่วยกรรมาธิการวิเคราะห์เหตุผลแล้วก็ทางวิพท์ (Shift) หรือคอมเมนต์
 ต่าง ๆ ให้ชัด เพราะฉะนั้นเวลาสภาเราพิจารณาทั้งหมดนี้ มันก็จะมีร่างฯ ของ
 กรรมาธิการยกร่างฯ เป็นตัวตั้งมี สสร. ซึ่งสงวนคำแปรญัตติไว้ แล้วก็คอมเมนต์
 จากข้างนอกเข้ามาและเราก็ว่ากันไป ผมคิดว่าตรงนี้น่าจะเป็นทางที่ทำได้ ถึงแม้
 งานมันจะหนัก แต่มันจะสมประโยชน์อย่างที่เราตั้งใจไว้ว่า ในที่สุดแล้ว ในช่วง
 สุดท้ายนี้ ทุกความเห็นจะได้มีคำตอบ แล้วก็กลับมาเป็นรัฐธรรมนูญของพวกเราทุกคน
 ในที่สุด ขอบพระคุณครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ขออนุญาตท่านสมนิกครับ

ร้อยตรี สมนิก ชูวิเชียร : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม
 Legislative Institutional Repository of Thailand
 ร้อยตรี สมนิก ชูวิเชียร สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จังหวัดเลย กระผมฟังมาตลอด

ก็อยากจะเรียนว่า สิ่งที สสร. จากทุกจังหวัดต้องการก็คือ ประเด็นที่จะไปรับฟังความคิดเห็นจากราษฎร อย่างที่ท่านอาจารย์อมรได้กล่าวไปแล้ว ส่วนว่าคือ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนี้ยังไม่ได้ตอบในเรื่องนี้ สิ่งทีกลัวว่าจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไม่มี ผมก็คิดว่าในช่วงหลังนี้ประชาพิจารณ์อย่างที่ท่านอาจารย์แก้วสรรเสนอมานี้ก็ ผมคิดว่าเป็นการเพียงพอ แล้วก็จะสะดวกแก่ สสร. จากจังหวัดต่าง ๆ ในการทำงานครับ ผมขอเสนอ ขออยากฟังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนี้ตอบว่าจะทำได้หรือไม่ได้ ขอบขอบคุณ

ประธานสภากร่างรัฐธรรมนูญ : เชิญครับ ท่านอาจารย์วรศักดิ์ครับ

ศาสตราจารย์บรรลือศักดิ์ อูวรณโณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผมคิดว่ากำหนดเวลาถ้าคงไว้แบบเดิมก็คงไม่ขัดข้องอะไรนะครับ แล้วก็เติมในเรื่องกัญชาจันทร์ วันอังคารของสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ถึง ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาลงมติ เฉพาะปัญหาที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสวนค่าแปรญัตติ และเติมตรงนั้นครับ หรือที่คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ หรือคณะกรรมการวิชาการข้อมูลและศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเสนอ ที่ต้องขออนุญาตตรงนี้ก็เพราะว่า ด้วยความเป็นห่วงการทำงานว่าจะไม่แล้วเสร็จ ท่านประธานครับ จริง ๆ แล้วท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแต่ละท่านต้องรับฟังองค์กรเหล่านี้อยู่แล้ว และองค์กรเหล่านั้นก็เสนอค่าแปรญัตติที่ท่านสมาชิกได้อยู่แล้วทางที่ ๑ ทางที่ ๒ คณะกรรมาธิการร่างฯ เองคงจะไม่ทำอะไรไปโดยไม่ฟังความคิดเห็น โดยเฉพาะของกลุ่มองค์กรทั้งหลายที่มีการรวมตัวกัน เพราะว่ากลุ่มองค์กรเหล่านั้นจะมีน้ำหนักกว่าการให้ความเห็นเป็นรายบุคคล ตรงนี้ท่านประธานครับ ผมอยากกราบเรียนเน้นไปยังท่านผู้มีเกียรติทางบ้านประชาชนทางบ้านว่า ถ้าจะกรุณาเสนอความคิดเห็นในลักษณะที่เป็นกลุ่มองค์กรหรือกลุ่มบุคคลหรือชมรมหรือสมาคมหรืออะไรก็แล้วแต่ นั้นหนักจะมีมากครับ เวลานั้นในของนกกระจอกของกระผมเอง เอกสารมากจนกระทั่งไม่ทราบว่าจะอ่านอย่างไรจะหมดกองเป็นสอง บางท่านเขียนมา ๓ หน้า บางท่านเขียนมา ๕ หน้า บางท่านเขียนมาเป็นเล่ม เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเป็นองค์กรก็จะมีประสิทธิภาพขึ้น และคณะกรรมการต้องฟังหมด ไม่ว่าจะองค์กรหรือบุคคล แต่ว่าการฟังเป็นองค์กรนั้นง่ายกว่า แล้วก็ติดต่อไปครับท่านประธาน ในช่องทางที่ ๓ อย่างที่ท่านสมาชิกบางท่านเสนอว่า แทนที่จะเอาเฉพาะปัญหาที่ท่านสมาชิกสภาร่างฯ สวนค่าแปรญัตติไว้มาพูดในสภา ก็เอาสิ่งที่คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นประชาพิจารณ์ก็ดี คณะกรรมาธิการวิชาการข้อมูลและศึกษาแนวทางการร่างรัฐธรรมนูญก็ ยกขึ้นเป็นประเด็น ซึ่งอาจจะไม่ได้สอดคล้องกันทีเดียวกับกรรมาธิการร่างฯ มาให้สภาแห่งนี้วินิจฉัยก็ได้ แต่อยากให้มีการกรองเสียก่อนขึ้นหนึ่งท่านประธานครับ กรองโดยท่านสมาชิกเองรับเป็นค่าแปรญัตติของท่านสมาชิกเอง หรือกรองโดยคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นฯ หรือคณะกรรมการวิชาการฯ เสียก่อน เพื่อให้การทำงานของสภานี้ ของที่ประชุมนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสิ่งที่เสนอแก้คงจะตอบคำถามท่านสมาชิกได้หลายท่านนะครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เรื่องกรอบนะครับ จะให้เป็นคนสุดท้าย
 เดี่ยวผมจะได้สรุปให้ เชิญท่านคุณหมอสรวัดนครครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ
 กระผม นายแพทย์ธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง จากจังหวัดกาฬสินธุ์ครับ เท่าที่ผมฟังมา ปัญหา
 เรื่องกรอบเวลา ถ้ามองดูการทำงานแล้ว อันแรกก็คือการรับฟังความคิดเห็นอันนั้นก็ถูก
 ขึ้นต่อไปก็คือมายกร่างฯ อันนั้นก็คือขั้นตอนการทำงานปกติ และก็อย่างที่ท่านธีรศักดิ์
 และท่านประธานได้อธิบายมาตอนนั้นก็ชอบด้วย แต่สิ่งที่ผมจะขอเสนอแนวความคิดเพิ่มมา
 อีกนิดหนึ่งตรงจุดที่ว่า การรับฟังนั้นก็คงจะไม่ต้องผูกขาดอยู่ที่คณะกรรมการกรรมาธิการร่างฯ
 ถ้าดูจากเอกสารหมายเลข ๑ หน้า ๒ จะมีคำพูดตรงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ประเด็น
 ที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคณะรัฐมนตรี รัฐสภา สภาร่างรัฐธรรมนูญ นิจารณาและให้ความ
 เห็นชอบก่อนนำไปรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้นจากประชาชน ประโยคนี้นี้ควรทำให้สมาชิก
 ของเราสับสนและก็เป็นกังวลว่า การที่ยกร่างฯ นั้นไม่สัมพันธ์กับการรับฟังความจริงแล้ว
 อย่างที่ท่านอาจารย์บรรศักดิ์พูดนั้นก็ชอบด้วยความเป็นจริง แต่ประโยคนี้นี้ก่อนนำไปรับฟัง
 ความคิดเห็นเบื้องต้นจากประชาชน จะมีเป็นช่วง ๆ อยู่นะครับ อันนั้นถ้าเป็นไปได้ผมคิดว่า
 อยากจะตัดออกแล้วอธิบายให้สมาชิกเราทราบ -----

แล้วก็อีกจุดหนึ่งที่ เป็นปัญหา มากเลยคือ ตอนที่คือ การวิ่งฟังความคิดเห็น การวิ่งฟังความคิดเห็นนั้นผมคิดว่า ถ้าเราไม่มีติดตตรงการยกกว้างๆ เราจะวิ่งฟังได้มากแล้วก็มาจัดหมวดหมู่ให้ทางยกกว้างๆ เพราะฉะนั้นผมอยากจะเสนอว่าอยากจะให้กรรมาธิการวิ่งฟังความคิดเห็นเร่งระดมออกแบบสอบถาม โดยไม่ต้องยึดกรรมาธิการยกกว้างๆ เป็นสำคัญก่อน เพื่อที่จะเร่งให้ทันเวลาที่สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญต่างจังหวัดจะได้นำไปใช้ จะได้เป็นประโยชน์มาก เพราะฉะนั้นจุดสำคัญก็คืออยากเร่งกรรมาธิการวิ่งฟังความคิดเห็นให้ออกแบบสอบถามครอบคลุมทั้งหมดก่อน แล้วถ้าจะยึดกรรมาธิการยกกว้างๆ เป็นสำคัญนั้นมันจะกลายเป็นประชาพิจารณ์ก่อน ไม่ใช่รับฟังความคิดเห็นก่อน ขอขอบคุณ

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ผมคิดว่าเรื่องกรอบเวลาเราก็พูดกันมาพอสมควรแล้ว เอาว่าอย่างนี้เท่าที่ผมฟังจากเพื่อนสมาชิกทั้งหลายและท่านกรรมาธิการ ก็เป็นที่ขอมรับว่าในเอกสารของท่านกรรมาธิการเองก็ไม่ได้ผูกมัดว่าจะต้องเป็นอย่างนี้เป๊ะ เพียงแต่ถ้าถ้ามีอะไรจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสม กรรมาธิการก็พร้อมที่จะรับฟังแล้วก็ปรับ แล้วก็ยังเอิญว่าเราโชคดีที่ท่านสมาชิกได้สนใจเรื่องกรอบเวลา มาก ถึงกับบอกจะปรับตรงนั้นเข้าขอขยายตรงนี้ออก หลายเรื่อง หลายกรอบเวลา ทางกรรมาธิการรับแล้วก็จะไปปรับให้ ผมคิดว่าถ้าจะออกมาเป็นร่างๆ มันก็จะไม่ทัน ก็เอาเป็นว่า เรื่องใดที่กรรมาธิการฟังจากสมาชิกทั่วทั้งและปรับได้ ก็ปรับเป็นอักษรในการประชุมคราวหน้าแจกให้ทราบก่อนเข้าห้องประชุม คือว่าแจกหลังจากนี้ ในวันพรุ่งนี้มะวันนี้อะไรก็แล้วแต่ เราก็จะได้เห็น แล้วก็ถ้าปรับได้ก็จะดำเนินการไป ถ้าอะไรพอแก้ไขได้ก็ค่อยพูดกันในที่ประชุมในคราวหน้า อันนั้นประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ในข้อวิตกของ สสร. ต่างจังหวัดเท่าที่ผมฟัง บอกว่าถ้าจะรอให้กรรมาธิการยกกว้างๆ นำสิ่งที่กรรมาธิการยกกว้างๆ เอาไปถามบางเรื่อง เขาไม่สนใจเท่ากับเรื่องที่เราได้ยื่นมา ตรงนั้นเมื่อไรจะให้ไปถามเสียทีหนึ่ง ก็เป็นข้อกังวลของสมาชิก แต่ก็สรุปได้ความว่า ขอชี้แจงเสียเลยนะครับ ข้อสนใจของประชาชนเราในฐานะกรรมาธิการวิสามัญ เราถามอะไรก็ได้ถามเลย เราคุยได้คุยเลย ชาวบ้านอยากจะฝากอะไรฝากเลย แล้วเราเอาเข้ามา ส่วนกรรมาธิการยกกว้างรัฐธรรมนูญ ถ้าจะให้อะไรเราออกไปอีกเพิ่มเติมก็ว่าเป็นขึ้นเป็นตอนไป ถ้าอย่างนั้นจะไม่ขัดการทำงาน เราจะได้ไม่ต้องมารอกรรมาธิการอยู่ ไม่ต้องรอ กรรมาธิการวิสามัญต่างจังหวัด สมาชิกต่างจังหวัดมีความเห็นอะไรเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ผมประกาศผ่านวิทยุเลย ส่งเข้ามาได้

หมดเลย แล้วก็รวบรวมไป ส่วนกรรมการขกร่างฯ ได้อะไรใหม่ให้เรา
ใกล้เคียงจะเป็นข้อยุติหรืออะไรใหม่จะให้เราเอาไปตาม เราก็เอาไปอีก
ก็เรียกว่าได้ทั้งไป ได้ทั้งมา ได้เพิ่มเติมด้วย อย่างนี้แหละผมถึงมั่นใจว่า
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่เรากำลังดำเนินการอยู่จะกว้างขวาง แล้วก็ละเอียด แล้วก็
เปิดมากกว่าในทุกร่างฯ ที่มีอยู่ แล้วกรรมการขกร่างฯ เองก็เต็มใจทำงานกัน
เจอผมก็ถอนหายใจหลายครั้ง ผมก็บอกใจเย็น ๆ อยู่ นี่ก็เพราะผมรู้ว่าท่าน
ทำงานกันขนาดไหน แล้วกรรมการที่เป็น สสร. ก็หนักใจว่า เรื่องที่ชาวบ้าน
อยากรู้เมื่อไรจะให้ไปถามเสียที ที่จริงไม่ต้อง เรารับฟังมาได้เลย ชาวบ้าน
อยากรู้อะไร อยากรู้อะไรก็ผ่านมาทางพวกเราต่างจังหวัดได้อยู่แล้ว ผม
เขียนสรุปตรงนี้ เพื่อต่อไปผมจะได้ปิดอภิปรายเรื่องนี้ ขอเปิดอภิปรายในเนื้อหา
ที่คณะกรรมการขกร่างฯ ยกเป็นประเด็นปัญหาให้เราถกเถียง เพื่อจะให้
ประชาชนได้ติดตามและวิพากษ์วิจารณ์เราในโอกาสต่อไป เชิญท่านประธาน
กรรมการ

นายอาณัติ ปันยารชุน ประธานคณะกรรมการมาธิการ : ท่านประธานสภาฯ งบประมาณไม่ได้มีข้อขัดแย้งอะไรในเรื่องที่ท่านประธานได้กล่าวชี้แจงครับ แต่อันนี้เพื่อขอความกระจ่างชัดก่อนที่ท่านจะไปถึงเรื่องสาระ ก็คือเอกสารหมายเลข ๑ เรื่องสารก็คือผมอยากทราบเขียนว่า ในเรื่องของเอกสารหมายเลข ๑ ในเรื่องของกรอบกำหนดเวลา งบประมาณความเข้าใจอันนี้จะถูกต้องไหมว่า ท่านประธานคงจะขอให้สภาฯ ในวันที่ให้ความเห็นชอบกับเอกสารหมายเลข ๑ เกี่ยวกับเรื่องของเงินเดือนและระยะเวลาการดำเนินงาน ให้ความเห็นชอบในเอกสารฉบับนี้ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นที่เราเข้าใจและเป็นคำที่เสียญญาของคณะกรรมการสภาฯ ว่าจะได้รับข้อสังเกตของทำเนียบสภาฯ ทุกท่านที่เสนอมา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และเมื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขนั้นเราก็จะต้องสามารถชี้แจงได้ว่า อะไรนำไปแก้ไขไปปรับปรุงได้ อะไรไปทำไม่ได้ เพราะเหตุอะไร และเมื่อมีการปรับปรุงเอกสารฉบับนี้ซึ่งจะได้รับความเห็นชอบในวันนี้แล้ว คราวหน้าก็จะเป็นการแก้ไขให้สภาฯ ได้ทราบถึงวิวัฒนาการของเอกสารฉบับนี้ ซึ่งผมเข้าใจว่าระยะ ๓ - ๕ เดือนนี้คงจะมีการปรับปรุงอยู่เรื่อย ๆ เพราะว่าเราได้เขียนไว้ชัดว่า ในหน้าสุดท้ายของเอกสารหมายเลข ๑ อันนี้ กำหนดเวลาดังกล่าวอาจปรับปรุงได้ตามความเหมาะสมแต่ละช่วง เมื่อลงมือปฏิบัติแล้ว ฉะนั้นสิ่งที่คณะกรรมการสภาฯ อยากจะได้รับก็คือว่า นอกเหนือไปจากการประชุมที่ปรากฏตัวอยู่ขณะนี้แล้ว ถ้าเพื่อครั้งหนึ่งครั้งใดนอกประชุม นอกห้องประชุมหรือในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าเพื่อท่านสมาชิกท่านใดมีข้อสงสัย หรือมีข้อสังเกต หรือมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงเวลาแล้วก็ติดต่อเราได้ทันที อะไรที่เราปรับปรุงได้เราปรับปรุง อันนี้ผมอยากจะขอทราบเขียนท่านประธานว่า นี่เป็นความเข้าใจของผมนถูกต้องไหมครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานสภาฯ รัฐธรรมนูญ : ตรงกันแล้วนะครับ ว่าท่านรับไปแล้วก็ไปปรับให้เข้ากันได้ และบางอย่างปรับไม่ได้ก็จะมีคำชี้แจง แต่ก็ต้องมีหลักฐานเป็นเอกสารเพิ่มเติมมา อันนี้ก็ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบตามนั้นนะครับ

ในประเด็นต่อไปก็เป็นเรื่องของประเด็นปัญหาที่กรรมการได้ยกเอาไว้ เพื่อให้เป็นคำถามพวกเรา และเป็นคำถามของประชาชน ว่ามีข้อขัดข้องในหลักใหญ่ ๆ อย่างนี้อย่างใดหรือไม่ เห็นท่านวรพจน์ตั้งทำอยู่ตั้งแต่วันนี้แล้ว เชิญเลยนะครับ ยกมือกัญญาตเลยครับ ขอบคุณครับ

นายวรพจน์ ฝนทร : ผม วรพจน์ ฝนทร จากจังหวัดพังงา อยากจะขอเสนอตัดเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๒ ในหน้า ๒ ประเด็นหลักการที่ ๒ ขยายความ

สิทธิเสรีภาพในย่อหน้าที่ ๒ การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ วันแต่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเท่านั้น ก็ให้เหลือคงไว้แต่ การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ ผมอยากจะทำให้ทางกรรมาธิการที่เสนอประเด็นนี้ชี้แจงก่อนที่ผมจะชี้แจงเหตุผล เพื่อให้ท่านคณะกรรมการตัดประเด็นอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็ตัดหรือไม่ตัดก็เป็น เรื่องที่ แล้วแต่จะพิจารณาไว้แปรญัตติกันอีกทีก็ได้ครับ แล้วหลังจากนั้นผมขอสงวนสิทธิที่จะ แสดงความเห็นหลังจากท่านชี้แจงที่มาที่ไปของประเด็นนี้จะไปนำเสนอสอบถามสงสัยว่าทำไมไม่เสนอคำว่า การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ ไปสอบถามแล้วค่อยแปรญัตติเอาว่าจะให้ เป็นคำสั่งศาลหรือไม่ อยากให้ชี้แจงก่อนแล้วก็ผมอยากสงวนสิทธิขอความเห็นอีกทีครับ ขอขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ ศาสตราจารย์กระมล ทองธรรมชาติ รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เชิญกรรมาธิการครับ ชี้แจงก่อนนะครับ เกี่ยวกับเรื่องประเด็นนี้

ศาสตราจารย์วรงค์ดี อวรรณโณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ความจริงท่านกรรมาธิการซึ่งได้มีความเข้าใจและรู้เรื่องนี้ ท่านคงรับประทานอาหารอยู่ คือท่านพงษ์เทพ เทพกาญจนา ขอประทานกราบเรียนอย่างนี้ท่านประธานครับว่า ถ้าเราจะดูเอกสารที่คณะกรรมการยกว่าฯ เสนอ คณะกรรมาธิการยกว่าฯ เสนอไว้ในหลักการที่ ๒ ว่าเราจะขยายความสิทธิเสรีภาพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ก็หมายความว่าในเรื่องสื่อมวลชนนั้นรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมากำหนดเรื่องนี้เอาไว้ครับ -----

แต่การกำหนดนั้นมีลักษณะไปในทางซึ่งคณะกรรมการธิการเห็นว่า อาจจะสร้าง
ความเข้าใจผิดและไม่ได้รับรองสิทธิเสรีภาพได้เต็มที่ ท่านประธานครับ ผมขอ
ประธานอนุญาตอ่านมาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไข
เพิ่มเติม ครั้งที่ ๕ มาตรา ๓๙ ครับ บัญญัติไว้ว่า

บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน
การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเพื่อ
คุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่
ส่วนตัวของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน หรือเพื่อป้องกัน หรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพ
ของประชาชน

สองวรรคนี้คณะกรรมการคิดว่าเป็นหลักการที่ไม่ได้มีอยู่แต่
เฉพาะในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมปี ๒๕๓๘ เท่านั้นนะครับ
รัฐธรรมนูญปี ๒๕๐๗ ก็รองรับไว้อย่างนี้ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๒๑ ก็รองรับไว้อย่างนี้
เราไม่แตะ เราคงหลักการนั้นไว้ แล้วเวลาจะบัญญัติภายหลังจากการรับฟัง
ความคิดเห็นของท่านสมาชิกและของประชาชนแล้ว ถ้าท่านไม่มีอะไรจะ
เปลี่ยนแปลงนี้ คณะกรรมการยกเว้นๆ ก็คงจะเอาหลักการที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๐๗ ปี ๒๕๒๑ ปี ๒๕๓๕ มาเขียนไว้เหมือนเดิม แต่ที่มีปัญหาคือในวาระสามครับ
ท่านประธานครับ ในวาระสาม รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม
ปี ๒๕๓๘ เขียนอย่างนี้ครับ การสั่งปิดโรงพิมพ์หรือการห้ามทำการพิมพ์อันเป็นการ
บั่นทอนเสรีภาพตามมาตรา ๓๙ โดยไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลจะกระทำมิได้
ตรงนี้พูดให้เข้าใจง่าย ๆ ในภาษาชาวบ้านก็คือบอกว่า ถ้าจะปิดโรงพิมพ์หรือ
ห้ามทำการพิมพ์ก็ทำได้ ถ้ามีคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งของศาลที่ออกโดยอาศัย
อำนาจกฎหมาย ตรงนี้เองครับที่คณะกรรมการยกเว้นๆ ได้พิจารณาแล้วก็แล้ว
เห็นว่า การปิดโรงพิมพ์หรือรวมทั้งสื่ออื่น ๆ เช่นสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือ
สถานีวิทยุ โทรทัศน์ ไม่ว่าจะในกรณีใด ๆ ไม่ควรจะทำได้ ไม่ควรจะทำได้เลย
เพราะว่าการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนนั้นอาจจะกระทบถึงสิทธิส่วนบุคคลหรืออะไร
ก็แล้วแต่ แต่นั่นก็เป็น เรื่องของการเขียนหรือการเสนอที่จะเรื่อง ไม่ใช่เพราะ
การมีโรงพิมพ์ ไม่ใช่เพราะการมีสถานีวิทยุหรือโทรทัศน์ ความผิดโดยตรงการอาจจะ
ละเมิดสิทธิกันบ้างด้วยข้อเขียน แต่ไม่ใช่เพราะมีการเปิดโรงพิมพ์ ตรงนี้เองครับ

ที่คณะกรรมการกรรมาธิการร่างฯ ได้นำหลักการของต่างประเทศ ซึ่งท่านประธานกรรมาธิการกรรมาธิการร่างฯ ท่านอดีตนายกรัฐมนตรี อานันท์ ปันยารชุน ท่านแถลงในที่ประชุมกรรมาธิการว่า ท่านไม่เคยเห็นประเทศไหนเขาให้ปิดโรงพิมพ์กันได้ออกเสีย ก็เลยเสนอหลักการใหม่ว่า ต่อไปนี้การปิดโรงพิมพ์หรือสถานวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์จะกระทำมิได้ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ว่าท่านประธานครับ การห้ามเสนอข่าวนี้นี้ รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มาเขียนอย่างนี้ครับ เขาใช้คำว่า ห้ามทำการพิมพ์ นะครับ อันเป็นการบั่นรอนเสรีภาพตามมาตรฐานโดยไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลจะกระทำมิได้ ตรงนี้ก็มี การถกเถียงกันในกรรมาธิการกรรมาธิการร่างฯ ว่า เราจะห้ามเสนอข่าวบอกว่า ต่อไปนี้การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้เลยหรือเปล่า ที่ประชุมกรรมาธิการก็เห็นกันว่าเสรีภาพของสื่อมวลชนเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย เป็นสิ่งสำคัญที่สุด

แต่ว่าการใช้เสรีภาพนั้นก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของเสรีภาพอื่นด้วย เสรีภาพ
 ที่ว่านั้น คือเสรีภาพในเกียรติยศ ชื่อเสียง ครอบครัว สิทธิและครอบครัว
 ความเป็นอยู่ของคนอื่น การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ
 ประชาชน หรือว่าการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือว่าการป้องกันหรือระงับ
 ความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน ท่านกรรมาธิการท่านหนึ่ง
 ท่านก็ตั้งคำถามว่า เมื่อเราห้ามปิดโรงพิมพ์โดยเด็ดขาดไม่ว่ากรณีใด ๆ แล้ว
 ถ้าจึงเป็นสิ่งสมมุติ เพราะยังไม่มีสิ่งนี้เกิดขึ้นในบ้านเรา แล้วก็ไม่ได้คิดว่าจะมีด้วย
 ถ้าสื่อมวลชนบางฉบับบางเล่มเกิดละเมิดคนอื่นตลอดเวลา อาจจะลงข่าว
 ดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทเขาตลอดเวลา หรือว่า เสนอข่าวหรือข่าวที่มีลักษณะ
 กระทบถึงศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือว่ามีลักษณะซึ่งไม่เหมาะสม ถามว่า
 บุคคลที่เขาถูกละเมิดจะทำอย่างไร ก็บอกว่า บุคคลถูกละเมิดก็ต้องได้รับความ
 ค้ำจุนคุ้มครอง ต้องดำเนินคดีตามกฎหมายได้ ที่นี้ก็ยังมีปัญหาว่าถ้าดำเนินคดีตามกฎหมาย
 ได้แล้ว จะไปขอให้เจ้าพนักงานการพิมพ์สั่งห้ามพิมพ์ได้ไหม คณะกรรมาธิการ
 บุคคล ว่าเราไม่ต้องการให้เจ้าพนักงานการพิมพ์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร
 ของรัฐเข้าไปห้ามเสนอข่าวที่เป็นการละเมิด เราจะให้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ
 เฉพาะศาลเท่านั้นที่จะห้ามเสนอข่าวที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ
 เหล่านี้ หนังสือพิมพ์บางเล่มอาจจะลงข่าวดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทคนอื่น
 ๒๐ วันต่อกัน หรือลงภาพที่ไม่เหมาะสมติดต่อกัน ผู้ถูกกระทบก็จะได้ไปเอาผิด
 อำนาจศาลนั้นเองมาขอให้ห้ามเสนอข่าวชั่วคราว เพื่อดำเนินคดีต่อไป
 ให้ถึงที่สุด อาจจะขอให้ชดใช้ค่าเสียหายอะไรก็ได้แล้วแต่ แต่ระหว่างนั้น
 ศาลอาจจะมียกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้สื่อมวลชนนั้นหยุดการเสนอข่าว อันเป็น
 การละเมิดคนอื่น ซึ่งตรงนี้ผมขออนุญาตกราบเรียนสรุปว่า การที่เขียน
 เอาไว้ว่า การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ วันแต่โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่ง
 หรือคำพิพากษาของศาลเท่านั้น เท่ากับเป็นการห้ามเอาไว้แล้วว่า ต่อไปนี้
 รัฐสภาไทยจะออกกฎหมายมาให้องค์กรอื่นที่ไม่ใช่ศาลออกคำสั่งห้ามเสนอข่าว
 ไม่ได้ โดยเฉพาะเจ้าพนักงานการพิมพ์ แต่ถ้าตัดออกอย่างที่ท่านสมาชิกว่า
 กระสมก็เกรงว่าจะมีปัญหาได้ในอนาคต จะมีปัญหาได้ในอนาคต ๒ ประการ
 ประการที่ ๑ ถ้าเขาออกเลยทั้งวรรคนี้หมายความว่า
 ต่อไปนี้เขาจะมีการออกกฎหมายมอบอำนาจให้เจ้าพนักงานการพิมพ์ ซึ่งเป็น
 เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารสั่งห้ามเสนอข่าวได้ เพราะไม่มีรัฐธรรมนูญกำหนด
 ไว้เป็นอย่างอื่น แต่ถ้าเขียนไว้อย่างนี้ ถ้ารัฐสภาไปออกกฎหมายให้เจ้าพนักงาน

การพิมพ์สิ่งห้ามเสนอข่าว เรามองได้ทันทีว่ารัฐสภาออกกฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญบอกว่าเฉพาะศาลเท่านั้น ที่จะมีคำสั่งห้ามเสนอข่าวได้

อันที่ ๒ ถ้าตัดออกเฉพาะถ้อยคำที่ท่านสมาชิกเสนอก็เหลือแต่ว่าการห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ คำถามก็คือว่าถ้าสิทธิผมถูกละเมิดตลอดเวลาและซ้ำซาก สิทธิผมเสรีภาพผมก็มีค่าพอ ๆ กับสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนเช่นกัน สื่อมวลชนในที่นี้ไม่ได้สื่อทั้งสื่อ เพราะห้ามปิดโรงพิมพ์แล้ว แต่เฉพาะการเขียนข้อความที่ละเมิดผมซ้ำซากนี้ต่างหากเล่าที่จะถูกห้าม ดอกลิ้นอื่นเขียนไปข่าวอื่น เขียนไปไม่มีใครว่า ผมคิดว่าสิ่งที่กรรมการเสนอก็ไม่ใช่อียุติ-----

เพื่อให้ได้อย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการท่านเน้นแล้ว เน้นอีก นำไปปรับฟัง
 ความคิดเห็นของท่านสมาชิกทุกท่าน ขององค์กรที่ประกอบวิชาชีพทางสื่อมวลชน
 ของประชาชนทุกกลุ่มว่าท่านเห็นอย่างไร เมื่อประมวลแล้วตรงนั้นแหละถึงจะ
 ได้มาบัญญัติกันอีกทีหนึ่ง ในภายหลังจากการได้รับฟังความคิดเห็นทั้งหมด ความจริง
 ท่านอาจารย์พงศ์เทพ ก็มาแล้ว ผมก็ขออนุญาตกราบเรียนแต่เพียงเท่านี้ครับ
 ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : คุณวรพจน์ ยัง
 ตัดใจใหม่หลังจากที่ได้ฟังคำชี้แจงแล้ว คุณพงศ์เทพจะเติมอะไรหน่อยใหม่
 เชิญครับ

นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา (กรรมาธิการ) : กราบเรียน
 ท่านประธานที่เคารพ กระผม พงศ์เทพ เทพกาญจนา กรรมาธิการครับ
 เมื่อสักครู่นี้ท่านเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา คือท่านศาสตราจารย์
 บวรศักดิ์ ได้ชี้แจงไปนี้คิดว่ากระจ่างหมดแล้ว ไม่มีอะไรจะเติม ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : เชิญคุณวรพจน์ครับ
 นายวรพจน์ ณ นคร : ผม วรพจน์ พังงา ครับ ของแก้มที่ผมได้มา

จากท่านอาจารย์บวรศักดิ์ เป็นของแก้มที่ผมไม่อยากจะ และก็คิดว่าประชาชน
 ส่วนใหญ่ก็อาจจะไม่อยากจะด้วย เนื่องจากผมจะเสริมให้อาจารย์บวรศักดิ์ได้
 ด้วยซ้ำว่ามาตราในรัฐธรรมนูญซึ่งครอบคลุมในเรื่องเสรีภาพของบุคคลไว้แล้ว
 ก็มีสิทธิในครอบครัว มาตรา ๕๗ เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว
 ย่อมได้รับการคุ้มครอง การกล่าวหาหรือใส่ร้ายผู้อื่นซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่า
 ด้วยวิธีใด ๆ ไปยังสาธารณชนอันเป็นการกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว
 เกียรติยศ หรือชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ ซึ่งอันนี้มี

กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งรองรับไว้หมดแล้ว แต่ผมจะเกริ่นนำก่อนถึงสาเหตุ
 ที่ก่อนจะล้วงลึกไปถึงกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญาที่จะรองรับสิทธิให้ห้ามเสนอ
 ข่าวได้อยู่แล้ว คือหลักประชาธิปไตยโดยปรัชญาของประชาธิปไตยทุกประเทศ
 ทั่วโลกไม่ใช่แต่เพียงมีรัฐสภา มีสถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ
 แล้วก็จากการเลือกตั้งของประชาชนมาเท่านั้น อำนาจตรวจสอบของประชาชน
 ย่อมมีอยู่ในหลากหลายของจุดต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งอันนี้ในอนาคตจะต้อง
 พูดถึงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจต่าง ๆ ต่อไป แต่ในขั้นนี้ในการตรวจสอบ
 ของแต่ละสถาบัน หรือรัฐบาล โดยเฉพาะการตรวจสอบรัฐบาลนี้ สื่อมวลชนมีส่วน
 ร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยที่จะตรวจสอบรัฐบาล โดยที่ประชาชนก็มี

ส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านทางสื่อมวลชน และถ้าการเสนอข่าวส่วนใหญ่
 ที่เพื่อประกอบให้ประชาชนตัดสินใจนี้ มันเป็นเรื่องของระบอบประชาธิปไตย
 โดยแท้ นอกจากประเทศเผด็จการ หรือประเทศเผด็จการอื่นเป็นคอมมิวนิสต์
 ด้วยซ้ำที่จะห้ามตรงนี้ จะให้รัฐตัดสินใจแทนประชาชนได้เลย ประชาชนไม่ต้อง
 ตัดสินใจเอง เพราะฉะนั้นการเสนอข้อมูลข่าวสารใด ๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะมี
 ความเห็นออกไปบ้าง ก็เพราะนักหนังสือพิมพ์จะอยู่ใกล้ชีวิตข้อมูลข่าวสารมาก
 ถ้าออกความเห็นไปแล้วประชาชนเอาด้วย หรือไม่เอาด้วย เขาก็มีบทลงโทษ
 ในแง่ที่ว่าเขาไม่เชื่อเลิกอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ฉบับนั้นก็ขายไม่ได้ หรือกรณี
 ตัวอย่างถ้าเราวิพากษ์วิจารณ์ เรื่องศาลปกครอง ถ้าหากบอกว่าศาลปกครอง
 ไม่ควรขึ้นอยู่กับรัฐบาล หรือขึ้นอยู่กับฝ่ายกฤษฎีกา อันเป็นการรัฐแทรกแซงได้
 ถ้าเกิดเขาเสนอขึ้นมาว่า การวิจารณ์อย่างนี้เป็นการทำไม่ถูกต้องทำให้รัฐหรือ
 อะไรไม่ได้รับความเชื่อถือก็อาจจะขอศาลห้ามเสนอข่าวได้ หรือแม้แต่วิจารณ์ว่า
 ขึ้นกับศาล บางคนอาจจะรู้สึกว่าการศาลตั้งเอียง ควรจะไปขึ้นอยู่กับอิสระ
 ถ้าวิจารณ์อย่างนี้ ถ้าให้ศาลสั่งห้ามเสนอข่าวได้ มันก็ห้ามกันได้ทุกวันแหละครับ
 ห้ามได้ตลอด แม้แต่เรื่องหนองงูเห่า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องที่ประชาชนสูญเสียโอกาส
 เพราะว่าเราสูญเสียโอกาสความเป็นศูนย์กลางการбинนานาชาติไป ประชาชน
 มองประโยชน์ประเทศไทย อยากรวิพากษ์วิจารณ์ว่าใครไปกินหัวตัวกลมทราย
 หรือเปล่า-----

อันนี้ถ้ารัฐบาลบอกว่า ทำอย่างนี้ เท่ากับว่าฟ้องหมิ่นประมาทหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น แล้วก็ขอศาลห้ามเสนอข่าว ก็เสนอข่าวไม่ได้ ผมไม่ต้องการอำนาจล้นฟ้าหรือว่าลือมวลชน เขาไม่ต้องการอำนาจตัวนี้หรือกดขี่ ที่จะไปทำอะไรที่ผิดกฎหมาย ไม่มีใครวิปรีต ไม่มีใครที่จะคิดทำอะไร เพื่อทำลายล้างสังคมหรือสถาบันอื่น ๆ หรือสถาบันใด ๆ หรือทำลายล้างประเทศชาติ จะมีแต่พวกวิปรีตเท่านั้นแหละครับ ซึ่งคนพวกนี้เขาต้องดำเนินการลงโทษไปตามกฎหมาย ผมจะยกให้ดูนะครับว่า กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง กฎหมายอีกนับสิบ เกินกว่า ๑๐ ฉบับ รวบรวมมาตั้งแต่เล่มเลขครึบ นี่กฎหมายที่ห้ามเสนอข่าวได้โดยไม่ต้องระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ แล้วผมจะชี้แจง เหตุผลว่าทำไมถึงไม่ควรระบุไว้ตอนสรุปอีกทีหนึ่งครับ กฎหมายอาญา หรือแม้แต่กฎหมาย พ.ร.บ. บ้องก้นคอมมิวนิสต์ ก็ยังห้ามวิพากษ์วิจารณ์ประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งทางคุณสุนีอาจะมีความเข้าใจในเรื่องนี้ แม้แต่วิจารณ์ว่าคอมมิวนิสต์มันเลวร้าย จริง ๆ แล้วมันวิจารณ์ไม่ได้ แล้วยังมีกฎหมายบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งให้อำนาจในท้องที่ที่ประกาศกฏอัยการศึก นายทหารระดับร้อยตรีก็มีสิทธิที่จะ ห้ามหนังสือพิมพ์ไปขายในพื้นที่ นั่นยิ่งกว่าห้ามเสนอข่าวเสียอีก แล้วห้ามเผยแพร่ ห้ามถ่ายเอกสารไปต่อด้วยซ้ำ ซึ่งอันนี้เป็นกฎหมายนอก แล้วก็ยังมี พ.ร.บ. การพิมพ์ ๒๕๔๘ สมัยสงครามโลกก็ยังอยู่ ควรจะยกเลิกไปด้วยซ้ำ เพราะว่ารัฐธรรมนูญสหรัฐเขาระบุไว้เลขในฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ ห้ามรัฐออกกฎหมายใด ๆ เป็นการละเมิดเสรีภาพหนังสือพิมพ์ด้วยซ้ำ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่ว่าหนังสือพิมพ์จะมีอำนาจวิพากษ์วิจารณ์ใครก็ได้ อำนาจอันนั้นในรัฐธรรมนูญของสหรัฐ เพราะว่าที่แก้ไขไปแล้วก็มีได้ถือว่า ข้อจำกัดสิทธิของสื่อมวลชนอันเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายแพ่ง หรือกฎหมายอาญาอย่างสมมุติอันนั้นเป็นโมฆะ ก็ยังอยู่ กฎหมายเหล่านี้ยังอยู่ สื่อมวลชนไม่มีเอกสิทธิ์พิเศษใด ๆ เลข สื่อมวลชนก็ต้องอยู่ใต้กฎหมาย ต้องเสียภาษีเหมือนชาวบ้าน ภาษีเงินเดือนหรือว่าการผูกขาดในแง่หนังสือพิมพ์ที่ทางคุณสมเกียรติเสนอ ก็ได้รับการบรรจุในนี้ นี่คือกฎหมายสหรัฐฯ หรืออังกฤษ เขามีหลักชัดเจนเป็นหลักสากลเลย ว่า ประชาชนย่อมมีสิทธิตรวจสอบรัฐบาลโดยผ่านทางสื่อมวลชนหรือเดินขบวนประท้วง ซึ่งอันนั้นเป็นหลักการต่างประเทศ แต่เมืองไทยผมไม่ต้องการขนาดนั้นหรือกดขี่ สถาบันสื่อมวลชนเขาไม่ต้องการขนาดนั้น เพียงแต่เขาต้องการอยู่ภายใต้กฎหมาย วิ. แห่ง วิ. อาญา ซึ่งชัดเจนไว้หมดแล้วโดยรองรับเสรีภาพของบุคคลในรัฐธรรมนูญ ถ้ามีกัการละเมิดซ้ำ ๆ ซาก ๆ คุณก็จับเขาติดคุกซ้ำ ๆ ซาก ๆ ได้ ผมจะยกตัวอย่างให้ฟัง มาตรา ๓๒ ของ

วิ. แห่ง อำนาจหน้าที่ของศาล ผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์บรรณาธิการหรือผู้พิมพ์โฆษณา
 ซึ่งหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์อันโฆษณาต่อประชาชน ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะได้รู้ถึง
 ซึ่งข้อความหรือการออกโฆษณาแห่งหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์เหล่านั้นหรือไม่
 ให้ถือว่าได้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในกรณีต่อไปนี้ (๒) ถ้าหนังสือพิมพ์
 หรือสิ่งพิมพ์ได้กล่าวหรือแสดงไม่ว่าโดยวิธีใดในระหว่างการพิจารณาแห่งคดี
 ไปจนถึงมีคำพิพากษาเป็นที่สุด ซึ่งข้อความหรือความเห็นโดยประสงค์จะให้
 มีอิทธิพลเหนือความรู้สึกของประชาชน หรือเหนือศาลหรือเหนือคู่ความ จะทำ
 ให้การพิจารณาคดี เสียความยุติธรรมไป ก็ทำไม่ได้แล้วตามมาตรา ๓๖
 หรือย่อหน้า ๓ ของ (๒) ระบุไว้ว่า ถ้าเป็นการวิพากษ์โดยไม่เป็นธรรม
 ซึ่งการดำเนินคดีของคู่ความหรือคำพยานหลักฐาน หรือนิสัยความประพฤติของคู่ความ
 หรือพยาน รวมทั้งการแถลงข้อความอันเป็นการเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของคู่ความ
 แม้ว่าจะจะเป็นความจริงก็ทำไม่ได้ อันนี้ผู้ที่กระทำความผิดอีกอันนี้ ก็ไปใช้ วิ. แห่ง
 วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา มาตรา ๒๕๕ ซึ่งระบุว่า โจทก์ชอบที่จะยื่นต่อศาล
 พร้อมคำฟ้องในเวลาใด ๆ ก็ได้ครับ ยื่นฟ้องปุ๊บ หมดหมั้นประมาณ ยื่นฟ้องหมั้นประมาณ
 แล้วก็ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราว มิให้จำเลยกระทำซ้ำ หรือกระทำต่อไปซึ่ง
 การละเมิด หรือการกระทำที่ถูกฟ้อง ชัดเจนอยู่แล้ว คุณมีสิทธิที่จะร้องศาล
 ให้ห้ามเสนอข่าวหมั้นประมาณได้อยู่แล้ว ถ้าไม่เชื่ออีก อย่างที่ท่านบวรศักดิ์
 บอกว่า ละเมิดซ้ำ ๆ ซาก ๆ มันจะฟ้องศาลแล้ว มันก็ยังละเมิดอยู่ มาตรา ๕๐
 กฎหมายอาญาเคยครับ ผมถ่าย ^{ไป} ~~หรือ~~ จากตัวบท มาตรา ๕๐ ระบุว่า เมื่อศาล
 พิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาส
 จากการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ
 และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะกระทำความผิด
 เช่นนั้นขึ้นอีก นี้คือคำตอบที่จะตอบอาจารย์บวรศักดิ์หรือผู้ที่คิดว่า ควรคงอำนาจ
 ห้ามเสนอข่าวไว้ -----

ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษา ห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น มีกำหนดเวลาไม่เกิน ๕ ปี ถ้าบรรณาธิการยังตั้งขึ้นหรือว่าคนเขียนยังเขียนละเมิดซ้ำ ๆ ซาก ๆ เขียนวิจารณ์ซ้ำ ๆ ซาก ๆ ก็ห้ามประกอบวิชาชีพ ใครมาเขียนใหม่ก็ห้ามไปอีก มันเป็นเรื่องที่ทำได้อยู่แล้ว การห้ามเสนอข่าวนี้ ผมอยากถามว่าใครจะบิดฟ้าได้ ถ้าคุณห้ามผมเสนอข่าว อย่างเรื่องหนองงูเห่าหรือเรื่องไม้ซุงที่จะไปหล่นทับใครต่อใคร ใช้น้ำ ถ้ารัฐเสนอบอกถ้าเกิดนั้นเป็นเรื่อง หรือครอบคลุมที่เป็นเรื่องกระเทือน ความสัมพันธ์ไมตรีก็อ้างได้ ให้ศาลสั่งห้ามเสนอข่าว คุณห้ามผมตรงนี้ ผมก็ไปเสนอข่าวที่มาเลเซีย หรือที่ลาว ผมเอาข่าวส่งอินเทอร์เน็ต (Internet) คุณก็ได้รับอยู่ดี อินเทอร์เน็ต ยังห้ามไม่ได้เลยครับ อย่างเช่น ใน โฮม เพลส (Home place) บางอันมีครับ ลันบาร์ไทย เพราะว่าไทยค้าประเวณีเด็ก ใช้แรงงานเด็ก เขาแพร่ไปทั่วโลก เราไปห้ามเขาได้ไหมครับ หรือถ้ายังจะห้ามอีก ผมก็ไปลอยเรือในทะเล ผมก็ส่งข่าว เขามาเป็นทะเลหลวง เสนอข่าวที่ว่า ข่าวนี้ที่ผมโดนห้าม เพราะอะไรถึงโดนห้าม หรือว่าเป็นข่าวอย่างไรถึงโดนห้ามไปได้ เพราะฉะนั้นกฎหมายเอะอะนะไปหมดเลยครับ แม้แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เป็นห่วงกันมาก ผมมีกฎหมายกว่า ๑๐ ฉบับ แต่ผมจะยกตัวอย่างเฉพาะบางเรื่องที่มีชัดเจน อ่านแต่หัวข้อสารบัญที่รวบรวมไว้ก็ได้ว่า กฎหมายที่หนังสือพิมพ์จะต้องรับความผิดนั้น ๆ ความผิดในกฎหมายอาญา ความผิดฐานประกาศให้กระทำความผิด ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ ความผิดต่อเจ้าพนักงานเกี่ยวกับเพศ หมิ่นประมาท ฉ้อโกง บอกล่าความเท็จยังมีเลยครับ บอกล่าความเท็จถ้าไปแจ้งความก็ติดคุกเหมือนกันครับ ความผิดฐานหมิ่น ผมจะยกตัวอย่างมาตรา เรื่องการที่แสดงความเท็จต่อประชาชน กับมาตราก็เห็นชัดเจนเลยครับ มาตรา ๘๘ ของกฎหมายอาญามีบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดและความผิดนั้นมีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องลงโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ถ้ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตามที่ผมชักชวนไว้ ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าผมโฆษณาหรือชักชวนให้ล้มล้างสถาบันรัฐสภา หรือกบฏต่อราชอาณาจักร ประหารชีวิตครับ ประหารชีวิตลูกเดียวครับ เพราะฉะนั้นใครจะบอกกล้าทำ คุณไม่จำเป็นต้องมาห้ามเลยครับ ให้ศาลสั่งหรือแม้แต่ผู้ใดแกล้งเล่าความเท็จในเรื่องความผิดฐานบอกล่าความเท็จให้เลื่องลือจนเป็นเหตุประชาชนตื่นตกใจ ก็ต้องระวางโทษจำคุกเหมือนกันครับ ซึ่งโทษเอะอะนะไปหมดทั้งเล่มเลยครับ ที่เป็นกฎหมายที่ควบคุมห้ามเสนอข่าว ซึ่งผมบอกไว้แล้วว่าทาง

วิ. แพ่ง ก็ทำได้ ทางอาญาก็มีความคุมในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ไม่มีใครอยากจะไป
 ละเมิดสิทธิเสรีภาพบุคคลหรอกครับ เพราะว่าอย่างน้อยเราก็สูญเสียลูกค้ำ
 หรือผู้ที่เราไปละเมิดเขา ซึ่งการตั้งหนังสือพิมพ์มานี้ ไม่มีใครตั้งมาเพื่อ
 ละเมิดเสรีภาพบุคคลหรอกครับ เพียงแต่อยากให้อ้างอิงจริงประชาชน
 ในการประกอบกับการตัดสินใจ ซึ่งเราก็เห็นใจครับว่า ท่านทั้งหลายที่อาจจะ
 ต้องโดนหนังสือพิมพ์กระแหนะกระแหนะจิกหัวตำหรืออะไรก็ตาม แล้วก็ไปฟ้องศาล
 หรือว่าอาจจะฟ้องไม่ได้อะไรนี้ ก็อาจจะยังฝังใจว่า ห้ามมันเถอะ ห้ามปิดปากมัน
 การห้ามเสนอข่าวก็คือ การห้ามเสนอความคิดเห็น หรือคนที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในข่าว
 นั้นด้วยนะครับ อย่างเช่น ข้าราชการนี้ครับ ถ้าไปทำอะไรผิดๆซึ่งแจ้งสักหน่อย
 นั้นก็โดนห้ามอยู่แล้วโดยมติ ครม. ที่ห้ามไม่ให้ข้าราชการต่ำกว่าระดับอธิบดี
 ไปให้ข่าวก่อนได้รับอนุญาต รัฐบาลก็ห้ามกันอยู่แล้ว ผมจะยกตัวอย่าง
 อีกตัวอย่างหนึ่งง่าย ๆ คือที่สหรัฐฯ เขามีการฟ้องกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ
 ที่หนังสือพิมพ์ไปลงข่าวเรื่องละเมิดความลับทางราชการตรงที่ว่า เกี่ยวกับทหาร
 ส่งทหารไปตาย รัฐบาลนี้ส่งทหารไปตายในเวียดนาม ศาลก็ตัดสินว่า อันนี้สิ่งห้าม
 ไม่ได้ เพราะว่าเป็นการละเมิดเสรีภาพของสื่อมวลชน -----

ซึ่งมันเป็น เรื่องที่หนักใจมากเลยครับ ที่ยังมีการคิดจะให้ปิดหนังสือพิมพ์อยู่อีก ห้ามเสนอข่าวอยู่อีก ทว่าร้องขอให้หยุดเสนอข่าวที่นั่นมันมีผลเสียคือว่า

๑. ชัดขวางสิทธิรับรู้ข่าวสารของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

๒. ตัดโอกาสในการตรวจสอบบุคคลสาธารณะ ๓. ทำให้คนซึ่งทุจริต

คิดมีข้อบกพร่องยังสามารถลอยหน้าลอยตาอยู่ในสังคมนี้ได้ เพราะว่าศาลยังไม่ได้ตัดสิน

การที่เราเสนอข่าว เสนอข้อเท็จจริงในการกระทำความผิด ซึ่งส่วนใหญ่จะได้ออก

จากไฟล์ (File) ข้อมูลจากทางตำรวจก็ทำไม่ได้ถ้าอย่างนั้น เพราะว่า

อย่างผมเสนอข่าวว่า บุคคลคน ๆ หนึ่งค้าเฮโรอีนหรือว่าค้ายาบ้า เขาก็

มาฟ้องหมิ่นประมาทแล้วห้ามเสนอข่าว สังคมเขาไม่รู้ว่าคน ๆ นั้นทำอะไรไปบ้าง

ก็ยังอยู่ในรัฐบาล หรือว่าสมมุตินะครับ ยังลอยหน้าลอยตา ยังมีคนยกมือไหว้

ยังเป็นที่ย่าเเกรง ยังใช้อำนาจรัฐมาห้ามเสนอข่าวได้อีก โดยอันนี้จะ เป็นช่อง

ถ้าระบอบห้ามเสนอข่าวนี้ จะเป็นช่องให้ทุจริตชนและผู้ปกครองที่ไร้หลักนิติธรรม

ออกกฎหมายด้วยซ้ำว่า ต่อไปข่าวนี้จะเสนอไม่ได้ เป็นการเปิดช่องรองรับ

ให้ผู้มีอำนาจออกกฎหมายห้ามเสนอข่าวได้ในต่อไป ไม่ใช่ว่าห้าม เพื่อให้

พ.ร.บ. การพิมพ์ หรือเจ้าพนักงานตักเตือน หรือให้รัฐสภา ผมจะไปผู้ตรงนั้น

ถ้าใครกล้าออกกฎหมายว่า ห้ามเสนอข่าวได้ ผมคนแรกที่จะชูธงสู้ แล้วก็สมาคมฯ

เขาก็ฝากเรียกร้องมาด้วยในแง่ที่ว่า อันนี้อาจารย์ทองใบ ทองเปาด์ ถ้ายังอยู่

ก็เคยเห็นด้วยมาแล้วก็สมาคมฯ เสนอให้ตัดอำนาจศาลออกไปในจุดนี้ แล้วทาง

สมาคมฯ ก็เรียกร้องมาด้วย ผมไม่ใช่พูดโดยความเห็นของผมคนเดียว ผมแค่เป็น

สมาชิกตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งในสมาคมฯ เขาเสนอไว้เมื่อวันศุกร์ที่ผ่านานี้ ที่มี

ท่านกรรมาธิการบางคนไปรับฟังมาแล้ว คือรัฐธรรมนูญที่จะได้จัดทำขึ้นใหม่นั้น

ควรรับรองสิทธิในการออกหนังสือพิมพ์ให้มีอิสระ รวมทั้งรับรองสิทธิในการ

แสวงหาและการรับรู้ข่าวสาร ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรของผู้ประกอบวิชาชีพ

และควรยกเลิกบทบัญญัติกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนที่ขัดต่อ

หลักการประชาธิปไตยเสียทั้งสิ้น อันนี้ไม่ได้หมายถึงกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา

ที่ผมกล่าวมาทั้งหมดนะครับ มันหมายถึงกฎหมาย พ.ร.บ. การกระทำอันเป็น

คอมมิวนิสต์ ซึ่งไม่มีประเทศใด ๆ ที่เป็นคอมมิวนิสต์อยู่แล้ว และกฎหมายเกี่ยวกับ

กฤษฎีกาการศึกษา กฎหมายที่โบร่ำโบราณโดยเฉพาะ พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๔๕

ซึ่งให้อำนาจอันนี้ ตามที่มีท่านกรรมาธิการบางคน เป็นห่วงว่าจะเอาอำนาจนี้มาใช้

มันก็ควรยกเลิกไปสิครับ ก็ขอเพิ่มไปอีกนิดหนึ่งว่า เลิกกฎหมายกบฏผู้ใต้ เป็นการขัด

ต่อหลักประชาธิปไตย คอมมิวนิสต์มันก็ชัดอยู่แล้ว คุณสุนีอาจะรู้เรื่องนี้ดี เรื่อง

พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ เพราะวันแรกที่ผมอภิปรายเรื่องนี้ไม่มีใครฟังเลย เพราะกรรมการยกร่างฯ เขาประชุม ก็ไม่เห็นใจนะครับที่ร่างออกมาแบบนี้ เพราะฉะนั้นผมขอเสนอความเห็นสรุปไว้วันหนึ่งว่า ท่านทั้งหลายก็เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ทุกท่านนั้น ผมเด็กตัวเล็ก ๆ เท่านั้นที่มาเสนอความเห็นตรงนี้ เพราะฉะนั้นผมก็ไม่อยากจะสอนหนังสือสั่งพร้าหรือครับ คงเคยได้ยินนะครับ เรื่องกาลามสูตรมาไม่มากก็น้อย เพราะว่าเรื่องนี้ชาวตะวันตกเขาสนใจมาก มีเนื้อหาที่ท้าทายบ่งบอกเอกลักษณ์ของความเป็นพุทธแตกต่างกับศาสนาหลายศาสนาที่เขานับถือกัน พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า อย่าเพิ่งเชื่อเพราะฟังตามกันมา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะนับถือสืบ ๆ กันมา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะข่าวเล่าลือ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะมีอำนาจไว้ในตำรา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะแต่กะหรือเดาเอา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะอนุমান หรือสรุปจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้น อย่าเพิ่งเชื่อเพราะคิดตรองตามอาการที่ปรากฏ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะเข้ากับความเห็นของตน อย่าเพิ่งเชื่อเพราะรูปลักษณะน่าเชื่อถือ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะเห็นว่าผู้พูดเป็นครูของตน อันนี้ครับช่วยให้ได้ตรองกันด้วยสติปัญญา ด้วยเหตุ ด้วยผล ซึ่งเหตุผลที่ผมเสนอมาทั้งหมดนี้มันก็ไม่ครอบคลุมทั้งหมดหรอกครับ ถ้ายังจะคงไว้ผมก็ต้องสงวนคำแปรญัตติ ผมก็ต้องไปศึกษาเพิ่มเติมมา แล้วผมก็ต้องทำประชาพิจารณ์ด้วยเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นผมขอสรุปว่า เรื่องนี้ก็คงจะต้องยึดข้อต่อไป ถ้ายังไม่ตัดตอนนี้ เพราะว่าถ้าตอนนี้ก็ โอ.เค. ถ้าถามแค่ว่าจะกระทำมิได้ แล้วใครจะแปรญัตติที่แปรญัตติเข้ามาอีก ก็ค่อยไปอภิปรายกันตอนแปรญัตติอีกที ผมพร้อมที่จะนำหลักฐานข้อมูลแล้วก็ความเห็นทุก ๆ ด้านมาพูดตรงนี้ก็อีกที ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : มีท่านกรรมาธิการ
ขอเชิญครับ จะพูดเรื่องนี้ใหม่ครับ เชิญครับ

นายพินิจ อิศวโกวิทกุล : ท่านประธานที่เคารพ ไม่ใช่ครับ
เรื่องใหม่ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : จะต่อเรื่องนี้
ให้จบก่อนใหม่ จะมีใหม่ครับ

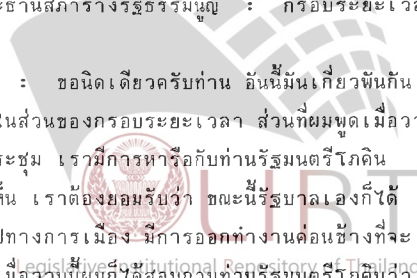
นายพินิจ อิศวโกวิทกุล : ผมอีกเรื่องหนึ่งครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ขอเชิญ
คุณครรชิต ครับ

นายครรชิต สุขุมินท : ท่านประธานครับ ผม ครรชิต สุขุมินท
สสร. จากจังหวัดอุทัยธานีครับ ก่อนอื่นผมต้องขอแสดงความเห็นด้วยกับ
ท่านสมาชิกที่ได้อภิปรายไปก่อนหน้านี้ เพราะในระบบขั้นตอนของการยื่นคำร้อง
เพื่อขอคุ้มครองชั่วคราวในกรณีผู้เสียหายนี้ เราสามารถที่จะยื่นขอได้ส่วนฉุกเฉินได้
แล้วก็ เป็น เรื่องของดุลยพินิจศาลที่จะสั่งได้อย่างปัจจุบันทันด่วน ไม่จำเป็นต้อง
ไปแจ้งให้กับผู้ที่กระทำความผิดอะไรต่าง ๆ นี้ได้ทราบ อันนั้นผมขอสนับสนุน
แล้วในขณะที่เดียวกันเมื่อเราว่างรัฐธรรมนูญเพื่อต้องการให้เป็นประชาธิปไตย
ผมเห็นว่าเราไม่ควรจะไปมีข้อกำหนดเรื่องการมีคำสั่งศาลหรือคำพิพากษาอะไร
ของศาลนั้น เราควรจะไปเปิดเสรี เพราะเดี๋ยวนี้เราต้องยอมรับว่า ประชาชน
มีความรู้ มีสายตาที่กว้างไกล มีวิจารณญาณในการที่จะตัดสินใจอะไรได้
สื่อมวลชนเดี๋ยวนี้ก็มีองค์การที่ควบคุมกันเอง แล้วก็กฎหมายแพ่ง มีกฎหมายอาญา
ซึ่งมารองรับในส่วนตรงนั้นอยู่แล้ว ผมจะพูดเรื่องต่อไป เรื่องถึงกรอบระยะเวลา
และหลักการ ก่อนอื่นผมต้องขออนุญาต

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : กรอบระยะเวลา
เราตกลงไปแล้วครับ

นายครรชิต สุขุมินท : ขอนิดเดี๋ยวยกท่าน อันนี้มันเกี่ยวพันกัน
สรุปแล้วผมทราบ แล้วผมยอมรับในส่วนของกรอบระยะเวลา ส่วนที่ผมพูดเมื่อก่อน
ท่านประธานเองก็คงจะอยู่ในที่ประชุม เรามีการหารือกับท่านรัฐมนตรีโกดิน
ในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็น เราต้องยอมรับว่า ขณะนี้รัฐบาลเองก็ได้
ตั้งคณะกรรมการพรรคเพื่อปฏิรูปทางการเมือง มีการออกทำงานค่อนข้างที่จะ
เหมือน ๆ กับ สสร. ของเรา เมื่อก่อนผมก็ได้สอบถามท่านรัฐมนตรีโกดินว่า

วิธีการทำงานของท่านที่มีการตั้งคณะกรรมการทำงานต่าง ๆ ผ่านองค์กรผ่านสถาบันราชภัฏ ท่านเอาความคิดเห็นนั้น เมื่อได้ความคิดเห็นแล้ว ท่านเอาไปไหน ครั้งแรกท่านรัฐมนตรีโภคินตอบผมว่า เมื่อท่านได้ความคิดเห็นนั้นแล้วท่านก็เสนอรัฐบาล แล้วก็ปรึกษาสัมพันธ์ให้กับประชาชนและสังคมทราบ ผมก็เลยบอกท่านว่า ท่านครับ ขอได้ไหม ตอนนี้คณะกรรมการของเราจับฟังความคิดเห็น รวมทั้งท่านกรรมาธิการยกต่างๆ เองก็ได้มีการกำหนดกรอบระยะเวลา ที่ผมพูดในส่วนตรงนั้นหมายถึงว่า ผมอยากให้กรรมาธิการของเราทำงานประสาน กรณาแจ้งกรอบรายละเอียดระยะเวลาต่าง ๆ ให้กับทางคณะกรรมการธิการของทางรัฐบาลได้ทราบด้วย ว่าเราทำอะไร แค่นั้น เพียงใด แล้วเมื่อเขาได้รับฟังความคิดเห็นแล้ว เขาจะได้ส่งความคิดเห็นเข้ามาในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม ไม่เช่นนั้นแล้วจะกลายเป็นว่า เขาได้ความคิดเห็นมาแล้วแต่ส่งความคิดเห็นเข้ามาในขณะที่เราร่างรัฐธรรมนูญเกือบเสร็จ มันก็จะเกิดปัญหาว่า กระแสข้างนอกจะมองได้ว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญว่ารัฐธรรมนูญไปโดยไม่มีฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งตอนนี้เสียงข้างนอกก็มีการวิพากษ์วิจารณ์กันพอสมควร เพราะกรรมาธิการยกต่างๆ นี้ได้ยกร่างรัฐธรรมนูญไปโดยไม่ได้ฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๑๑ ซึ่งเราเองก็เข้าใจนะครับว่ากรรมาธิการยกต่างๆ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องทำงานให้ทันกับระยะเวลาที่เหลืออยู่ สำหรับอันนี้ผมขอฝากไว้หนึ่งวันว่า อย่างไรก็อย่าให้เกิดปัญหากันในภายหลังนะครับ เพราะว่าในส่วนตรงนี้ ผมเองเป็น สสร. ต่างจังหวัด จะออกไปทำงานประชาสัมพันธ์ ผมไม่ได้มองแต่เพียงว่าทำอย่างไรร่างรัฐธรรมนูญแล้วจะผ่านในชั้นรัฐสภา ผมเองมองถึงว่าทำอย่างไรเมื่อมีการลงประชามติแล้วประชาชนจะเห็นชอบด้วย มันเป็นการระอื้นใหญ่หลวงในกรอบระยะเวลาที่เหลืออยู่นะครับ

ส่วนผมขออภิปรายในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิผู้ต้องหา ที่มีการเขียนว่า สิทธิผู้ต้องหา ในคดีอาญาขอให้ทนายความเข้าฟังการสอบสวนของตน ครั้นที่ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างฯ ท่านที่แจ่มโดยชัดเจนว่า นอกจากสิ่งที่ท่านระบุแล้ว ท่านรับฟังเอาเอกสารอื่น ๆ รวมทั้งรัฐธรรมนูญในฉบับอื่น ๆ มาเป็นส่วนประกอบด้วย เราขอใช้คำว่า ขอ ครีบท่านครับ ขอให้ทนายเข้าฟังการสอบสวน ผมบอกเลยว่า สิทธิของผู้ต้องหาขั้นพื้นฐานนี้ รัฐบาลต้อง ครีบท่าน ต้องมีทนายความ ต้องจัดหาทนายความให้ตั้งแต่ขั้นแรก เหตุผลเพราะอะไรหรือครับ เรารู้ ท่านรู้ ผมรู้ว่า สิทธิผู้ต้องหาไม่มีอยู่ แต่อย่าลืมนะครับท่าน ชาวบ้านชนบทเขาไม่ทราบว่ามีสิทธิ แค่ยื่นฟ้องเขาถูกจับกุม ถูกควบคุมตัว เขาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว เขาก็กลัวงัวตัวสั้นทำอะไรไม่ถูกแล้ว เพราะฉะนั้นผมเลยมองเห็นว่า เราควรจะต้องมีทนายความเข้าไปในขั้นแรก ตั้งแต่ผู้ต้องหาถูกจับกุม อย่างน้อยที่สุด ก็เป็นเครื่องค้ำประกันได้ว่า พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนได้ เป็นพยานหลักฐานที่มีการกลั่นกรองมาแล้ว อย่างน้อยที่สุดมีทนายความไปนั่งร่วมในการสอบสวน เป็นการประกัน (Guarantee) ในชั้นหนึ่ง ในส่วนตรงนี้ ผมก็ขอเพียงแต่ยกไว้เพียงประเด็นเดียว ในส่วนอื่น ๆ ก็คงจะมีเพื่อนสมาชิก ได้อภิปรายกันต่อไป ผมคงไม่ใช้เวลามาก ขอขอบคุณครับ ท่านครับ แต่ว่า สิ่งที่น่าก็คือ ช่วยแจ้งเรื่องกรอบเวลาให้ทางรัฐบาลทราบด้วย ขอขอบคุณครับ ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : คุณสุนันจะพูดประเด็นนี้ใช้ไหมครับ เห็นถูกพาดพิง เรือครับ

นางสุนัน ไชยรส : ขอคุณค่ะ ท่านประธาน อันที่จริงแล้วดิฉันเองก็ตั้งใจจะได้กล่าวถึงกรณี เรื่องของสิทธิบางส่วน แต่ว่าจะขอพูดถึงประเด็นที่คุณวรพจน์บังเอิญโยนลูกมาให้ สุนันผู้เขียวชกานู เรื่องคอมมิวนิสต์ คุณวรพจน์พูดถึงนะคะ แต่จริง ๆ ดิฉันมองประเด็นนี้ว่า คำว่า การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล ตรงนี้จะมีความเห็นแตกต่างกันออกเป็น ๒ ทางนะคะ เพราะว่าบางกรณีคนก็เป็นห่วง กลัวว่าสื่อมวลชนจะละเมิดสิทธิของบุคคล ซึ่งคุณวรพจน์ก็ได้ชี้แจงให้เห็นว่า มีกฎหมายอาญาหลายตัวได้เข้ามาดูแลตรงนี้ แต่ยังมีปัญหาในความหมายว่า ยังมีกฎหมายอีกหลายตัวเหมือนกัน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดคำสั่งของศาลในทางที่มิชอบได้ เนื่องจากว่าถ้าจะฟ้องกันตามกฎหมายบางตัวนั้นก็จะมีผลทำให้สื่อมวลชนถูกละเมิดสิทธิได้เหมือนกัน ดิฉันมองในแง่ที่ว่า สิ่งที่ดิฉันตั้งใจจะเสนอด้วยก็คือว่า ในการแก้ปัญหาสิทธิเสรีภาพซึ่งยังไม่มีผลบังคับได้จริง หมวด ๒.๑.๒ เราควรจะต้องเห็น

ตรงที่ว่า ขออนุญาตเสนอตรงนั้นนะคะ ให้มีการตั้งคณะกรรมการ/หรือการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ มีอำนาจหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์
สืบสวนข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยพัฒนาระบบ
กฎหมาย ซึ่งขัดแย้งกับหลักการสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญด้วย ตรงนี้จะแก้ปัญหา
ในระยะยาว เพราะว่าหลายต่อหลายตัวของกฎหมายลูกซึ่งเราพูดถึง มันได้ขัดต่อ
สิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ แล้วตรงนี้จะแก้ปัญหาของคุณวราพลันไปได้ส่วนหนึ่งด้วย
ในความหมายว่า เราจะต้องสะสางกฎหมายซึ่งล้าหลัง แล้วรัฐธรรมนูญหลายฉบับ
แม้จะใช้คำว่าคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ก็ไม่สามารถจะคุ้มครองได้ในความเป็นจริง
เนื่องจากมีกฎหมายที่ล้าหลังหลายตัว ดังนั้นขอเน้นว่า ในหลักการที่ ๓ นั้นควร
อย่างยิ่งที่จะมีการระบุให้มีการตั้งกลไกในการควบคุมการปฏิบัติกฎหมายนี้
อย่างจริงจังตามรัฐธรรมนูญ โดยมีการรื้อ โดยมีการปรับกฎหมายส่วนที่เกี่ยวข้อง
ทั้งหมด ขออนุญาตอภิปรายตรงนี้เพียงเท่านี้ -----

แต่ว่าขอถือโอกาสนี้ เสนออีก ๒ ประเด็น ซึ่งกรอบที่ท่านคณะกรรมการมายกร่างฯ ได้เสนอมานั้น ดิฉันเองก็คิดว่า เป็นกรอบที่ดีมาก แล้วก็ได้เพิ่มสิทธิต่าง ๆ ให้กับประชาชน ตรงนี้มีอีก ๒ เรื่อง ที่ขอเสนอเพิ่มเติมให้สภาพิจารณากรณีของหลักการที่ ๒ การขยายความสิทธิเสรีภาพให้ชัดเจนขึ้น ดิฉันเห็นว่า ในนั้นมีข้อหนึ่งที่ระบุไว้ว่า ห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความแตกต่างทางเพศ เหล่ากำเนิด หรือถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา ความเชื่อทางศาสนา แล้วก็ยังมี ฯลฯ ให้ด้วย ซึ่งคิดว่าครอบคลุมได้มาก แต่อย่างไรก็ตามดิฉันขอเสนอให้มีการระบุให้ชัดเจนขึ้นไปอีก เพื่อเป็นกรอบในการได้เข้าไปใช้ประเด็นให้ประชาชนเห็นว่า เรื่องราวเหล่านี้มีความสำคัญ เช่นคำว่า ความเชื่อทางศาสนาจริง ๆ แล้วจะต้องเป็น ๒ ประเด็น นั่นก็คือ เรื่องของศาสนา อีกเรื่องหนึ่งก็คือความเชื่อ เพราะว่าความเชื่อตรงนั้นอาจจะรวมถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกัน ก็ควรจะตั้งกรอบตรงนี้ให้ชัดเจนด้วย เพราะว่าความเชื่อทางศาสนาเป็นการเน้น เรื่องศาสนาอย่างเดี่ยว และส่วนที่ขอเพิ่มก็คือ อายุ สถานภาพสมรส เพราะเหตุว่าในนั้นอาจจะต้องมีการพูดถึงกันยาวในเรื่องของกฎหมายครอบครัว ในการที่จะต้องพูดถึงสิทธิของผู้หญิง ของเด็ก ๆ ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกัน อันนี้เป็นแต่เพียงประเด็นเสนอเสริมกับทางท่านกรรมการว่า ท่านได้ระบุไว้ ซึ่งต้องขอบคุณอย่างยิ่ง แต่ว่าอยากจะขอให้ระบุให้ชัดเจนลงไปอีก เช่น การเลือกปฏิบัติหรือกีดกันโดยเหตุแห่งเพศ ผิว ชาติกำเนิด สัญชาติ ศาสนา ความเชื่อ อายุ สถานภาพสมรส หรืออื่นใดอันเป็นปฏิบัติต่อกฎและศักดิ์ศรีแห่งบุคคลจะกระทำมิได้ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องได้รับโทษตามกฎหมาย ดิฉันขอเสนอเป็นแนวคิดต่อกรรมการในการพิจารณาประเด็นนี้ นะคะ

ประเด็นที่ ๓ ก็คือว่า เราได้พูดกันถึงการตรวจสอบหลาย เรื่อง ดิฉันยังไม่เลิกลงไปถึง เรื่องของศาลปกครอง แต่ว่ามีข้อหนึ่งในหลักการที่ ๒ ซึ่งได้ระบุไว้ว่า กำหนดระบบการตรวจสอบใช้อำนาจขององค์กรปกครองท้องถิ่น โดยศาลปกครอง เป็นเรื่องที่ดิฉันคะ แต่ดิฉันคิดว่า เราดูเน้นที่ระบบการปกครองท้องถิ่นมากเกินไป เพราะเรื่องนี้ควรจะต้องเป็นสิทธิเสรีภาพที่กว้างไกลกว่านั้น ดิฉันขอเสนอเป็นรูปธรรมขึ้นมานิดหนึ่งว่า อย่างน้อยที่สุดควรจะได้ระบุไว้ว่า กำหนดระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ข้าราชการ และนักการเมือง ซึ่งหมายถึงว่า เราคงจะไม่ได้เน้นถึงกรณีของนักการเมืองท้องถิ่น หรือองค์กรเล็ก ๆ อย่างเดียวโดยตรงนั้นอาจจะได้มีการระบุไว้ในหมวดของสิทธิเสรีภาพอย่างชัดเจนด้วย ดิฉันขอเสนอเรื่องทั้งที่เกี่ยวกับกับ

ทางท่านวรพจน์นำเสนอ แล้วก็ได้อธิบายเพิ่มเติม ๒ ประเด็น ในกรอบเนื้อหา
ของเรื่องหมวดสิทธิเสรีภาพ . เพราะคิดว่าเป็นหมวดที่สำคัญอย่างที่อาจารย์บรรศักดิ์พูด
ขอบพระคุณค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : คุณพินิจครับ

นายพินิจ อัสวโกวิทกรณ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม

พินิจ อัสวโกวิทกรณ์ จากจังหวัดกระบี่ ก่อนอื่นกระผมขออนุญาตกราบเรียน
ท่านประธานว่า ประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ และการมี
ส่วนร่วมของพลเมือง ที่ทางคณะกรรมการได้เสนอต่อสภานั้น กระผมค่อนข้าง
จะเห็นด้วย แต่กระผมใคร่ขออนุญาตกราบเรียนสิ่งที่กระผมเป็นห่วง เนื่องจาก
สภาว่างรัฐธรรมนูญของเราได้ถูกบังคับเอาไว้ว่า จะต้องรับฟังความคิดเห็นของ
ประชาชนเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นในหลักการและประเด็นที่คณะกรรมการได้
เสนอต่อสภานั้น อย่างที่ผมเรียนตั้งแต่นั้นว่ากระผมค่อนข้างจะเห็นด้วย แต่ใน
บางหลักการและบางประเด็น กระผมคิดว่าทางสภา เราจะต้องนำกรอบเหล่านี้
ไปปฏิบัติ โดยเฉพาะ สสร. ต่างจังหวัด บางประเด็นบางหลักการที่ทาง
คณะกรรมการเสนอ ซึ่งกระผมมีมุมมองเห็นว่ายังแคบอยู่ นั่นก็คือในหลักการ
ที่ ๖ เพิ่มบทบัญญัติให้กระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้นในทาง
ปฏิบัติโดย ๑ - ๒ - ๓ - ๔ - ๕ ผมเห็นด้วยทั้ง ๕ ประการ แต่ผมขออนุญาต
กราบเรียนท่านประธานว่า ในมุมมองของกระผมเห็นว่า ทั้ง ๕ ประเด็น
ค่อนข้างจะยึดหลักจากกฎหมายรัฐธรรมนูญเก่า ๆ มาวางเป็นประเด็น เป็นกรอบ
ในร่างฉบับนี้ครับ -----

เพราะฉะนั้นผมจึงขออนุญาต เสนอต่อท่านประธาน และต่อคณะกรรมการ
ว่า กระผมขออนุญาตเพิ่มหัวข้อที่จะต้องไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนใน
อนาคตอย่างนี้ ผมขอเพิ่มเป็นลำดับที่ ๖ นะครับว่า ให้หน่วยปกครองท้องถิ่น
ทุกหน่วย ทุกระดับ มีรูปแบบเป็นอย่างไรกัน คือมีฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ
๒. ให้ฝ่ายบริหารหน่วยปกครองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจาก
ประชาชน ๒ ประเด็นครับ เหตุผลที่กระผมขออนุญาตเพิ่มเติมใน ๒ ประเด็น
ดังกล่าว การเกิดการปฏิรูปการเมืองที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ครับ ประเด็นปัญหาหลัก
ก็คือการใช้เงินซื้อเสียงการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นไม่ว่าสภาว่างรัฐธรรมนุญจะ
ว่างรัฐธรรมนุญออกมามีอย่างไรก็ตาม ในขั้นที่สุดแล้วการคัดสรรบุคคลเข้าสู่
ตำแหน่งต่าง ๆ ก็จะต้องย้อนกลับไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้เลือกตั้ง
เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสิ่งที่ผมจะ
อภิปรายต่อไปจากนั้นนะครับ กระผมขออนุญาตเรียนยืนยันเลยว่า ท่านประธาน
ที่เคารพของกระผมนี้ถือได้ว่าเป็นปราชญ์คนหนึ่ง แต่ในสภาพข้อเท็จจริงใน
ฐานะที่กระผมเป็นคนที่อยู่ต่างจังหวัด กระผมขออนุญาตนำเรียนเลขนะครับว่า
อย่างที่ เป็นข่าวอยู่เสมอว่า ประชาชนไม่ค่อยเข้าใจ ไม่ค่อยมีความรู้
ชายเสียกันง่าย ตรงนี้เราปฏิเสธไม่ได้ครับว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่จริง
แต่รัฐจึงจะต้องกระทำสิ่งที่ชาวบ้านไม่เข้าใจให้เป็นเรื่องเข้าใจง่าย ที่นี้กฎหมาย
การปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันของเรามีรูปแบบมากหลาย ซึ่งท่านประธานเอง
ก็เป็นปราชญ์ในเรื่องเหล่านั้นอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการปกครองท้องถิ่น
มีรูปแบบมากหลายนั้น ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน ทั้ง ๆ ที่มีการเลือกตั้ง
ในทุกหน่วยปกครองท้องถิ่น แต่หลังจากการเลือกตั้งแล้ว บุคคลที่เขาเลือกตั้ง
เข้าไปทำหน้าที่ หน้าที่ของเขาตรงนั้นไม่ชัดเจน บางหน่วยเขาทำหน้าที่แค่
นิติบัญญัติ บางหน่วยก็มีทั้งทำหน้าที่บริหารและนิติบัญญัติ และอีกบางหน่วยก็มีใน
รูปกรรมการ ซึ่งตรงนั้นผมจะไม่ขออภิปราย เพราะฉะนั้นเราจึงเห็นได้ว่า
ประชาชนไม่มีทางที่จะเข้าใจได้เลย แคการดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ เพื่อให้
ชีวิตเขาอยู่ในสภาพสังคมที่เป็นอยู่ได้ก็บุญแล้ว เพราะฉะนั้นกระผมจึงมีแนวคิด
การที่รูปแบบการปกครองมันมีความหลากหลายในท้องถิ่นนั้น ควรจะจัดให้เป็น
รูปแบบเดียวและสอดคล้องกับหมวดทั่วไปของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ระบุไว้ว่า
ประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
ประการที่ ๒ เหตุที่ผมขอเพิ่มในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นประชาชน
ในเรื่องของการเลือกผู้บริหารของทุกหน่วยท้องถิ่น เพราะอดีตที่ผ่านมาอย่างไร

ผมเรียนไปก่อนหน้านี้อแล้วครับว่า ประชาชนไม่เข้าใจ เหตุที่ไม่เข้าใจอีกประการหนึ่งก็คือว่า ข้าราชการที่ส่วนกลางส่งไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะราชการ ส่วนภูมิภาคจะไปกำกับดูแล ไปแสดงบทบาทของผู้บริหารเสียเอง เพราะฉะนั้น การดำเนินการของหน่วยปกครองท้องถิ่นจึงไม่เห็นภาพชัดเจนว่า กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนที่อยู่ในหน่วยปกครองท้องถิ่นนั้นอย่างไร เพราะฉะนั้น ผมคิดว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องให้ประชาชนเขาได้ออกความคิดเห็นว่า หน่วยปกครองท้องถิ่นนั้นจะต้องมีความอิสระ มีสิทธิ มีหน้าที่ และประชาชนมีส่วนร่วม เพราะฉะนั้น กระผมจึงได้เสนอข้อเพิ่มเติมให้ที่ประชุมนี้ และให้กรมการโยธาธิการได้พิจารณาด้วย ขอขอบคุณครับ

นายพนัส ทัศนียานนท์ : ท่านประธานที่เคารพ สุมาลีภ สสร.
ผู้มีเกียรติ ผม พนัส ทัศนียานนท์ สสร. จากจังหวัดตาก กระผมมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาหลักตามที่กรมการโยธาธิการกว้างๆ ได้กระทำมานี้คือโดยทั่วไปกระผมเห็นว่าสภาพปัญหาดามที่ชี้ไว้นี้ มันเป็นการชี้ปัญหาที่ถูกต้องแล้วนะครับ

โดยเฉพาะในข้อ ๑.๑.๑ - ๑.๑.๒ - ๑.๑.๓ นี้ะครับ เพราะฉะนั้น
 ในความเห็นของผมเอง ผมคิดว่า สำหรับในข้อ ๑.๑.๑ สิทธิเสรีภาพ
 และหน้าที่บางประการที่ยังไม่ครบถ้วนหรือยังไม่ชัดเจน ผมมีความเห็นว่า
 ควรที่จะได้มีการนำหลักการในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในกติกา
 ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมือง ที่บางท่านอาจจะแปลว่า สิทธิ
 ในทางแพ่ง ซิวิล ไรท์ส (Civil rights) และสิทธิทางการเมืองของ
 ประชาชน และกติกากระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิในทางเศรษฐกิจสังคม
 และวัฒนธรรม รวมทั้งข้อตกลงระหว่างประเทศหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศอื่น ๆ
 ที่ได้วางหลักการเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ที่เป็นที่ยอมรับนับถือ
 กันแล้วว่า เป็นสิทธิเสรีภาพสากลสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 อันนี้สมควรที่จะนำสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ เหล่านี้ทั้งหมดมากำหนดไว้ใน
 รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ คือที่จะมานั่งไล่พิจารณากันว่าตามรัฐธรรมนูญเก่า ๆ
 เท่าที่มีการกำหนดไว้แล้วมันครบหรือไม่ครบ คิดว่าใช้กรอบอันนี้ก็อาจจะ
 เป็นการสะดวกดี เราจะได้ดูว่าสิทธิที่เขายอมรับกันแล้ว สิทธิเสรีภาพที่ยอมรับ
 กันแล้วว่าเป็นสิทธิเสรีภาพสากล นี้มีอะไรบ้าง มันยังขาดในเรื่องอะไรอีก
 เราสมควรจะนำมากำหนดเพิ่มเติมไว้หรือไม่ ทั้งนี้สำหรับสิทธิโดยเฉพาะ จะเจาะจง
 ซึ่งกระผมอยากจะขอตั้งข้อสังเกตไว้ ณ ที่นี้ก็คือ ในประการต้นคือ สิทธิของ
 ชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
 และสิ่งแวดล้อม อันนี้กระผมค่อนข้างจะเป็นห่วงว่า ในกรอบของการกำหนด
 สิทธิเสรีภาพของพลเมืองหรือของประชาชน ซึ่งกระผมพอใจที่จะใช้คำว่า
 ประชาชน มากกว่า เพราะว่าใช้กันอย่างนั้นตั้งแต่ต้น ตามหลักการที่เป็นที่
 เข้าใจ หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ กระผมเข้าใจว่าเป็นเรื่องของ
 สิทธิที่เรียกว่าเป็นสิทธิของปัจเจกชนมากกว่า เพราะฉะนั้นการกำหนดว่าให้มี
 สิทธิชุมชน ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องของปัจเจกชน เป็นสิทธิของกลุ่มชน จะสมควร
 มากำหนดไว้ในส่วนนี้ได้หรือไม่ ถ้าหากว่าสภาแห่งนี้เห็นว่า การกำหนดสิทธิ
 ชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็น ก็เป็นกระแส เป็นสิ่งที่นำเสนอขึ้นมาเป็นระยะเวลา
 พอสมควรแล้วในระดับหนึ่งในประเทศไทยเรา แต่เท่าที่ผมลองตรวจสอบดู
 ในเอกสารต่าง ๆ ดังที่ผมได้กล่าวถึงไปแล้วนั้น ซึ่งเป็นหลักการซึ่งว่าด้วยเรื่อง
 สิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนที่จะมีต่อรัฐหรือใช้อ้างยันต่อรัฐได้ กระผมยังไม่พบว่ามี
 มีการกำหนด เรื่องสิทธิชุมชนไว้ใน เอกสารเหล่านั้นด้วย ซึ่งถ้าหากท่านผู้จัดทำ
 คิดว่าขณะนี้ได้มีการพัฒนาในเรื่องนี้ไปจนถึงขั้นที่ถือได้ว่าสิทธิชุมชนถือได้ว่าเป็นสิทธิ

ของปัจเจกชนอีกชนิดหนึ่งแล้ว อันนั้นกระผมก็ยอมรับ แต่เท่าที่ผมทราบ สิทธิชุมชน ก็คงจะไม่ใช้สิทธิของปัจเจกชนแน่นอน และสิ่งที่ผมคิดว่าสภาแห่งนี้ควรจะ ต้องตรวจสอบหรือศึกษาให้ชัดเจนแน่นอนด้วยก็คือว่า พื้นฐานของการเสนอให้มีสิทธิ ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

มีหลักการ มีทฤษฎี หรือมีอุดมการณ์ในทางความคิด ทฤษฎี หรือลัทธิทางความคิดอะไรเป็นพื้นฐานรองรับอยู่ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจเช่นเดียวกันนะครับ เพราะการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้กระผมเข้าใจว่า เราร่างรัฐธรรมนูญนี้เพื่อเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทยนะครับ สำหรับสิทธิในประการถัดไปซึ่งกระผมขอตั้งข้อสังเกตไว้ ณ ที่นี้ด้วย ในฐานะที่ได้เคยรับราชการเป็นอัยการมาชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก็คือในหน้า ๒ ซึ่งเสนอว่า ให้มีการรับรองสิทธิของผู้เสียหาย ของผู้เสียหายไม่เป็นผู้หรือของผู้ต้องหา ตรงจุดนี้สำคัญนะครับ ที่จะขอถ่ายสำเนาสำนวนการสอบสวน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว สำหรับ ณ จุดนี้ เท่าที่กระผมทราบมา ในระบบกฎหมายหรือระบบการดำเนินคดีของประเทศ ซึ่งเขาก้าวหน้ามากที่สุดอยู่แล้ว ผมคิดว่าเขาไม่ถึงขั้นบังคับให้อัยการต้องเปิดเผยหลักฐานในสำนวนการสอบสวนนี้ทั้งหมดนะครับ อย่างมากที่สุดที่เขาบังคับให้อัยการต้องเปิดเผยนี้ จะต้องเป็นพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ยกตัวอย่างเช่น มีพยานโจทก์บางคนให้การต่อพนักงานสอบสวนไว้ในทางที่เป็นประโยชน์ หรือในทางที่จะชี้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นอาจจะไม่ได้กระทำความผิดจริงตามที่กล่าวหา ตรงนี้เท่านั้นนะครับ ในระบบกฎหมายของสหรัฐฯ เอง เขามันบังคับให้ไปถึงเพียงแค่นั้นเท่านั้นเอง เพราะหากว่าถ้าจะบังคับให้อัยการเปิดเผยหลักฐานในสำนวนการสอบสวนทั้งหมด ถ้าหากว่าเป็นการต่อมวยกัน ก็เหมือนเป็นการต่อมวยโดยที่ฝ่ายหนึ่งเปิดการ์ด (Guard) ทั้งหมดให้อีกข้างหนึ่งต่อย ซึ่งก็แน่นอนเป็นที่ทราบได้แน่ ๆ เป็นที่เข้าใจได้ พอที่จะคาดได้ว่า ฝ่ายอัยการก็ต้องเป็นฝ่ายแพ้แน่ ๆ อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นอันนี้ผมเกรงว่าจะก้าวหน้าเกินไปหน่อย อันนี้คือข้อสังเกตของกระผม แต่สำหรับที่จะบังคับให้พนักงานอัยการ ให้เป็นสิทธิของผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่จะขอทราบในกรณีที่อัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือดูสำนวนสำหรับในส่วนนี้กระผมคิดว่า น่าจะเป็นสิ่งที่ชอบแล้วนะครับ สำหรับในส่วนที่ผมได้จะขอมีข้อสังเกตและมีข้อคิดเห็นต่อเนื่องจากที่ท่าน สสร. จากฝั่งฯ ได้อภิปรายไปแล้วก็คือ เรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องประเด็นการห้ามเสนอข่าว ตามความเข้าใจของกระผม กระผมคิดว่าประเด็นปัญหาในเรื่องนี้ นะครับ นับตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๒๕๐๓ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้ อย่างที่ท่านผู้มิได้เกียรติได้กรุณาชี้แจงแล้ว เราได้มีกำหนดเรื่องนี้ไว้มาโดยตลอดนะครับ แต่ในทางความเข้าใจหรือความรู้สึกของกระผม กระผมคิดว่าอาจจะเนื่องจากความเข้าใจที่อาจจะผิดพลาดหรือเกิดการสับสน

ที่เอาของ ๒ สิ่งมารวมไว้ในที่เดียวกัน ก็เลยยังเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ นะครับ กระผมคิดว่าสิทธิและเสรีภาพอย่างที่ผมได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้ว เมื่อสักครู่นี้ก็คือว่า ในส่วนที่เป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นเรื่องสิทธิของพลเมืองหรือของประชาชนที่มีต่อรัฐ หรือใช้อำนาจยื่นต่อรัฐ ไม่ใช่เป็นเรื่องระหว่างประชาชนต่อประชาชน หรือเอกชนต่อเอกชนด้วยตัวเอง ถ้าเราแยกตรงนี้เสียตั้งแต่ต้น ปัญหาที่มีถกเถียงกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ก็จะไม่เป็นปัญหามากมายเท่าไรนัก ถ้าหากว่าเป็นกรณีซึ่งเอกชนเขาละเมิดกันเอง ซึ่งในกรณีนี้แน่นอนทางสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะ เป็นวิทยุ ทีวี อะไรรักแล้วแต่ นะครับ ในเบื้องต้นก็คือเป็นเรื่องของการกระทำ หรือเป็นการดำเนินกิจการของเอกชน ยกเว้นแต่สื่อที่วิทยุหรือโทรทัศน์ซึ่งเป็นช่องทางราชการ นั่นก็อีกเรื่องหนึ่ง นะครับ แต่ถ้าหากว่าพูดถึงในแง่ที่ว่า หนังสือพิมพ์ก็ดี วิทยุ โทรทัศน์ก็ดี ซึ่งดำเนินการโดยเอกชน ถ้าเขาจะมีการเสนอข่าวอะไรซึ่งเป็นการละเมิดต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นเอกชนด้วยกันนั้น ทางैयाช่วยแก้ไขในกฎหมายมีอยู่ครบถ้วนแล้ว ดังที่คุณวราพงษ์ได้กล่าวอภิปรายไปแล้ว นะครับ -----

ปัญหาผมคิดว่าอยู่ที่ว่ามาตรการในการเยียวยาแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการลงโทษ โทษทางอาญา ถ้าเป็นหมิ่นประมาทลงโทษกันรุนแรงเพียงพอแล้วหรือยัง จนถึงขั้นที่สามารถปรามไม่ให้มีการกระทำอย่างนั้นซ้ำซากได้ในทางแพ่ง ในต่างประเทศเขาถ้าเป็นการหมิ่นประมาทกัน ศาลกำหนดค่าเสียหายสูงมาก อาจถึงขั้นที่ว่าสำนักพิมพ์แห่งนั้น หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งนั้นล้มละลายเลยก็ได้ เรามีมาตรการอย่างนี้แล้วหรือยัง ซึ่งผมคิดว่าเราเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญไม่ได้ เป็นเรื่องของผู้ปฏิบัติที่จะทำให้มาตรการเหล่านี้มีผลขึ้นมาถึงขั้นที่จะเป็นการป้องปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดซ้ำซากเกิดขึ้นได้ แต่ในประเด็นที่ผมอยากจะเน้นและผมอยากจะเสนอให้เพิ่มเข้าไปก็คือการแยกเสีย ถ้าเขียนไว้ผมก็ไม่ติดใจอะไรในแง่การละเมิดระหว่างเอกชนต่อเอกชน แต่ควรจะแยกเสียออกมาเลยว่า การเสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นอะไรของสื่อ ถ้ามีต่อการดำเนินงานหรือพฤติกรรมใด ๆ ของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลในส่วนไหน ฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ หรือตุลาการ อันนี้จะมีกัณฑ์ห้ามหรือมีการเซ็นเซอร์ (Censor) ไม่ได้โดยเด็ดขาด เพราะนี่คือมาตรการที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคมที่จะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากว่าห้ามตรงนี้ได้ก็จะไม่มีประโยชน์อะไรยกเว้นที่เพิ่มเข้าไประสิทธิภาพในการแสดงความคิดเห็นไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะสุดท้ายแล้วในที่สุดถ้าหากว่ามีการกำหนดไว้บอกว่าห้าม ห้ามไม่ให้เสนอข่าว เว้นแต่จะโดยคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล ในเมื่อศาล ไม่ว่าจะเป็นศาลยุติธรรมหรือศาลอะไรก็ตามก็คือกลไกส่วนหนึ่งที่เป็นองคาพยพของรัฐบาลทั้งหมด ถ้าหากว่าเรามีการกำหนดไว้ อย่างนี้แล้วยังมีความเข้าใจที่สับสนอย่างนี้ในระหว่างการละเมิดสิทธิระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกัน กับเอกชนกับรัฐ ก็จะทำให้เกิดปัญหาโต้เถียงกันอย่างนี้ไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่ให้แยกอย่างนี้เสีย แล้วยอมรับว่าการเสนอข่าวของสื่อมวลชนที่ดี การแสดงความคิดเห็นของผู้ใดก็ได้ ซึ่งผ่านสื่อมวลชนหรืออย่างไรก็แล้วแต่ ซึ่งเป็นกาวิพากษ์วิจารณ์ กวาดติชมอย่าง เป็นธรรมถึงการบริหารราชการแผ่นดินในทุก ๆ ส่วน จะห้ามมิได้โดยเด็ดขาด ถ้ามีการกำหนดไว้อย่างนั้นแยกกันให้เห็นชัดเจน กระผมคิดว่าก็น่าที่จะเป็นการแก้ปัญหาในจุดนี้ได้เป็นอย่างดี กระผมมีข้อเสนอเพียงแค่นี้ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่าารัฐธรรมนูญ : เชิญคุณธรรมนุญครับ

นายธรรมนุญ มงคล : กราบเรียนท่านประธาน ผม ธรรมนุญมงคล จากจังหวัดระนอง กระผมได้รื้อข้อให้สังเกตเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับ

หลักการที่ ๖ เพิ่มบทบัญญัติในการกระจายอำนาจ ท่านประธานครับ ผมไป
 จังหวัดระนองผมจะต้องแจกเอกสารนี้ให้ชาวระนองดูแน่นอนว่า ประเด็นหลัก ๆ
 ที่เราสนใจมีอะไรบ้าง ผมคาดคะเนได้เลยว่า สิ่งที่จะตอบมาบอกว่า
 การกระจายอำนาจ สสร. เรามีความสนใจแค่ไหนหรือ ท่านประธานครับ
 ถ้าท่านลองดูกฎหมายรัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้ เรื่องกระจายอำนาจมีอยู่หน้าเดียวกับอีก
 นิดหนึ่ง แล้วถ้ารวมกับอันนี้อีกแล้วก็ยังไม่ถึง ๒ หน้า ท่านประธานครับ ผมเป็น
 วิศวกร ผมใคร่ขอมองปัญหาการปกครองบ้านเมืองรัฐธรรมนูญของเราว่า
 มีปัญหาตรงไหนบ้าง ผมมีความรู้สึก ถ้ากฎหมายรัฐธรรมนูญบ้านเราแล้ว
 เหมือนกับตึก ก็เหมือนตึกใหญ่และกว้าง แต่มีฐานแคบนิดเดียว เราไม่ได้
 กระจายออกไปเลย ที่นี้คนก็มีความรู้สึกว่าเราให้ความสนใจในเรื่องนี้น้อยมาก
 เราปฏิรูปทั้งที่ ท่านประธานครับ เราทำเรื่องทุกอย่างหมดแล้ว เรื่องนั้นผมก็ถือว่า
 เป็นการปฏิรูป! แต่ผมว่าปฏิรูปครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดก็น่าจะเป็นการปฏิรูปของการกระจาย
 อำนาจให้ทุกคนในแผ่นดินนี้มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของประเทศ
 ท่านประธานครับ ผมเรียนถามนิดหนึ่งว่า ที่เรามาตั้งกันตรงนี้สาเหตุหลักเพราะอะไร
 เนื่องจากการซื้ออำนาจรัฐใช่ไหม ถ้ามองไปนิดหนึ่งว่า ทำไม่ถึงมีการซื้ออำนาจรัฐ
 เพราะอำนาจรัฐตรงกลางมีมากมายเหลือเกิน ใคร ๆ เขาก็อยากจะซื้อ
 จะหาเข้ามาเพื่อจะได้อำนาจรัฐ เพื่อจะย้ายใครก็ได้ จะเอางบประมาณของรัฐเป็น
 ล้าน ๆ บาทไปใช้ที่ไหนก็ได้ เราอยู่อย่างนี้ไม่ได้อีกแล้ว ท่านประธานครับ
 เมื่อ ๓๐ กว่าปีที่แล้วผมได้มีโอกาสไปทำงานที่อเมริกา -----

สิ่งที่ผมประทับใจมากที่สุดในฐานะวิศวกร ที่อเมริกามีการเลือกตั้ง
แม้กระทั่งแขวงทางหลวงจังหวัด เขาเรียกไฮเวย์ คอมมิชชั่นเนอร์
(Highway commissioner) เขาเลือกสรรพากรจังหวัด ไม่ใช่รัฐ
นะครับ เขามีเล็ก ๆ เขาก็ยังเลือก ไม่ต้องพูดถึงว่าการเลือก
ผู้ว่าราชการจังหวัด ที่นี้ผมคิดว่าถ้าผมกลับไปต่างจังหวัดแล้วนี่
สิ่งแรกที่เขาจะถามว่า ประเด็นเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดเราจะ
ไม่พูดถึงเลขหรือ สิ่งนี้ต้องมีการถามแน่นอน ประเด็นพวกนี้ผมอยากจะ
ให้ท่านคณะกัรมาธิการทั้งหลายพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่า ประชาชน
ทั้งประเทศตอนนี้เขาสนใจอยู่ที่ไหนบ้าง ท่านประธานครับ ผมคิดว่า
ในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ เราน่าจะมีเป้าหมายหนึ่งว่า เอาละ
ผมเข้าใจการกระจายอำนาจเป็นเรื่องใหญ่ เรื่องลำบาก ทำผ่านขั้นตอน
ตามปกตินี้ยาก แต่ผมว่าโอกาสอย่างนี้เราไม่มีอีกแล้ว ในชีวิตเรา
ไม่มีอีกแล้วที่จะทำโดยขั้นตอนที่มีโอกาสที่ประเทศให้โอกาสเราในการ
ร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ ถ้าทำตามปกติไม่ได้แน่นอน จะเป็นไปได้ไหมครับว่า

๑. เราร่างเหมือนกับบริษัท มีบิวซิเนส แพลน (Business plan)
เรากะเลขไว้ ๕ ปีข้างหน้าเราจะเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดกี่จังหวัด
อีกกี่สิบปีข้างหน้าเราจะขยายเรื่องงบประมาณอย่างไร อะไรต่าง ๆ
พวกนี้ ถ้าเราทำได้อย่างนี้เป็นคอนกรีต (Concrete) อย่างนี้
ผมว่าประชาชนเขาจะมีความแอฟพริซิเอท (Appreciate) สิ่ง
ที่สรร. ได้ทำไปให้เขา ท่านประธานครับ ผมมีความรู้สึกว่าปัญหานี้
เป็นปัญหาเรื้อรังมานาน ผมว่าเราไม่น่าจะหลีกเลี่ยงปัญหานี้แน่ครับ
สิ่งเหล่านี้การกระจายอำนาจ ถ้าเราไม่ทำวันนี้ ๕ ปีข้างหน้าต้องทำ
๑๐ ปีข้างหน้าต้องทำ แล้วทำไมเราไม่ทำตั้งแต่วินาทีนี้ให้ลูกหลานเห็นว่า
เมื่อเรามีโอกาสแล้ว เราได้ทำกับสิ่งที่เราคิดว่ามันเหมาะสมที่จำเป็น
ต่อประเทศชาติ สิ่งสุดท้ายนี้ผมอยากจะให้การร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้
ของเราเป็นการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นเครื่องมือของการกระจายอำนาจ
เป็นเครื่องมือของการกระจายโอกาส แล้วก็ เป็นเครื่องมือของการกระจาย
ความเจริญไปสู่ท้องถิ่นของประเทศไทย ท่านประธานครับ ผมขอตั้งสิ่งเกิด
เพียงแค่นี้ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่าารรัฐธรรมนูญ Rep. กำนันบุญเลิศคำรัมย์

นายบุญเลิศ คุชายุทธเดช : ท่านประธานที่เคารพ กระผม บุญเลิศ คุชายุทธเดช หรือบุญเลิศ ช้างใหญ่ สสร. จากจังหวัดนนทบุรี กระผม เป็น สสร. ที่ประกอบอาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของสื่อสารมวลชน ก่อนอื่นผมอยากจะกราบเรียนว่า หลักการที่ทางคณะกรรมการการยกเว้นนำเสนอว่าด้วยหมวดสิทธิเสรีภาพของประชาชน หรือพลเมืองในวันนั้น อย่างน้อยที่สุดก็บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ นั่นก็คือ การจุดประกายความคิดที่จะให้มีการถกเถียงกันขึ้นในสังคม ขณะนี้สังคม ยังไม่ได้มีการถกเถียงกันว่าด้วยหมวดนั้นะครับ แต่ว่าเราไม่ได้นำมาพูดกันเสียก่อน ผมคิดว่าจุดนี้เป็นต้นไป สังคมก็คงจะเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้กันมาก และถ้าประชาชนมีความตื่นตัว แสดงความคิดเห็นกันมากในเรื่องนี้ก็จะขอให้พวกเรา สสร. อย่างได้ ตกใจเป็นอันขาด และขอให้ตั้งใจ ภูมิใจว่าประชาชนนั้นต้องการที่จะ ได้รับสิทธิและต้องการมีเสรีภาพ เพื่อแสดงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเป็นคนที่เกิดมาในผืนแผ่นดินนี้ ไม่ว่าจะยากดีมีจนอยู่ภาคไหนก็ตาม ในประเด็นที่ผมอยากจะเน้นในวันนี้ก็คือ สิทธิและเสรีภาพของสื่อสารมวลชน การที่คณะกรรมการการยกเว้นฯ ได้วางกรอบในเรื่องของการห้ามบิดเบือนข้อเท็จจริงหรือสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำมิได้ ซึ่งท่านประธานคณะกรรมการ คือท่านอานันท์ ได้ชี้แจงไปแล้วว่า จะกระทำไม่ได้โดยเด็ดขาด ซึ่งผมเองก็เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วก็ผ่าน ประเด็นนี้ไป ไม่ต้องอภิปราย ประเด็นที่อยากจะพูดก็คือ การห้ามเสนอข่าว จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือคำนิষาทของศาลเท่านั้น ผมอยากจะกราบเรียนว่า การบัญญัติไว้เช่นนี้ ถ้ามองโดยผิวเผินก็จะรู้สึกว่าการบัญญัติไว้ดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

ไม่ให้สื่อสารมวลชนนั้นได้เสนอข่าวสารลวงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ทำให้ได้รับความเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศ แต่ผมอยากจะกราบเรียนว่า การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนในปัจจุบัน ผมอยากจะเน้นคำว่า ในปัจจุบัน การนำเสนอข่าวสารที่มุ่งจะโจมตีให้ร้ายใครคนใดคนหนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งให้ได้รับความเสียหาย ส่วนใหญ่ผู้ตกเป็นข่าวจะเป็นบุคคลสาธารณะ นั่นก็คือข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ตกเป็นข่าวในสื่อสารมวลชนก็อาจจะ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกกอง ทุกกรม ทุกกระทรวง ก็น่าไม่ กรม กอง กระทรวงที่ข้าราชการการเมืองไม่ปรารถนาจะไปนั่งบริหารงานในกระทรวงนั้นจะไม่ค่อยตกเป็นข่าว แต่กระทรวงเกรด เอ ที่นักการเมืองทั้งหลายอยากจะเข้าไปนั่ง เป็นรัฐมนตรีว่าการฯ ตกเป็นข่าวแทบจะทุกวี่ทุกวัน ประชาชนธรรมดาตกเป็นข่าวอยู่บ้าง เช่นมีการมาร้องที่หนังสือพิมพ์ว่ามีปัญหาขัดแย้งในครอบครัว หรือไม่ก็ขึ้นโรงพักขึ้นโรงชั้นศาล กล่าวหาหรือเรียนกัน ก็ เป็นเรื่องที่เปิดเผย สื่อสารมวลชนก็ติดตามมาเสนอ และการนำเสนอข่าวสารนั้นก็ เป็นประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจ แต่ถ้าหากว่า เรื่องที่นำเสนอ นั้นไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทำให้เขาเสียหาย ไม่ก็ชู้ชอมหรือคอร์รัปชัน หรือไม่ก็หน้าที่ที่สื่อสารมวลชนได้เผยแพร่ข่าวหรือภาพออกไป จะมีปฏิกริยาเกิดขึ้นจากสังคมอย่างกว้างขวาง นั่นคือสื่อสารมวลชนด้วยกันเอง สถานีวิทยุที่ เขามีรายงานข่าวประจำชู้ชอม เขาก็จะรายงานทันทีว่านักการเมืองอีกฝ่ายหนึ่งเห็นอย่างไรนะครับ ข้าราชการที่เป็นนักวิชาการ ก็ให้ความคิดเห็น ออกแถลงการณ์ หนังสือพิมพ์ด้วยกันเองก็จะวิพากษ์วิจารณ์เขียนบทบรรณาธิการ ปฏิกริยาเหล่านั้นพวกเราก็ได้เห็นมาแล้วครับ พี่น้องประชาชนก็ให้เห็น มีกลุ่มประชาชนรวมตัวกันขึ้น เรียกว่า กลุ่มพลังผู้บริโภค สื่อสารมวลชน มีแถลงการณ์ที่จะดื้อหนึ่งสื่อพิมพ์ และคนต่าง ๆ เหล่านี้ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มประชาชนผู้บริโภค ก็ไปออกอากาศให้สัมภาษณ์รายการวิทยุ ชื่อนั้นรายการนี้ สถานีโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์กันยกใหญ่เลยครับ นี่แสดงให้เห็นว่าสังคมนั้นเปิดหูเปิดตาอยู่ตลอด ไม่ใช่สื่อสารมวลชนใดจะเสนอข่าวได้ตามอำเภอใจตามที่ตัวเองต้องการ ในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็ไม่ใช่ว่าจะเห็นพ้องต้องกันไปหมดในกรณีที่น่าเสนอเรื่องราวใด ๆ ออกไป อันนี้คือการควบคุมตรวจสอบของสังคมที่ผมอยากจะเรียนให้ทราบ

ประการต่อมาที่อยากจะเรียนก็คือว่า สื่อสารมวลชนในยุคปัจจุบันนี้ อยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ และในหลาย ๆ ฉบับนั้นบทบัญญัติของกฎหมายที่

๑๒๓

สร ๕/๒๕๕๐

สตีมา ๖๑/๒

ลิตรอนสิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชนไม่ให้อำนาจปฏิบัติหน้าที่เพื่อที่จะแสวงหาข่าวสารที่เป็นประโยชน์มาให้ประชาชน ไม่สามารถที่จะรายงานข่าวสารได้อย่างเต็มที่ และไม่สามารถจะวิพากษ์วิจารณ์ควบคุมตรวจสอบได้อย่างเต็มที่ แต่ที่ไม่ค่อยจะมีข่าวว่าหนังสือพิมพ์ถูกดำเนินคดีอะไรมากนัก ก็เพราะว่าสังคมมีความตื่นตัว หนังสือพิมพ์ สื่อสารมวลชนแขนงอื่นก็พยายามที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองโดยชอบ ฉะนั้นผู้ที่ตกเป็นข่าวหรือถูกวิพากษ์วิจารณ์จึงมักจะไม่ค่อยใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากนั้นมาเล่นงานกับสื่อสารมวลชนรวมกระทั่งไปถึงนักการเมืองด้วย และข้าราชการ คำถามก็คือว่า ทำไมกฎหมายการพิมพ์ ปี ๒๕๔๕ ซึ่งหนังสือพิมพ์ สื่อสารมวลชนพูดกันมาช้านานแล้วว่ามันล้ำสมัยมันไม่ทันการกับยุคสมัย -----

- ๖๒/๑

ควรจะต้องมีการยกเลิกแก้ไขไปเสียที จึงไม่มีรัฐสภาชุดไหนหยิบยกขึ้นมาแก้ไขอย่างจริงจังจึงให้เราได้เห็น หรือแม้แต่ พร. ๕๒ ที่เป็นผลผลิตจากคณะชิตอำนาจตั้งแต่เมื่อปี ๒๕๑๙ เหตุการณ์นองเลือด ๒ ตุลาคม เป็นป่วงเป็นโศกที่วัดคอสื่อสารมวลชนมาโดยตลอด ชาวคราวชาวสารต่าง ๆ ที่เรากำลังทำที่รายงานหามาเปิดเผยจำนวนไม่น้อยครับ หน้ากระดาษถูกอุทิศไปเพื่อการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน จากปี ๒๕๑๙ ที่ก่อกำเนิด พร. ๕๒ โดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเพิ่งจะมายกเลิกได้ในปลายปี ๒๕๓๓ ซึ่งเกิดการรวมตัวของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ทั้งในส่วนกลางและต่างจังหวัดอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการสนับสนุนจากพี่น้องประชาชนผู้รักชาติ รักประชาธิปไตยด้วย ซึ่งก็อาจจะรวมถึงท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายที่ได้นั่งอยู่ในเวทีแห่งนี้ด้วย ผมอยากจะเรียนว่ากฎหมายไม่เป็นธรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ควรจะได้มีการสังคายนา ซึ่งก็คงไม่ใช่ภารกิจของพวกเราอีก และผมเองคงไม่มีโอกาสที่จะมาขึ้นพูดในเวทีแห่งนี้ การเขียนในหน้าหนังสือพิมพ์นั้นไม่ได้มีผลอะไรที่จะทำให้รัฐสภาได้กระตือรือร้นที่จะหยิบเอาปัญหาต่าง ๆ มาพิจารณาเพราะว่าต้องเผชิญกับปัญหาการเมืองขัดแย้งกันอยู่ทุกวี่ทุกวัน ซึ่งก็ปรากฏเป็นข่าวให้พวกเราได้อ่านกันอยู่ อันนี้ก็ต้องสังเกตฝากเอาไว้ให้เห็นและให้พวกเราได้รับทราบ ในรัฐธรรมนูญเมื่อปี ๒๕๑๓ ที่ถือว่าเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดนั้น การปิดโรงพิมพ์บัญญัติเอาไว้ให้เป็นอำนาจของศาล ซึ่งผมก็อยากจะเรียนว่าในช่วงนั้นสถานการณ์เพิ่งเปลี่ยนแปลงการปกครองคือรัฐบาลเผด็จการนั้นต้องพ้นจากอำนาจไป เพราะการรวมตัวของพี่น้องประชาชนที่ต้องการให้得有รัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยคือเรียกร้องประชาธิปไตยโดยให้มีรัฐธรรมนูญครับ และก็มีสภาสันติภาพ ในช่วงนั้นทุกสิ่งทุกอย่างไปมอบให้กับศาลสถิตยุติธรรม ซึ่งเราถือว่าเป็นธรรมที่สุดแล้วในสถานการณ์ขณะนั้น แต่จากวันนั้นเป็นต้นมาจนถึงขณะนี้ ๒๕๕๐ สถานการณ์บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปมาก การเมืองยังย่ำอยู่กับที่ แต่เศรษฐกิจก้าวรูดไปข้างหน้า บริษัทเอกชนมีการบริหารการกิจการที่ทันสมัยจ้างคนเป็นแสน ๆ บาทเพื่อมาจับผิดข้อบกพร่องในธุรกิจสำหรับสื่อมวลชนก็เช่นเดียวกัน ในปัจจุบันนี้เป็นธุรกิจที่อยู่ในวงเงินหลายพันล้านบาทและถึงระดับหมื่นล้านบาท หลายบริษัทเข้าไปเป็นบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์เป็นบริษัทของมหาชน การทำงานนั้นต้องมีหลักเกณฑ์เราจะทำงานตามใจชอบของนักข่าวคนหนึ่งของคอลัมน์สัปดาห์หนึ่งจะเขียนอะไร

ก็ได้นั้น ผมคิดว่าเกิดขึ้นได้ยากอย่างที่ผมได้กราบเรียนมาตั้งแต่ตอนต้นแล้วนะครับ นอกจากนั้นในสถานการณ์ปัจจุบันผมยังมีความเห็นเพิ่มเติมไปด้วยว่า การห้ามเสนอข่าว การที่จะส่งข่าวไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจจะกระทำได้ในภาวะที่เกิดสงครามหรือการมีประกาศกฤษฎีกาหรือประกาศภาวะฉุกเฉิน ผมอยากจะเรียนประวัติศาสตร์ที่เพิ่งเกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ เมื่อปี ๒๕๓๕ นั่นก็คือเหตุการณ์เดือนพฤษภาคมที่ประชาชนมาเรียกร้องในเรื่องประชาธิปไตย ไม่ต้องการให้คณะ รสช. เข้ามาสืบทอดอำนาจเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี เพราะไม่แน่ใจว่านายพลทหารนายพลเอกจะนำพาประเทศชาติไปได้ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้นายกฯ มาจากการเลือกตั้ง ลดอำนาจวุฒิสภา อะไรต่าง ๆ เหล่านี้มีการอดข้าว เรียกร้องกันในช่วงนั้นมีการชุมนุมกันมาก สื่อสารมวลชน หนังสือพิมพ์ก็รายงานข่าว ผมอยากจะเรียนว่าตอนนั้น สื่อสารมวลชนและประชาชนกำลังประจันหน้ากับคณะผู้มีอำนาจมีการสังหารประชาชนเกิดขึ้น และในระหว่างนั้นคณะรัฐบาลซึ่งเป็นรัฐบาลที่มาโดยชอบ เพราะรัฐธรรมนูญบัญญัติว่าให้พรรคการเมืองจัดตั้งรัฐบาลมีเสียงข้างมากแล้ว ไปเชิญนายพลเอกมา-----

มีการออกประกาศภาวะฉุกเฉิน มีการออกประกาศกฤษฎีกาการศึก มีคำสั่งว่า
 ให้นำหนังสือไปตรวจก่อนที่จะตีพิมพ์ แต่ในทางปฏิบัตินั้นกระทำไม่ได้
 ประการที่ ๑ หนังสือพิมพ์มีมากมายหลายฉบับ ประการที่ ๒ หนังสือพิมพ์
 ออกทั้งกรอบเช้า กรอบบ่าย ประการที่ ๓ ประชาชนที่กำลังเรียกร้องนั้น
 มีทั้งในประเทศอยู่ทั้งส่วนกลาง อยู่ต่างจังหวัด และในต่างประเทศทั่วโลก
 ซึ่งระบบสื่อสารมวลชนนั้นมันเข้ามาถึงหมด สำนักข่าว ซี.เอ็น.เอ็น.
 (CNN) ก็ตีข่าวไปทั่วโลก สำนักข่าววิทยุกระจายเสียงอเมริกา บี.บี.ซี
 (BBC) รายงานอยู่ตลอด ปรากฏว่าไปสั่งห้ามหรือไปตรวจข่าวของ
 หนังสือพิมพ์ไม่ได้ครับ ปิดได้แต่สถานีวิทยุแล้วก็โทรทัศน์ของรัฐที่รายงานข่าว
 ปิดเบือน และหลังจากเกิดเหตุการณ์สงบไปแล้วก็มีการแส่ที่จะ เรียกร้อง
 ให้มีการปฏิวัติวงการโทรทัศน์เสียใหม่ ซึ่งจากวันนั้นถึงวันนี้ผมเห็นว่า
 มีการเปลี่ยนแปลงไปน้อยมาก เรามีสถานีโทรทัศน์เกิดขึ้นคือสถานีโทรทัศน์
 ไอทีวี (ITV) ที่เสนอสาระข่าวสาร แต่ช่องอื่น ๆ นั้นยังไม่ได้มีการ
 เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสถานีโทรทัศน์หรือวิทยุเลย ซึ่งต่อไปก็คงจะ
 เป็นปัญหาที่เราต้องพูดกันอีกในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ว่าเราจะเปลี่ยนแปลง
 อย่างไร จะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญสั้น ๆ ด้วยข้อความหรืออย่างไร นี่คือ
 ประเด็นที่ผมอยากจะฝากเอาไว้ว่าข้อความสวย ๆ ที่ว่าให้ส่งข่าวไปตรวจ
 ในยามที่มีประกาศภาวะฉุกเฉินหรือกฤษฎีกาการศึกนั้นสมควรที่จะบัญญัติข้อความ
 หู ๆ ต่าง ๆ เหล่านี้เอาไว้อีกต่อไปหรือไม่ ผมอยากจะเรียนว่าสถานการณ์
 ในขณะนี้ สื่อสารมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์นั้นมีการกึ่งมากมายเหลือเกิน
 ไม่ใช่จะมา เรียกร้องแต่สิทธิเสรีภาพของตัวเอง ซึ่งเราก็ได้บอกที่เราทำ
 หน้าที่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ของประเทศชาติ แต่ภารกิจของสื่อสารมวลชน
 ซึ่งขณะนี้ เป็นสถาบันสาธารณะ บทบาทของสื่อสารมวลชนและประชาชนต้องการ
 ที่จะเห็นระบบการตรวจสอบข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำซึ่ง
 เป็นบุคคลสาธารณะเกิดขึ้น สื่อสารมวลชนต้องการเห็นระบบการเลือกตั้งที่
 ใสสะอาด ต้องการให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ ซึ่งนี้ได้กระทำกัน
 อยู่แล้วเวลานี้ ไม่ใช่จะมา เรียกร้องแต่สิทธิเสรีภาพ และผมยังมองเลยไปอีกว่า
 ถ้าหากการร่างรัฐธรรมนูญของเราในครั้งนี้ เราลงไปรับฟังความเห็นของประชาชน

อย่างจริงจัง และพี่น้องสื่อสารมวลชนทุกแขนงทุกฝ่าย เราสามารถจะไป
 สามีคดี ไปทักความเข้าใจกับเขา และให้เขาเกิดความสำนึกร่วมกันเสมือนหนึ่ง
 เขากำลังเป็นผู้ยกร่างรัฐธรรมนูญกับพวกเรา ๕๕ คน เราจะทำให้ประชาชนนั้น
 ตื่นตัว มีความสำนึก และถ้าหากว่าจะต้องลงประชามติกันเกิดขึ้น ผมว่าสถาบัน
 สื่อสารมวลชนนั้นจะเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้ผลการลงประชามตินั้นออกมา
 ในทางบวก นี่คือคำถามที่ผมอยากจะฝากพวกเราทุกคนให้ช่วยกันขบคิดด้วยว่า
 เราจะทำให้สถาบันสื่อสารมวลชนนั้นเข้ามาเป็นส่วนร่วมกับเราได้อย่างไรบ้าง
 ในช่วงท้ายผมอยากจะเรียนว่าในขณะที่เราพูดถึงสิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชนนั้น
 สื่อสารมวลชนจำเป็นจะต้องพูดถึงความรับผิดชอบด้วย ไม่ใช่ที่เราต้องการแต่
 เสรีภาพ ต้องการแต่สิทธิ ซึ่งคนบางส่วนอาจจะรู้สึกว่าการต้องการมากเกินไป
 จะไประรานคนอื่น ความรับผิดชอบของสื่อสารมวลชนที่ผมพูดในหลายโอกาส
 และจะต้องพูดต่อไปให้พี่น้องสื่อสารมวลชน รวมทั้งพี่น้องประชาชนได้รับทราบ
 ก็คือว่าความรับผิดชอบนั้นมียู่ด้วยกัน ๒ ส่วน คือรับผิดชอบต่อกฎหมาย เราต้อง
 อยู่ภายใต้กฎหมาย แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่ากฎหมายนั้นต้องมีความ
 เป็นธรรมด้วย กฎหมายต้องมีความเป็นธรรม ถ้าไม่มีความเป็นธรรมต้องแก้ไข
 ถ้าไม่แก้ไขจะทำให้การใช้สิทธิเสรีภาพของเรานั้นไม่สามารถที่จะเอื้ออำนวย
 ประโยชน์ต่อประเทศชาติและผลประโยชน์ของส่วนรวมได้ -----

- ๒๕/๑

ความรับผิดชอบอีกประการหนึ่งก็คือ ความรับผิดชอบต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งในขณะนั้นสมาคมหนังสือพิมพ์หลายสถาบัน หลายสมาคมนั้นมีการขยายบรรณ ของตัวเองอยู่ แต่ยังไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกันของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งเราจำเป็นจะต้องสร้างบรรทัดฐานแห่งจรรยาบรรณนี้เกิดขึ้น เพื่อที่จะให้ พวกเราที่ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนควบคุมกันเองครับ สร้างสำนักพวกเรา ที่ทำงานสื่อสารมวลชนนั้นให้ตระหนักว่า การใช้สิทธิเสรีภาพของเรานั้นต้อง เพื่อประโยชน์ของสาธารณะอย่างแท้จริง เท่านั้น ถ้าไปล่วงเกินไปละเมิด จะด้วยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือจะด้วยอย่างไรก็ตามแล้วแต่ เราต้องมาควบคุม มากำกับ มาจัดการกันเอง เราจะควบคุมกันเองได้ให้อยู่ภายใต้กรอบของ จรรยาบรรณเล่มเดียวกันนั้น ถ้าหากมีความจำเป็นจะต้องออกกฎหมายมารับ ผิดคิดว่าผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนก็คงจะยอมรับ ขอให้ออกหมายนั้น มีความเป็นธรรม สภาการหนังสือพิมพ์จะมีหรือไม่ ถ้ามี คณะกรรมการที่จะ มาเป็นคณะกรรมการคอยกำกับดูแลคนที่ทำงานหนังสือพิมพ์นั้นจะประกอบไปด้วย ใครบ้าง อันนี้คือเป็นประเด็นคำถามที่จะต้องเกิดขึ้นในอนาคตว่าเราต้อง ควบคุมกันเอง และเมื่อเราควบคุมกันเองได้และเราอยู่ภายใต้กฎหมายที่ เป็นธรรม ผมคิดว่าเราไม่ต้องไปห่วงหรือกลัวในเรื่องที่สื่อสารมวลชนนั้น จะมีอคติ ตื่น เข้าขั้นมากก็ตั้งหน้าตั้งตาที่จะพาดกระหน้าใครบางคนให้จมดิน ให้هلكลาไป ผมคิดว่ามันไม่เกิดขึ้นไม่ได้ หนังสือพิมพ์หลายแห่งมีสถานะ มั่นคง สร้างสถานะตัวเองมาได้ด้วยความยากลำบาก ประสบความสำเร็จ ทางด้านธุรกิจกำไร แต่สิ่งที่เขาห่วงคำนึงอยู่มากก็คือถ้า เขาทำอะไรเสียหายไป มาตีเป็นเงิน เงินล้านบาทมันไปซื้อความน่าเชื่อถือให้ได้อีกหรือไม่ เพราะฉะนั้น ผมก็อยากจะฝากเรียนพวกเพื่อน สสร. ทักกันว่า การห้ามเสนอข่าวใด ๆ จะกระทำมิได้นั้น ถ้าจะบัญญัติไว้เพียงแค่นี้ก็จะสมควร ไม่น่าจะมอบให้กับศาล ต้องมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ขอขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เชิญอาจารย์อมรครับ

ศาสตราจารย์อมร รัชกาลิย์ : ผม อมร รัชกาลิย์

ขอพระคุณท่านประธาน ผมมีข้อสังเกต ๓ - ๔ เรื่องด้วยกัน เพราะว่าในวันนี้ เรากำลังพูดกันถึงในกรอบที่ว่าด้วย เห็นว่า สิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วม มีหลาย เรื่องในนี้ และหลาย เรื่องก็ไม่ได้มีข้อสรุปหรือข้อเสนอของ คณะกรรมาธิการยกกว้างมากนัก ผมจึงจะขออนุญาตอภิปราย เรื่องที่ ๑ เรื่องเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นนั้นก็มีการพูดกันอยู่แล้วว่าควรจะเป็นหมวดที่

ว่าด้วยการกระจายอำนาจ หลายท่านได้อภิปรายแล้วกระผมขอยืนยันว่า
 ในฐานะที่ติดตามเรื่องของประชาธิปไตยกันมารอบโลกนั้น ก็มีภาคีทาง
 การเมืองอยู่อันหนึ่งที่ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของประชาธิปไตย
 เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยกับหลาย ๆ ท่านที่ขอให้เขียนอะไรลงไปโดยตรงนี้
 ให้มาก ให้ละเอียด ให้ยืนยันในสิ่งต่าง ๆ ให้มากขึ้น เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 เมื่อปีกลายราชบัณฑิตยสถานได้อภิปรายเรื่องของการปกครองท้องถิ่น
 ท่านศาสตราจารย์ประยูร กาญจนดุลย์ ประธานสำนักขรรคมศาสตร์การเมือง
 คือฝ่ายสังคมศาสตร์ เสนอว่าการปกครองท้องถิ่นที่ดีนั้นต้องมีรูปเดียว
 คือพูดง่าย ๆ มีเทศบาล หลายท่านก็อภิปรายแล้ว กระผมขอขอบพระคุณ
 ที่ได้อภิปรายในเรื่องนี้ไปและครับ ผมเองพยายามต่อสู้ว่ากระทรวงมหาดไทย
 ได้ทยอยตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นมาจนกระทั่งถึงขณะนี้ ๖ รูปแบบแล้ว
 ยิ่งเหยงกันไปหมด พูดง่าย ๆ ซ้ำกันไปที่กันมาไม่รู้ว่ามีอำนาจหน้าที่อย่างไร
 ผมเองก็ต้องรองกับศาสตราจารย์ประยูร กาญจนดุลย์ ว่าในฐานะที่มีตั้ง ๖ แบบ
 เหลือ ๒ แบบได้ใหม่ คือเทศบาลกับสุขาภิบาล -----

จะวิจารณ์ไป ว่าสิ่งซึ่งควรเขียนไว้เป็นอุดมการณ์ของชาติ หรือเขียนในคำปรารภของรัฐธรรมนูญ น่าจะมีคำว่า อุดมการณ์ของคนไทยคือ อิสรภาพ เสรีภาพ สมานภาพ คือแทนที่จะใช้คำว่า สมานฉันท์ ก็คือภาวะแห่งการประสานประโยชน์ เรียก สมานประโยชน์ สมานภาพเป็นศัพท์ใหม่ แล้วดูลยภาพคือความถ่วงดุล ไม่ให้เกิดอาการรุนแรง ไม่ไปสู่จุดเอ็กซ์ตรีม (Extreme) จุดสุดโต่ง ผมขอเสนอไว้ ๕ คำ ส่วนที่สังคมจะยอมรับได้แค่ไหนไม่ต่างกัน อันนี้ก็ เป็นสิ่งหนึ่งที่นึกว่า ภายใน ๓ กรอบม้ง เอื้อไม่มีการรอบโหนที่จะพูดเรื่องคำปรารภแล้วไม่มีส่วนไหนที่จะพูดถึงบททั่วไป ซึ่งผมเองได้เคยพูดในที่นี้ไว้แล้วว่า อยากรจะเปลี่ยนมาตรา ๓ ข้อความของมาตรา ๓ ปัจจุบันว่าอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ขอแปลงสักหน่อย ขยายความสักหน่อยว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข วรยศหนึ่ง วรยศสอง พระมหากษัตริย์ผู้ทรงใช้อำนาจอธิปไตยในนามปวงชนชาวไทย โดยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลและองค์กรอื่น คือองค์กรเพื่อประชาชนไทยนั้น ไม่ได้มีแค่ ๓ สถาบัน จะมีสถาบันอื่น ๆ มาประกอบอีกหลายสถาบันตามที่เราได้เตรียมกันไว้ในขณะนี้ อันนี้ก็เป็นเรื่องที่ ๒ ที่สรุปอีกทีว่าน่าจะยกเลิกหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ ไปเขียนใส่ไว้ในคำปรารภ คำนำของรัฐธรรมนูญ แล้วก็ปรับปรุงหมวดที่ ๑ หมวดทั่วไป เรื่องของอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนชาวไทย แทนที่จะมาจากประชาชนชาวไทย อันนี้ขออนุญาตผมยังไม่จบนะครับ -----

ประเด็นที่ ๓ เรื่องสิทธิเสรีภาพ รัฐธรรมนูญในปัจจุบันฉบับที่ ๓ - ๕ ซึ่งก็รวบรวมเอาเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเก่า ๆ ไว้มาก และโดยเฉพาะหลังจากที่มีการแก้ไขครั้งที่ ๕ แล้ว ก็เรียกว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก แต่รวมกันแล้วมีอยู่ ๒๙ ข้อ รวมทั้งตัวมาตราและอนุมาตราด้วย มี ๒๙ ข้อ ทั้ง ๆ ที่รัฐธรรมนูญสากลของประเทศรุ่นใหม่ ประเทศประชาธิปไตยรุ่นใหม่เขาจะรวมกันมีนับร้อยข้อ ผมได้พยายามรวบรวมศึกษารัฐธรรมนูญของประเทศเหล่านี้ แล้วก็คิดว่าอะไรที่จะมาบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญของไทย ผมได้ลองเขียนเป็นบทความแล้วก็ได้เผยแพร่ไปยังหมู่เพื่อนฝูงจำนวนหนึ่งแล้ว ผมทำไปแล้ว เอารัฐธรรมนูญปัจจุบัน ๒๙ ข้อ มาแก้ไขถ้อยคำอะไรก็แล้วแต่ เติมเรื่องใหม่ ๆ เข้าไปซึ่งมันก็อยู่ในแนวเดียวกับที่กรรมการยกร่างฯ เสนอ แต่กรรมการยกร่างฯ เสนอ ผมต้องขอลูกยว่าเสนอเป็นประเด็น อะไรไม่ชัดเจนอะไรเติม เข้าไปใหม่ อะไรควรแก้ไข แต่ไม่ได้บอกว่าเมื่อจะอ่านตั้งแต่ต้นจนจบแล้วมีสิทธิ เราจะเติมลงไปตรงไหน จะแก้ไขตรงไหน อ่านได้ลำบากเหลือเกิน ผมอยากให้ท่านที่มีบทความของผมอยู่ ลองอ่านดู เพราะผมเรียงของผมไว้อย่างนี้ ผมขอเรียนให้ทราบนะครับ

๑. หลักการทั่วไปของเรื่องสิทธิเสรีภาพ อันนี้เข้าไป ๗ มาตรา เฉพาะหลักการของสิทธิเสรีภาพ เสรีภาพทางศาสนา ๑ มาตรา เสรีภาพในร่างกาย เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย ๗ มาตรา เสรีภาพในเคหสถาน ครอบครัว และความเป็นส่วนตัว ๘ มาตรา สิทธิทางการเมืองยาวหน่อย ๑๓ มาตรา สิทธิทางกฎหมายในกลุ่มที่ ๒ มีอยู่ ๑๖ มาตราด้วยกัน สิทธิทางสังคม รวมทั้งสิทธิชุมชน สิทธิของเด็ก อะไรต่ออะไรรวมกันแล้ว ๑๐ มาตรา สิทธิในการทำงาน หมายความว่า ในสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่ยืนยันให้คนมีสิทธิที่จะทำงาน เลือกทำงานได้ อะไรต่ออะไรได้ อันนี้เข้าไป ๑๗ มาตรา รวมทั้งหมด ๗๙ มาตรา ยาวกว่ารัฐธรรมนูญปัจจุบันเท่าตัวกว่า แต่ไม่ใช่ยาวที่สุดและไม่ใช่ว่างที่สุด เพราะยังสั้นกว่าปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่เราได้เห็นสัญญาไปแล้ว Thailand และยังสั้นกว่ารัฐธรรมนูญอีกในหลาย ๆ ประเทศ และอีกอย่างหนึ่ง

๑๓๓

สัร ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖/๒

มันอยู่ที่การจะเขียนเป็นมาตรา แล้วแต่ว่าจะรวมกันไว้อย่างไร รัฐธรรมนูญ บางประเทศดูเหมือนสั้น อย่างรัฐธรรมนูญสหรัฐฯ บอกว่า บิล ออฟ ไรท์ส (Bill of Rights) ซึ่งเป็นบทแก้ไขครั้งที่ ๑ เฉพาะข้อ ๑ อย่างเดียว ถ้าเขียนแบบไทยมัน ๔ - ๕ มาตรา ถ้าเขียนแบบเขามาตราเดียว เพราะฉะนั้นที่บอกว่าบิล ออฟ ไรท์ส มี ๑๐ ข้อ ไม่ใช่ ที่จริงเยอะเลยในนั้น ถ้าแตกรายละเอียดแล้วจะได้ราว ๆ ๕๐ - ๖๐ ข้อ อย่างที่ผมเขียนนี้เหมือนกัน ที่นี้ปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือว่ากรรมาธิการยกร่างฯ หรือพวกเราเอง อาจจะรู้ว่าสิทธิต่าง ๆ มันเพื่อจนเกินไป ไม่ใช่ครับ บ้านเมืองยิ่งเจริญ โลกยิ่งเจริญ พลเมืองมีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น ก็จะมีการเรียกร้อง สิทธิต่าง ๆ มากขึ้น เวลานั้นจะมีเรื่องสิทธิของเด็ก แล้วต่อไปวันข้างหน้า จะมีสิทธิของกะเทย เวลานั้นยังไม่เขียนในรัฐธรรมนูญของประเทศไหน สิทธิของกะเทย เวลานั้นเราเชื่อว่ามนุษย์และสัตว์น่าจะมีเพียง ๒ เพศ แต่แบบนั้นเกิดมีเพศที่ ๓ แล้วดีไม่มันเป็นกะเทยฝ่ายชายและเป็น กะเทยฝ่ายหญิง กะเทย กะเทย อาจจะ มี ๓ กะเทย สิทธิเหล่านี้ มันจะค่อย ๆ เกิดขึ้น สิทธิของเด็ก สิทธิของคนชรา สิทธิอะไรต่ออะไร มันจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นไม่ยาวที่ผมขอเสนอไว้ แต่ว่าทำกันทั้งหลาย อาจจะนำไปใช้ให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์ว่าที่เขียนแบบที่ผมเสนอนี้ มันเขียนแล้วมันเรียงตามเรื่อง เราจะรู้ว่าอะไรมีอยู่แล้ว อะไรขาดไป ขอเรียนด้วยความเคารพว่าอ่านง่ายกว่าที่กรรมาธิการยกร่างฯ เสนอมา เป็นอันมาก เพราะกรรมาธิการยกร่างฯ บอกว่า เขียนเฉพาะอะไร ที่ไม่ชัดเจน แล้วก็เขียนเฉพาะส่วนที่เพิ่ม แล้วส่วนเก่าคืออยู่ตรงไหน ก็เลยยังไม่รู้กัน แต่ถ้าอ่านของผมจะได้ทั้งของเก่าและได้ของใหม่ ผมฝากข้อสังเกตไว้เพียงเท่านี้ครับ ขอบพระคุณครับ

- ๒๗/๑

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : คุณบัวพรหมศรี
 นายบัวพรหม ศรีกัลยาณพันธ์ุ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม
 บัวพรหม ศรีกัลยาณพันธ์ุ ก็ได้ฟังการอภิปรายของท่านสมาชิกมามาก อยากจะ
 ขอให้ท่านประธานได้เข้าสู่ประเด็นที่ประธานคณะกรรมการมาธิการยกร่างฯ ได้ขอมติ
 ในที่ประชุมนี้ว่าจะให้ความเห็นชอบกับกรอบที่คณะกรรมการมาธิการยกร่างฯ มานั้นะครับ
 เห็นชอบหรือไม่ ในส่วนตัวของผมเองนั้นผมว่ามันพอไปได้แล้วก็น่าจะให้ความ
 เห็นชอบ ทั้งนี้เนื่องจากว่าสาระต่าง ๆ นะครับ ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนออกไปในการ
 ที่จะรับฟังความคิดเห็นเป็น ๓ ขั้นตอนด้วยกันซึ่งเราทราบกันดีอยู่แล้ว และขั้นตอนนี้
 ก็เป็นขั้นตอนซึ่งเป็นครั้งแรกที่จะนำไปที่ว่าด้วยสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วม
 ของพลเมือง ซึ่งรวมถึงหมวดนโยบายแห่งรัฐ หมวดการปกครองท้องถิ่น
 การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการลงมติ ประเด็นต่าง ๆ ที่คณะกรรมการมาธิการ
 ยกร่างฯ ได้เสนอมาก็มีประเด็นที่ไม่มีปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับเก่ามาก่อนเลย
 และที่มีปรากฏอยู่แล้วแต่ว่ามันไม่ชัดเจนก็ยกมา แล้วก็มีประเด็นที่มีอยู่
 ก่อนแล้ว แต่ว่าไม่ได้นำไปปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง อันนี้ก็กว้างขวาง
 แล้วก็ยังเปิดโอกาสให้ไปฟังความคิดเห็นประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติมอีกก็ได้
 ผมเข้าใจว่าสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญในต่างจังหวัดก็พอที่จะนำไปสอบถาม
 ไปฟังความคิดเห็นของประชาชนว่าเขามีความคิดเห็นในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง
 และที่สำคัญที่สุดนั้นก็คือในรัฐธรรมนูญฉบับเก่า ๆ ทั้ง ๑๕ ฉบับนั้นก็มีอยู่แล้ว
 เพราะฉะนั้นผมว่า เชื้อประหยัด เวลาของสภาแห่งนี้ะครับ ท่านประธานน่าจะ
 ได้หารืออยู่แล้วก็ถามว่า ใครเห็นชอบในเอกสารในสาระอันนี้ เท่านั้นก็น่าจะ
 เพียงพอครับท่านประธานครับ เราก็เสียเวลามากแล้วเราก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์
 ผมเองก็ขอขอบคุณท่านคณะกรรมการมาธิการยกร่างฯ ทุก ๆ ท่าน ความจริง
 ตอนแรกก็รู้สึกจะเคืองกว้างและมองไม่เห็นทิศทางอะไรเลย พออาจารย์เกษม
 เข้าม่า แล้วทางกรรมาธิการโดยท่านประธานคณะกรรมการได้เสนออันนี้
 ขึ้นมานั้น เป็นทิศทางซึ่งผมมีความมั่นใจครับ ถ้าเรามีความสามัคคีกัน แล้วเรา
 ช่วยกันทำ ผมว่าภายใน ๒๕๐ วันนี่เสร็จแน่นอนครับท่านประธาน ผมอยากจะ
 ขอให้เราสงวนเวลาของสภา ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ก็ขอหารือนะครับ
ว่ามีผู้เสนอว่าอยากจะให้ปิดการอภิปราย เพราะว่าเมื่อวานนี้ก็ได้หารือจนรอบ
กันมาแล้ว แล้ววันนี้ก็ให้ให้มีการเสนอความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวางพอสมควรครับ
แล้วก็ทางฝ่ายกรมาธิการก็บอกว่า ก็เพิ่มได้ตัดได้อะไรได้นะครับในยกสุดท้าย
หรือในร่างสุดท้าย จะขอหารือว่าจะปิดการอภิปรายหรือยังเพื่อเราจะได้ลงมติ
เชิญคุณพิเชษฐ

นางพินทิพย์ สีลาภรณ์ : ขอประทานอภัยค่ะ ดิฉันขออธิบายเพิ่มสักนิดนะค่ะ เพราะคิดว่าที่ผ่านมายังไม่เห็นเลย คือดิฉันขอเพิ่ม เรื่องคิดว่าทางยกกว้าง ก็ทำมาดีแล้วจะขอเพิ่มอีก ๒ เรื่อง คือเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค ดิฉันมองว่าประเด็นที่น่าจะเป็นประโยชน์กับประชาชนทั้งประเทศ คือดิฉันดูจากปัญหาทางจังหวัดที่มีอยู่ คือดิฉันเป็นคนต่างจังหวัด เราจะเห็นว่าสินค้าต่าง ๆ ที่เข้าไปขายในสวนจังหวัดนั้นจะเป็นสินค้าที่ว่าใกล้จะหมดอายุ หรือไม่ก็เป็นสินค้าที่หมดอายุแล้ว หรือถ้าเป็นยาที่เป็นยาที่เสื่อมสภาพ เมื่อคนได้กินเข้าไปก็มีผลถึงแก่ชีวิต แต่เขาไม่มีสิทธิที่จะไปร้องเรียนได้ที่ไหน ดิฉันมองว่าน่าจะมีบัญญัติไปติดต่อเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจุดนี้ อย่างน้อยก็ให้โอกาสกับประชาชนในการที่จะได้มีสิทธิ คือไม่จำกัดสิทธิของเขาในการเลือกซื้อหรือว่าการใช้ และอีกเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องคุ้มครองสิทธิการให้บริการ อย่างดิฉันอยู่ต่างจังหวัดจะเห็นมากกว่าจริง ๆ แล้วเราต้องใช้ ตามบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่ซึ่งเกิดจากการผูกขาดของรัฐ หรือว่าของเอกชนก็ได้ เราไม่สามารถจะเลือกใช้ใช้บริการอื่น ๆ ที่มีอยู่ได้ ทำให้เราจำต้องใช้ อย่างการประปา ในบ้านที่ดิฉันอยู่ จังหวัดที่ดิฉันอยู่ก็มีส่วนที่น้ำนั้นแดงมาก และมีการใช้เป็นเวลา เราก็ต้องทนใช้กับสภาพอย่างนั้น คือจำต้องใช้ ไม่มีสิทธิที่จะเลือกใช้ใช้บริการจากที่อื่น ดิฉันจึงขอเสนอว่าน่าจะมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่าน่าจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้บริการ และคุ้มครองผู้บริโภค ขอบพระคุณค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : อาจจะไปอยู่กับของอาจารย์อมรแล้วกระมังครับ อาจารย์แก้วสรรครับ

นายแก้วสรร อดิโพธิ : ผมสนับสนุนท่านอาจารย์บัวพัทธนะครับ คือถ้าเราเข้าไปซักกันให้ชัดว่าวันนี้กรมการยกกว้าง ได้นำเสนอเฉพาะส่วนที่เป็นสิ่งใหม่ในรัฐธรรมนูญที่เรียกว่าเป็นการปฏิรูปมิอะไรบ้าง ที่นี้เวลาเราจะเอาไปใช้กับพื้นที่ ตรงนั้นรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ สาระนั้นนั้นก็เป็นที่ท่านแก้ไขเพิ่มเติมได้ หรือจะยืนยันก็ได้ สิ่งที่กรมการยกกว้าง ทำไปก็คือ โอ.เค. นี่สิ่งใหม่ที่ผมเห็น คุณคิดว่ามันมีเหตุผลพอไหมที่จะนำเสนอต่อชาวบ้านในนามสภา แต่ใครจะมีอะไรเติมไป บอกว่ามีอะไรใหม่กว่านี้ บางท่านบอกว่าให้เอาจากกฎบัตรสิทธิมนุษยชน โอ.เค. ครับ ตรงนี้พวกพวกสภาทนายเขาก็เตรียมกันอยู่ หน้าที่สภาเราวันนี้มันแต่เพียงพิจารณาของกรมการยกกว้างอันนี้ออกไปในนามของเรา โอ.เค. ไหม แล้วก็ทำความเข้าใจ

๑๓๗

สาร ๘/๒๕๕๐

นักสืบ ๖๘/๒

กับสังคมเขาให้คิดว่าไม่ได้มีแค่นั้นนะ ใหม่กว่านี้ถ้าคุณคิดออกก็เสนอมา แล้วของเดิมอะไรดี ๆ เราก็จะรักษาไว้ เพราะฉะนั้นใครจะมีสิทธิ์อีก ๑๐ มาตรา ๑๐๐ ข้ออะไรก็ไปเสนอเข้ามา แต่ที่ประชุมวันนี้ผมว่าพอเพียงแล้วที่จะเกิดความเข้าใจ ทั้งต่อพวกเราและกับข้างนอก ว่าอันนี้เสนอไปในนามสภาฯ ๖ ได้ เพราะฉะนั้นผมขอเสนอให้ปิดอภิปรายครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาฯ รัฐธรรมนูญ : มีผู้เสนอขอให้ปิดอภิปรายนะครับ มีผู้รับรองไหมครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาฯ รัฐธรรมนูญ : จะมีผู้ใดเสนอขอให้เปิดอภิปรายต่อไหมครับ มีผู้รับรองไหมครับ เปิดอภิปราย ไม่มีแล้วนะครับ กรรมการธิการจะเปิดใจอะไรอีกหน่อยไหมครับ สรุปเปิดใจได้ครับ

นายอนันต์ ปันยารชุน (ประธานคณะกรรมการธิการ) : ท่านประธานครับ กระผมก็รู้สึกยินดีที่ท่านสมาชิกสภาฯ ทุก ๆ ท่านต่างได้ให้ความเอาใจใส่และสนใจถึงเนื้อหาสาระในรูปร่างของเอกสารที่ทางคณะกรรมการได้ยกขึ้นมา เพื่อให้สภาฯ พิจารณากระผมคิดว่าการอภิปรายและข้อวิจารณ์ต่าง ๆ ในวันนี้ นับว่าเป็นประโยชน์กับคณะกรรมการสภาฯ เป็นอย่างมาก ซึ่งทางฝ่ายเราจะได้ติดตามนำข้อสังเกตต่าง ๆ ไปปรับปรุงในเรื่องของกรอบ ในเรื่องของการกำหนดเวลา ในเรื่องของสาระ ในเรื่องของประเด็นปัญหาในหลักการต่าง ๆ แต่กระผมก็อยากจะขออภัยว่ากระบวนการพิจารณาในวันนี้ก็เป็นเพียงแค่เพิ่งจะเริ่มต้นเท่านั้น เพราะกระบวนการใหญ่ทั้งหมดนั้นจะต้องใช้เวลาไปจนถึงวันที่ ๑๑ สิงหาคม จะเป็นกระบวนการที่เรียกว่าโยนลูกกันไปโยนลูกกันมา แต่การโยนลูกกันไปโยนลูกกันมานั้นไม่ใช่ปิดความรับผิดชอบนะครับ แต่เราคิดว่าการโยนลูกกันไปโยนลูกกันมานั้นผลสุดท้ายแล้วจะทำให้กระบวนการนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นสิ่งแรกที่ผมอยากจะกราบเรียนก็คือว่ากระบวนการนี้เพิ่งเริ่มต้นครับ เริ่มต้นโดยมีนิมิตหมายที่ดี ที่สมาชิกสภาฯ ทุก ๆ ท่านนั้นต่างได้ใช้เวลาได้ไตร่ตรองคิดหาข้อเสนอและข้อสังเกต ซึ่งจะเป็นข้อ เสนอและข้อสังเกตที่ทางฝ่ายคณะกรรมการนั้นจะได้รวบรวมด้วยความร่วมมือของฝ่ายเลขาธิการ และจะปรับปรุงต่อไปทุก ๆ ระยะ

ข้อที่ ๒ ที่ผมอยากจะกราบเรียนก็คือว่าการทำงานของคณะกรรมการนี้เราก็จะมีความอะลุ่มอล่วย ต้องยอมขอรับครับ ว่าในระยะ ๓ - ๕ สัปดาห์แรกนั้นเมื่อเป็นสภาฯ ใหม่เมื่อเป็นคณะกรรมการสภาฯ ใหม่ ----- - ๖๙/

ปัญหาอุปสรรคมันย่อมเกิดขึ้นในการที่จะวางแผนงาน เราใช้เวลาอาจจะมากไปนิดหนึ่ง แต่ขณะนั้นผมมีความมั่นใจในทางส่วนตัว แล้วผมก็แน่ใจว่า ทำนกรรมวิธีการในคณะกรรมการผมนั้นค่อนข้างจะมีความมั่นใจมากขั้นนี้ เราได้เริ่มต้นในจุดที่ถูกต้องแต่ เราได้กำหนดกรอบ เราได้กำหนดสาระ เราได้กำหนดทิศทางในทางที่เหมาะสม และเป็นทิศทางที่สโลว์ๆ ชู่นี้ จะให้ความเห็นชอบในไม่ก่นานนี้ เพราะฉะนั้นเมื่อเรารู้ว่าหัวเรือเรา จะวิ่งไปทางไหน เมื่อเรารู้ว่ากระแสลม กระแสคลื่นจะพัดไปทางใด เร็วช้าประการใด ผมแน่ใจว่า เรือนาวีลำนี้จะผ่านอุปสรรคที่เราเคยประสบมา ในอดีต

ข้อที่ ๓ ที่ผมอยากจะวิงวอนก็คือว่าจากการอภิปราย จากการวิจารณ์ในวันนี้ ผมคิดว่าทุกท่านมีข้อคิดเห็นของตัวเอง มีสาระของตัวเอง แต่ท่านทั้งหลายได้แสดงความยืดหยุ่น ได้แสดงน้ำใจที่จะมีการประนีประนอมที่จะมีการเอื้ออาทร สิ่งที่สำคัญที่สุดคือไม่ได้แสดงอคติซึ่งกันและกันเลย ต่างคนต่างพยายามที่จะพบกันครึ่งทาง ต่างคนต่างพยายามที่จะร่วมมือกันทำงาน เพื่อนำไปสู่จุดสุดท้าย ผมมีความหวังส่วนตัวและผมมีความเชื่อมั่นว่าจิตวิญญาณอันนี้ ที่ปรากฏอยู่ในสภาฯ ในวันนี้ และกำลังจะจบในไม่ช้านี้ นั้น จะเป็นจิตวิญญาณที่เราจะใช้เป็นกระแสในการทำงานของเราให้บรรลุผลสำเร็จ

ข้อสุดท้ายที่ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานก็คือว่า นอกเหนือไปจากการขอบคุณท่านทั้งหลายแล้ว ผมคิดว่าถ้าเมื่อสภาฯ ได้มีการลงมติเห็นชอบกับเอกสารทั้ง ๒ ฉบับ ก็ยังมีรายการอีก ๒ เรื่อง ที่อาจจะต้องมีการตัดสินใจในวันนี้ หรือนำไปพิจารณาในวันต่อ ๆ ไป เรื่องแรกก็คือการยกเลิกความคิดที่จะมีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญสภาฯ จากกระแสความคิดในวันนี้และผมเข้าใจว่าเป็นฉันทามติ ก็เห็นว่าเพื่อที่จะให้มีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อที่จะได้ให้ สสร. ต่างจังหวัดก็ สสร. จาก คณะกรรมการวิชาการก็ดี หรือ สสร. จากคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นก็ดี ได้มีส่วนร่วมมากขึ้นทั้ง ๆ ที่ในปัจจุบันนี้ประธาน คณะกรรมการต่าง ๆ ก็นั่งอยู่แล้ว แต่เนื่องจากท่านมีภาระหน้าที่มาก ท่านอาจจะไม่สามารถมานั่งเป็นประจำ ผมก็คิดว่าแนวความคิดที่จะให้การขยายจำนวนสมาชิก เพิ่มจำนวนสมาชิกในคณะกรรมการสภาฯ นั้น ไม่ว่าจะเพิ่มอีก ๗ คน หรือ ๘ คน หรืออะไรก็ตามแล้วจะเสนอใคร ขึ้นมานั้น ก็เป็นเรื่องที่ท่านประธานคงจะได้นำไปปรึกษาหารือกับบรรดาสมาชิก

ที่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่กระผมมีความหวังว่าในระยะ ๒ - ๓ สัปดาห์หน้า หรืออาจจะเร็วกว่านั้นก็ได้ เราก็จะได้เห็นคณะกรรมการวิชาการร่างฯ ไม่ได้เปลี่ยนสถานะครับ แต่จะมีการเพิ่มจำนวนสมาชิกเพื่อให้มีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อให้การทำงานของเรามีประสิทธิภาพและมีการสานสัมพันธ์มากขึ้น ข้อที่ ๒ คือหลังจากที่ได้มีการอนุมัติให้ความเห็นชอบในเอกสารหมายเลข ๑ โดยเฉพาะในหน้า ๓ ที่เกี่ยวกับวิธีทำงาน ซึ่งอาจจะมีการปรับปรุงตัวหนังสือบ้าง หรือตัววันที่บ้าง ในข้อ ๒.๒ อย่างที่กระผมได้กราบเรียนแล้ว กระผมไม่แน่ใจแต่ผมอยากจะกราบเรียนว่า ท่านประธานหรือสภาฯ รัฐธรรมนูญนี้คงจะต้องมีการแต่งตั้งคณะทำงาน หรือจะ เรียกว่าคณะกรรมการอะไรก็แล้วแต่ขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อที่จะได้มีการยกวางระเบียบข้อบังคับการประชุมของเราให้สอดคล้องกับสิ่งที่เราตกลงไปในวันที่เราได้ตกลงในหัวข้อ ๒.๒

ในสุดท้ายนี้กระผมในนามของคณะกรรมการฯ ขอขอบพระคุณท่านประธานและท่านสมาชิกทั้งหลาย ที่ได้ให้ผลประโยชน์ทางด้านความคิดกับคณะกรรมการฯ ของกระผม และกระผมก็ขอเรียนด้วยความจริงใจ และอย่างตรงไปตรงมา ว่างานของคณะกรรมการฯ นั้น จริง ๆ แล้วก็ เป็นงานส่วนประกอบของสภาฯ เรามีความรู้สึกในคุณค่าของความคิด ความอ่านของท่านกรรมาธิการ ของท่านสมาชิก สสร. ทุกท่าน และในขั้นต่อไป เราก็จะต้องเห็นคุณค่าของความคิดเห็นของประชาชนไม่ว่าจะมาในรูปแบบของ สภาฯ ในรูปของชมรม ในรูปขององค์กรอะไรต่าง ๆ ผมคิดว่าในขั้นนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดี ผมก็ยังมี ความเชื่อมั่นว่าเราจะร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จได้ ภายใต้อำนาจเวลา ภายใต้งบประมาณที่รัฐสภาได้กำหนดไว้ ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ครับ ท่านประธาน
 กรรมาธิการได้แถลงเปิดใจแล้วนะครับว่าสิ่งที่ได้ทำไปนั้นยังสามารถที่จะปรับปรุงได้ ยึดหยุ่นได้
 ต่อไปนี่ผมก็จะขอมตินะครับ คือเมื่อตอนท่านประธานอุทัยนั้งอยู่นั้นได้ให้ความเห็นชอบ
 ในเอกสารหมายเลข ๑ ไปแล้ว เมื่อก่อนท่านประธานได้มาบอกว่า เรื่องที่จะมี
 การตั้งกรรมาธิการวิสามัญหรือสามัญนั้นคงจะต้องเป็นเรื่องของสภาร่างฯ แห่งนี้
 จะได้ตกลงใจกันในภายหน้า แต่ว่าจะขยายคณะกรรมการสามัญเพิ่มขึ้นแต่ใด
 หรือจะเปลี่ยนสภาพ แต่เท่าที่ผมฟังเสียงดูก็อาจจะไม่อาจจะให้เปลี่ยนสภาพ อาจจะให้
 ขยายมากกว่า หลายคนคิดว่าสภาร่างฯ แห่งนี้ตั้งขึ้นมาเพื่อร่างรัฐธรรมนูญได้รับมอบหมาย
 จากรัฐสภา ถ้าจะไปเชิญผู้อื่นเข้ามาร่วมร่างด้วยจะแยกไปหน่อยที่จะทำให้มีความรู้สึกว่า
 สภาร่างฯ ไม่เป็นหรืออย่างไรจะต้องไปเอาที่อื่นมา แต่ขอให้ที่ประชุมนี้เอาไว้ตัดสินใจกันในโอกาส
 ต่อไปนะครับ เพราะฉะนั้นเอกสารหมายเลข ๑ นั้นก็ถือว่ารับรองไปแล้วโดยมติของเรา
 เมื่อตอนก่อนเที่ยง ก็เหลือเพียงแค่วันนี้ ตอนเย็นจะขอมติว่าที่ประชุมจะเห็นด้วยกับเอกสาร
 แนบท้ายหมายเลข ๒ ของรายงานการประชุมนี้หรือไม่ครับ อาจารย์ธรรมณูมีอะไรครับ

ศาสตราจารย์ธรรมณู ลัดพลี : ขอบพระคุณครับท่านประธานที่เคารพ
 กระผม ศาสตราจารย์ธรรมณู ลัดพลี ผู้มีประสบการณ์ทางด้านการเมืองและรัฐธรรมนูญ
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอกราบเรียนหาหรือท่านประธานสักนิดเดียวเท่านั้น เองนะครับ
 คือกระผมก็เห็นด้วยนะครับที่จะมีการรับรองอะไรต่าง ๆ ตามเอกสาร แต่เนื่องจาก
 มีข้อความบางข้อความในที่นี้อาจจะเกิดปัญหา กระผมก็อยากจะขอให้การรับรองนี้
 เป็นการรับรองหลักการและเหตุผล แต่รายละเอียดคงไม่ต้องรับรอง อย่างเช่น
 มีอยู่อันกระผมอยากกราบเรียนเป็นตัวอย่าง ซึ่งที่แรกกระผมก็ไม้อาจใช้เวลาไปอภิปราย
 แต่เห็นว่าถ้าปล่อยไปเดี๋ยวเข้าใจผิดคิดว่ารับรองเอกสารนี้ตามข้อความในนั้นหมด
 จะดูไม่สวย คืออย่างในหน้า ๒ นะครับ เรื่องหลักการที่ ๒ ตอนท้ายที่บอกว่า
 ห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความแตกต่างทางเพศ เหล่าก่าเน็ด หรืออันก่าเน็ด
 เล็กชาติ ภาษา ความเชื่อทางศาสนา แล้วทั้งไว้ลอบ ๆ ดังนี้ ถ้าตั้งนั้นก็ไม่ได้
 เพราะทางราชกรทหารถ้าไปห้ามเขาเลือกปฏิบัติทางเพศ คือเขาต้องรับทั้งผู้ดี
 ทั้งเกย์ ถ้าไปลอบก็วันวายแน่กองทัพแตกแน่

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : คงไม่เป็นไรหรอกครับ
 เพราะอันนี้เอกสารนี้รับรองเพียงให้เอาไปประดมความคิดเห็น หรือถามความคิดเห็นได้

ศาสตราจารย์ธรรมณู ลัดพลี legislative คือไม่ได้รับรองข้อความในนี้ mailand
 ความถูกต้อง

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ไม่ใช้ครับ คือให้เอาไปใช้หา
ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าจะตัด หรือว่าจะเอาอย่างที่ท่านเสนอ เป็นแนวทางในการไปรับฟัง
ความคิดเห็น

ศาสตราจารย์ธรรมนูญ ลัดพลี : ตีครับ ถ้าท่านประธานยื่นขึ้นอย่างนี้ให้ละเอียด
ก็ไม่เป็นไร เพราะอย่างเมื่อกี้ผมก็ไม่อยากทักท้วง คือเดี๋ยวจะหาว่าหุ้มหิม เช่น
ท่านอาจารย์แก้วสรร ผมขอประธานโทษเอ่ยชื่อ ที่ท่านอภิปรายไปตั้งยาว แล้วท่านเอง
ก็เสนอขอปิดอภิปรายเอง อันนั้นข้อบังคับเขาห้ามเลย ผู้ขอปิดอภิปรายจะต้องไม่อภิปราย
ไปอย่างนั้นกลายเป็นอภิปรายเสร็จปิดเลยไม่ให้คนอื่นพูด อันนั้นโทษ เสนอไปแล้ว
แล้วรับรองไปแล้ว ผมก็ไม่ติดใจ ความจริงท่านประธานมีสิทธิที่จะหาหรือได้ว่า
อภิปรายมานานเราขอปิดอภิปรายมีผู้ใดขัดข้องไหม ก็จบ แต่ท่านก็ไปบอกให้รับรอง
ก็รับรองไป ก็ว่ากันไป อันนี้กระผมก็เกรงอีก เดี่ยวจะหาว่ารับรองอย่างนี้กองทัพ
เขาเล่นงานแน่ ถ้าเราไปมัดเขา แล้วตุ๊ด เกย์ต้องรับเข้าไปหมด ซึ่งเวลานี้
มีเรื่องตุลิต ราชภัฏอะไรต่าง ๆ ก็มีปัญหา ของพระองค์ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านยุพามือะไรไหม
เมื่อยกมือหรือเปล่านั้นครับ เชิญครับ

นายสามารถ แก้วมีชัย : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สามารถ แก้วมีชัย จากเชียงราย เพื่อให้ได้ข้อยุติบางเรื่องเราจะได้ไม่ต้องมีเรื่องค้าง สภาอยู่ ผมอยากจะขอความกรุณาท่านประธานข้อ ๑.๒ ในหน้า ๒ ของเอกสาร หมายเลข ๑ ผมอยากจะทราบเรียนเสนอผู้ใดในที่นี้ ให้เพิ่มจำนวนคณะกรรมการ ยกร่างรัฐธรรมนูญอีกจำนวน ๕ ท่าน แล้วเราจะได้เสนอชื่อและแต่งตั้งกันเสียเลย ผมขอเรียนเสนอเป็นญัตติ ถ้าท่านผู้ใดรับรอง ขอความกรุณาก็ด้วย ผมเสนอญัตติ

นายบัวพรม ชีร์กัลยาพันธ์ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขอ อนุญาตท่านประธาน คือท่านประธานเปิดการอภิปรายแล้วโดยคุณแก้วสรรเสนอมันมีอยู่อย่างเดียว ท่านขอมติเถอะครับ ส่วนที่จะเสนออย่างที่ท่านผู้มีเกียรติจาก เชียงรายนั้นนะครับ ก็ให้เสนอมาใหม่ แต่ข้อนี้ให้ผ่านไปก่อน ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผมขอหาหรือตอนแรก ไปแล้วว่าเราก็อภิปรายกันมาแล้วก็เห็นว่าจะลงมติกันได้แล้ว เพราะว่ามติที่เราจะลงนั้นก็เพียงว่าให้ความเห็นชอบที่จะนำเอากรอบของคณะกรรมการยกร่าง รัฐธรรมนูญนี้ไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนได้แล้ว ส่วนที่จะมีการปรับปรุง ถ้อยคำอะไรต่าง ๆ เหล่านั้นสามารถทำได้ แม้แต่กรอบเวลาที่ยังสามารถที่จะยืดหยุ่นกันได้ ท่านประธานคณะกรรมการยกร่างฯ ก็ได้ยืนยันแล้วว่าสามารถยืดหยุ่นได้ เรื่องใดจะเพิ่มเข้ามาก็ได้ ตัดออกก็ได้ เพราะฉะนั้นผมก็ขอมตินะครับว่า ท่านผู้ใดจะเห็นชอบด้วยกับรายงานของคณะกรรมการทั้ง ๒ เอกสารนี้ หรือเอาเฉพาะเอกสารที่ ๒ ได้เลย เพราะว่าเอกสารแรกถือว่าอนุมัติไปแล้ว ท่านผู้ใดเห็นชอบด้วยกับรายงานของคณะกรรมการในเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๒ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนใหญ่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านผู้ใด
ไม่เห็นชอบด้วย โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

LIRT

๑๔๓

สร ๘/๒๕๕๐

ยาวเวศ ๗๑/๗

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาว่าจรัฐธรรมนญ : ไม่มีนะครับ
ก็โดยมติเอกฉันท์แล้ว ถือว่าที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบกับรายงานของ
คณะกรรมการธิการ ขอขอบคุณคณะกรรมการธิการสำหรับการประชุมในวันนี้
ในวันนั้นหมดระเบียบวาระแล้ว ผมขออนุญาตปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๒๕ นาฬิกา

